

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Jonna Karekivi

“Raakuissa nähdäkseni manifestoitui pinnan alla kytenyt kiukku”

Metsäteollisuuden ja luonnon välinen suhde syksyn 2024 raaku-
uutisoinnissa

Viestinnän ja markkinoinnin akateeminen yksikkö
Digitaalisen median pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Viestinnän ja markkinoinnin akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Jonna Karekivi		
Tutkielman nimi:	“Raakuissa nähdäkseni manifestoitui pinnan alla kytenyt kiukku” : Metsäteollisuuden ja luonnon välinen suhde syksyn 2024 raakku- uutisoinnissa		
Tutkinto:	Filosofian maisteri		
Oppiaine:	Viestinnän monialainen maisteriohjelma Digitaalinen media		
Työn ohjaaja:	Tanja Sihvonen		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	83

TIIVISTELMÄ:

Suomalaisilla sanotaan usein olevan erityinen luontosuhde, ja etenkin metsä on suomalaisille tärkeä paikka. Suomessa metsien peitossa on yli 75 prosenttia maapinta-alasta, ja metsäteollisuus on yksi merkittävimmistä teollisuudenaloista. Metsien taloudellisen hyödyntämisen ja luonnon hyvinvoinnin välillä käydään jatkuvaa tasapainottelua. Suomussalmella syksyllä 2024 metsäkone järkytti tätä tasapainoa ylittäessään useita kertoja uhanalaisten jokihelmisimpukoiden eli raakkujen asuttaman Hukkajoen. Tämän seurauksena arviolta tuhansia raakkuja kuoli. Tapaus sai laajasti näkyvyyttä mediassa ja herätti keskustelua siitä, miten erityistä luontosuhdetta ja vastuullisena mainostettua metsäteollisuutta käytännössä toteutetaan.

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, millaista kuvaa syksyn 2024 raakku-uutisointi rakentaa metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta Suomessa. Tutkielman aineisto koostuu 253 jutusta, jotka on kerätty neljästä eri mediasta: Yle Uutisista, Helsingin Sanomista, Maaseudun Tulevaisuudesta ja Kainuun Sanomista. Tutkimusmenetelmänä käytetään kehysanalyysiä, jonka avulla tarkastellaan, mitkä näkökulmat korostuvat uutisoinnissa. Lisäksi tutkielmassa tarkastellaan, keiden toimijoiden äänet saavat tilaa jutuissa. Lukijoiden ääni huomioidaan ottamalla juttujen kommenttiosiot mukaan analyysiin. Teoreettisesti tämä tutkielma sijoittuu kehystämisen ja journalismin tutkimuksen kentälle. Lisäksi tätä tutkielmaa taustoitetaan katsauksella metsäteollisuuden rooliin ja asemaan suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kuuluvimmat toimijat aineiston jutuissa olivat Stora Enso, jonka korjuutyömaalle tapahtumat sijoittuvat, Metsähallitus ja viranomaiset. Aineistosta tulkittiin neljä kehystä, jotka olivat luonnonsuojelun kehys, vastuun kehys, muutoksen kehys ja tynnyttelevä kehys. Kehykset jakautuivat eri medioissa melko tasaisesti, mutta toimijoiden äänten jakautumisessa oli havaittavissa enemmän eroavaisuuksia.

Tutkielma osoittaa, että Suomessa luonnon hyvinvointiin suhtaudutaan vakavasti ainakin silloin, kun luontoa kohtaan toimitaan väärin ja aihe nostetaan keskusteluun. Tutkielman myötä voidaan sanoa, että suomalaiset kokevat luonnon tärkeäksi, mutta eivät ole valmiita asettamaan sitä kaiken muun yläpuolelle. Metsäteollisuuden tarjoamat taloudelliset hyödyt koetaan myös tärkeiksi. Tutkielman perusteella suomalaisilla on kuitenkin edelleen uskoa siihen, että taloudelliset hyödyt voidaan saavuttaa pitäen samalla huolta luonnosta.

AVAINSANAT: ympäristöjournalismi, kehysanalyysi, metsäteollisuus, luonto, jokihelmisimpukka

Sisälllys

1	Johdanto	5
1.1	Tavoite	6
1.2	Tutkimusaineisto	8
1.3	Tutkimusmenetelmä	11
2	Journalismin rakentuminen ja tutkimus	13
2.1	Kehykset ja niiden muodostuminen journalismissa	14
2.2	Moniäänisyys ja julkiset journalismissa	16
2.3	Ympäristöjournalismi ja sen tutkimus	18
3	Metsäteollisuus suomalaisessa yhteiskunnassa	22
3.1	Metsäteollisuuden merkitys Suomessa	22
3.2	Metsäteollisuuden kestävyys	24
3.3	Metsäteollisuuden maine	26
4	Raakkukeskustelu medioissa	29
4.1	Raakkutapauksen eteneminen	29
4.2	Toimijoiden äänet medioissa	30
4.3	Kehysten muodostuminen medioissa	33
4.3.1	Luonnonsuojelun kehys	36
4.3.2	Vastuun kehys	43
4.3.3	Muutoksen kehys	56
4.3.4	Tyynnyttelevä kehys	63
4.4	Analyysin yhteenveto	66
5	Päätäntö	70
	Lähteet	74
	Liitteet	81
	Liite 1. Aineistoesimerkkien jutut	81

Kuvat

Kuva 1. Tuhoutuneiden raakkujen visuaalinen kuvaus aineistossa. (Yle 26.8.2024)	36
Kuva 2. Metsäalan työntekijän näkemys järjestelmästä. (Yle 30.8.2024)	38
Kuva 3. Raakkutuhon syiden selvittäminen. (HS 26.8.2024)	44
Kuva 4. Tyytymättömyyden ilmaisun visuaalinen kuva. (Yle 25.8.2024)	46
Kuva 5. Visuaalinen kuvaus ja taustoitus, jolla esitetään kritiikkiä. (HS 29.8.2024)	50
Kuva 6. Visuaalinen kuvaus muutoksesta. (Yle 1.9.2024)	57

Kuviot

Kuvio 1. Kehysten osuudet aineiston jutuissa eri medioissa.	34
---	----

Taulukot

Taulukko 1. Tutkimusaineisto juttutyypeittäin ja medioittain.	9
Taulukko 2. Toimijoiden määrät ja prosenttiosuudet eri medioiden jutuissa.	31
Taulukko 3. Aineiston kehukset sekä avainsanat ja kehystämismateriaalit.	35

1 Johdanto

Ympäristön ja taloudellisen hyödyn yhteensovittaminen on aina vaikeaa. Samalla siihen pitää pyrkiä niin, että kansalaiset kokevat sen oikeudenmukaiseksi.

(Maaseudun Tulevaisuus, 28.8.2024)

Suomalaiset ovat metsäkansaa. Metsä on vahva osa suomalaista kulttuuria: se näkyy esimerkiksi taiteessa ja on osa suomalaista kansallismaisemaa. Metsä on monelle hyvinvointia lisäävä paikka, jossa ollaan yhteydessä luontoon. Se voidaan jopa kokea pyhäksi paikaksi. Suomalainen metsäsuhde on myös valittu elävän perinnön kansalliseen luetteloon. Metsien tärkeys ja vahva metsäsuhde tekevät metsistä merkittävän keskustelun aiheen Suomessa (Saarnio & Töyrylä, 2023, s. 17). Metsäkeskustelua herättävät myös luontokato ja ilmastonmuutos sekä metsiin liittyvät ristiriitaiset tavoitteet.

Suomessa metsät peittävät yli 75 prosenttia maapinta-alasta, ja Suomi on suhteellisesti laskettuna Euroopan metsäisin maa (Maa- ja metsätalousministeriö, 2024). Metsissä elää yli puolet Suomen lajeista, yhteensä yli 20 000 lajia, joihin kuuluu nisäkkäitä, lintuja, hyönteisiä, kasveja ja sieniä (WWF, 2024). Metsillä on siis kiinteä yhteys luonnon monimuotoisuuteen. Suomen metsissä elävistä lajeista uhanalaisia on 833, ja määrä uhkaa kasvaa tulevaisuudessa. Lajien lisäksi uhattuina ovat myös eri metsätyypit, kuten korvet, lehdot ja kangasmetsät. Nämä metsätyypit ovat monien lajien elinympäristöä. Etenevä luontokato, yhdessä ilmastonmuutoksen kanssa, vaarantaa myös ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin (Ympäristö, 2024). Suomessa yksi luontokadon pääsyistä on metsätalous, vaikka sekä valtiotason toimijoiden että metsäyhtiöiden strategioissa ja viestinnässä vastuullisuutta korostetaan vahvasti.

Metsäteollisuus on ollut ja on edelleen yksi Suomen merkittävimmistä teollisuudenaloista. Sodanjälkeisessä talousstrategiassa metsäsektorilla on ollut Suomessa keskeinen rooli, ja sen tuotoilla osittain rakennettiin suomalainen koulutusyhteiskunta ja hyvinvointipalvelut (Valtioneuvoston kanslia, 2008, s. 9, 10). Metsäteollisuus on myös yksi Suomen merkittävimmistä vientialoista ja työllistäjistä. Suomessa metsäteollisuutta säätelevät

erilaiset rajoitukset, joiden tarkoituksena on huolehtia luonnon hyvinvoinnin ja taloudellisen hyödyn tasapainosta. Tästä huolimatta metsäteollisuus voi toiminnallaan aiheuttaa luonnolle haittaa.

Mielikuvat metsäteollisuusyhtiöistä vastuullisina toimijoina saivat yhden särön elokuussa 2024, jolloin julkisuuteen nousi jokihelmisimpukoiden eli raakkujen tuho metsäteollisuusyhtiö Stora Enson korjuutyömaalla Kainuussa. Arvioiden mukaan jopa tuhansia uhanalaisia raakkuja kuoli, kun metsätyökoneet ajoivat raakkujen asuttaman joen yli puita kuljettaessaan. Jokihelmisimpukka (*Margaritifera margaritifera*) on Suomessa erittäin uhanalaiseksi luokiteltu virtavesien nilviäislaji, joka saattaa elää jopa yli 200-vuotiaaksi (Metsähallitus, 2024b).

Raakkutuhosta uutisoitiin mediassa laajasti useiden viikkojen ajan, mikä nosti ainakin hetkeksi raakut maan ykköspuheenaiheeksi. Ilman mediaa näin olisi tuskin tapahtunut. Mediaa kutsutaan usein vallan vahtikoiraksi, joka vahtii yhteiskunnassa valtaa pitävien toimintaa. Se myös nostetaan usein neljänneksi valtiomahdiksi toimeenpano-, lainsäädäntö- ja tuomiovallan rinnalle. Vaikka mediakenttä on 2000-luvulla kokenut isoja muutoksia, niin sanotulla perinteisellä mediallyllä on edelleen valtaa vaikuttaa. Suomalaisista 67 prosenttia pitääkin mediaa merkittävänä vallankäyttäjänä ja Suomessa mediaan myös luotetaan vahvasti (Eva, 2025). Nostaessaan tiettyjä aiheita esiin media vaikuttaa siihen, mitkä aiheet nousevat ihmisten tietoisuuteen. Näin kävin myös raakkujen tapauksessa, kun niiden yliajo nousi kansalliseksi puheenaiheeksi juuri median kautta, josta aihe levisi eteenpäin sosiaaliseen mediaan ja suomalaisten kahvipöytäkeskusteluihin.

1.1 Tavoite

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, millaista kuvaa syksyn 2024 raakku-uutisointi rakentaa metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta Suomessa. Tavoitteen selvittämiseksi analysoin syksyn 2024 raakutapausta käsitteleviä juttuja. Tavoitteen saavuttamista tukevat seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Miten eri toimijoiden äänet jakautuivat aineiston jutuissa?
2. Millaisia kehyksiä aineiston jutuista voidaan tulkita?
3. Ovatko juttujen kommentit kehysten mukaisia vai vastaisia?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen mukaisesti selvitän, keitä tai mitä toimijoita raakutuhon ympärillä on, ja miten paljon niiden ääni kuuluu journalismissa. Toimijoita ovat ne, keitä jutuissa haastatellaan tai keihin niissä viitataan. Myös jutun kirjoittaja on merkittävä toimija, etenkin jos kyseessä on jonkun muun kuin toimittajan kirjoittama juttu. Toisen tutkimuskysymyksen mukaisesti hyödynnän tutkielmassa kehysanalyysiä. Kehystämällä tarkoitetaan sitä, miten havaitusta todellisuudesta voidaan valita tiettyjä näkökulmia ja nostaa niitä esiin viestinnässä, tässä tapauksessa journalismissa (Entman, 1993, s. 52, 53). Kehysanalyysin avulla siis selvitän, mitä näkökulmia raakku-uutisoinnissa korostetaan. Kolmas tutkimuskysymys koskee analysoitavien juttujen kommenttiosioita. Osana analyysiä selvitän, miten kommentit asettuvat suhteessa juttuihin ja niistä löydettyihin kehyksiin.

D'Angelon (2002, s. 873) mukaan uutiskehysten tutkimisessa on keskitytty erityisesti neljän eri tavoitteen saavuttamiseen: 1. Kehysten tunnistamiseen 2. Kehyksiä tuottavien olosuhteiden tutkimiseen 3. Siihen, miten uutiskehykset toimivat vuorovaikutuksessa yksilön aiemman tietämyksen kanssa ja sen myötä vaikuttavat tulkintaan, päätöksentekoon ja arviontiin sekä 4. siihen, miten uutiskehykset muokkaavat yhteiskunnallisia prosesseja, kuten julkista mielipidettä tai poliittista keskustelua. Tässä tutkielmassa keskityn edellä mainituista kohdista etenkin ensimmäiseen, kun etsin aineistosta kehyksiä sekä toiseen, kun tutkin, miten metsäteollisuuden ja luonnonsuojelun välinen suhde välittyy aineiston kehysten kautta. Sivuan myös neljättä tavoitetta tutkimalla millaiset lähtökohdat uutisointi antaa julkiseen keskusteluun ja mielipiteeseen aiheesta.

Raakutapaus toimii tässä tutkielmassa esimerkkinä ja linkkinä, joka tuo yhteen metsäteollisuuden ja luonnon hyvinvoinnin. Metsäteollisuuden taloudellisesti merkittävä rooli suomalaisessa yhteiskunnassa sekä kasvanut tarve ja kiinnostus luontoa ja siitä

huolehtimista kohtaan aiheuttavat yhteentörmäyksiä eri ryhmien välillä. Tämän raakku-tuhon tapauksessa keskiössä on luonnon monimuotoisuuden suojeleminen. Luontokato, eli luonnon monimuotoisuuden katoaminen on ajankohtainen teema. Vuonna 2019 suomalaisista lajeista 11,9 prosenttia oli uhanalaisia (Sihvonen, 2021).

Juuri viestinnällinen näkökulma metsäteollisuuden ja luonnon välisen suhteen tarkasteluun on tärkeä, sillä ihmisten viestiessä he jakavat ja rakentavat todellisuutta (Seppänen & Väliiverronen, 2012, luku 2). Medioiden viestintä saavuttaa suuria ihmismääriä. Nordenstrengin (1996, s. 285) mukaan mediolla on kolme funktiota eli tehtävää: ensinnäkin kansalaisille tiedottaminen, toiseksi yhteiskunnan vallanpitäjien kritisoiminen ja kolmanneksi julkisuuden tarjoaminen erilaisille näkemyksille. Media rooli demokraattisessa yhteiskunnassa on siis merkittävä, joten on tärkeää tutkia, millaista kuvaa se rakentaa.

1.2 Tutkimusaineisto

Tutkielman aineisto on journalistinen ja se koostuu syksyn 2024 raakku-uutisoinnin verkkosivustoista. Päätin tutkia aihetta juuri journalistisen aineiston kautta, sillä raakku-uutisointi oli aktiivista ja sen kautta raakut nousivat keskustelunaiheeksi. Aineistoon kuuluvat juttujen tekstit, kuvat, videot ja kommentit. Journalistiset julkaisut kerätään neljästä suomalaisesta uutismediasta: Yle uutisista, Helsingin Sanomista, Maaseudun tulevaisuudesta ja Kainuun Sanomista. Retrieverin (2020) tekemän tutkimuksen mukaan Helsingin Sanomat, Maaseudun tulevaisuus ja Yle Uutiset ovat neljän eniten ilmastoaiheita käsitelleiden medioiden joukossa. Tämän perusteella valitsin kyseiset mediat aineistonkeruuta varten. Kainuun Sanomat valitsin sen paikallisuuden perusteella. Tässä tutkielmassa käsiteltävä uutisointi koskee Kainuussa tapahtuneita raakkuuharjoja, ja siksi Kainuun Sanomat oli luonteva valinta yhdeksi aineistonkeruukohteeksi.

Kansallisessa mediatutkimuksessa (KMT) tuotettu lehtien kokonaistavoittavuus kuvaa painetun lehden ja sen digitaalisten versioiden yhdessä tavoittamaa henkilömäärää (Media Metrics Finland, 2025). Se siis kertoo, kuinka moni on lukenut tai käyttänyt lehden

digitaalista versiota yhden viikon aikana. Vuosittaiset kokonaistavoittavuusluvut on muodostettu näiden viikkokeskiarvojen perusteella. Helsingin Sanomat kuuluu Sanoma Oyj -konserniin, ja se on levikiltään Suomen suurin tilattava sanomalehti. Vuonna 2024 lehden kokonaistavoittavuus oli 1 975 400 ihmistä (Media Metrics Finland, 2024). Maaseudun Tulevaisuuden vastaava lukema oli 533 700. Maaseudun Tulevaisuus on osa Viestimedia Oy:tä ja lehti ilmestyy kolme kertaa viikossa, minkä lisäksi verkkouutisia julkaistaan päivittäin. Lehti keskittyy elinkeinoihin, kulttuuriin ja harrastuksiin (Viestimedia, 2024). Kainuun Sanomien kokonaistavoittavuus oli 97 100. Hilla Group Oyj -konserniin kuuluva Kainuun Sanomat on maakuntalehti, joka ilmestyy viisi kertaa viikossa. Lehden levikkialue on Kainuun maakunta sekä lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ja osin myös koko entisen Oulun läänin itäosa (Hilla Group, 2024). Yle Uutiset eivät ole sanomalehti, joten sen kohdalla ei ole tiedossa vastaavanlaista levikkilukemaa. Yle Uutiset kattaa Yleisradion kaikki suomenkieliset uutissisällöt. Tässä tutkielmassa osaksi ainestoa kerätään vain verkkouutisia.

Taulukko 1. Tutkimusaineisto juttutyypeittäin ja medioittain.

Juttutyyppi	Yle	HS	MT	KS	Yhteensä
Uutinen	50	39	54	17	160
Artikkeli	13	7	8	2	30
Asiahaastattelu	3	5	4	4	16
Henkilöhaastattelu	-	-	-	1	1
Reportaasi	1	3	1	1	6
Pääkirjoitus	-	1	4	2	7
Kolumni	1	1	9	-	11
Analyysi	-	1	1	-	2
Kommentti	-	3	1	1	5
Mielipidekirjoitus	-	4	1	4	9
Pakina	-	1	-	-	1
Mobiilitarina	1	-	-	-	1
Video	3	-	-	-	3
Joukkoistaminen	-	-	1	-	1
Yhteensä	72	65	84	32	253
Kuvat	101	132	114	51	398
Videot	53	3	2	2	60
Kommentit	1565	1977	126	24	3692

Aineisto sisältää useita eri juttutyyppejä. Eri juttutyypit on koostettu taulukkoon 1 mediotain. Olen käyttänyt jaottelussa Uutismedian liiton (2025) määritelmiä juttutyypeistä, ja määrittelen nyt lyhyesti jokaisen juttutyypin. Tässä tutkielmassa *uutinen* on juttu, joka kertoo uutta tietoa tapahtuneesta raakkutuhosta. *Artikkelien* joukkoon olen laskenut jutut, jotka taustoittavat raakkutuhoa tai kertovat aiheesta syvällisemmin. *Reportaasissa* puolestaan kuvataan tapahtumia ja sen olosuhteita paikanpäältä. *Asiahaastatteluita* ovat jutut, joissa on haastateltu aiheen kannalta keskeistä henkilöä, joka kertoo näkemysensä kyseisestä aiheesta. Siinä missä asiahaastattelu keskittyy tiettyyn käsiteltävään aiheeseen, *henkilöhaastattelun* keskiössä on puolestaan haastateltava henkilö ja hänen tekemisensä ja kokemuksensa.

Analyysi, kolumni, kommentti ja mielipidekirjoitus sisältävät kaikki kirjoittajan omia näkemyksiä tai mielipiteitä. Analyysissä toimittaja taustoittaa aihetta ja tuo esiin siihen liittyviä syitä ja seurauksia. Kolumni puolestaan on ytimekäs teksti, jossa toimittaja tai muu kirjoittaja kertoo oman mielipiteensä aiheesta. Kommentti on monessa tapauksessa hyvin samanlainen kuin kolumni. Kommentti kuitenkin yhdistyy johonkin aiemmin julkaistuun uutiseen tai uutisaiheeseen ja se voi myös olla kiinteästi osana juttua. Mielipidekirjoituksissa ääneen pääsee toimittajan sijaan lehden lukija tai lukijat. Tässä tutkielmassa olen sisällyttänyt mielipiteisiin myös tekstarit. *Pakina* on ironiaa ja sarkasmia sisältävä kantaaottava teksti. *Mobiilitarina* on Instagram-tarinan tyylinen, lähtökohtaisesti puhelimella selattavaksi tarkoitettu juttutyyppi. Mobiilitarinat pohjautuvat kuviin, mutta sisältävät myös tekstiä. *Video* voi olla osa juttua, mutta kuten tässä aineistossa, se voi esiintyä myös itsenäisenä juttutyypinä. Viimeisenä juttutyypinä aineistosta löytyi *joukoistaminen*, jolla pyritään keräämään tietoa yleisöltä.

Raaku-uutisointi alkoi 21.8.2024 ja hiljeni vähäisemmäksi lokakuun 2024 aikana. Juttuja aiheesta on julkaistu vielä tutkielman teon aikana, mutta niitä ei enää ole otettu osaksi aineistoa. Aineistoon kuuluvat julkaisut olen kerännyt 21.8.–31.10.2024 väliseltä ajalta ja itse kerääminen on suoritettu marraskuun 2024 aikana. Keräsin verkkojutut mediasivustoilta niiden omia hakutyökaluja hyödyntäen käyttämällä hakusanoja ”raaku”

ja ”raakut”. Tämän jälkeen kävin jutut läpi ja poistin joukosta ne jutut, jotka eivät selkeästi keskittyneet syksyn 2024 raakutuhoon tai raakkuihin yleisellä tasolla. Juttuihin linkattuja tai upotettuja kokonaisia podcast-jaksoja, radiolähetyksiä tai televisio-ohjelmien jaksoja ei ole otettu osaksi analyysiä. Journalistisia juttuja kertyi aineistoon yhteensä 253 kappaletta. Olen kerännyt aineiston jutut talteen PDF-tiedostoina siltä varalta, että pääsy alkuperäisiin verkkojuttuihin estyisi.

1.3 Tutkimusmenetelmä

Tämä tutkielma on yhdistelmä laadullista ja määrällistä tutkimusta. Juttujen analysoinnissa hyödynnän kehysanalyysiä, jonka avulla selvitän, miten raakutuhosta on kirjoitettu uutismedioissa. Kehystämällä tarkoitetaan muun muassa valintojen ja muokkausten prosessia, jonka avulla asioita viestitään (Seppänen & Väliverronen, 2012, luku 4). Kehysten avulla tapahtumista siis rakennetaan tietynlaista kuvaa. Muodostan kehukset laadullisesti kehystysvälineitä hyödyntämällä. Käyn aineiston jutut läpi niin, että merkitse niistä ylös avainsanoja sekä kehystämistävälineitä, joiden avulla voin tulkita aineistossa esiintyviä kehyksiä.

Kehysanalyysin avulla voin selvittää, millaisilla konkreettisilla tavoilla kehukset muodostuvat, mutta sen lisäksi analyysin kautta saadaan määrällinen tulos, kun kehukset lasketaan. Kehysten laskeminen kertoo eri kehysten määrällisestä jakautumisesta eli siitä, mitä näkökulmaa uutisoinnissa korostetaan ja mitä taas esitetään vähemmän. Uutisia kerätään neljästä eri mediasta, joten analyysissä voidaan huomioida myös näiden medioiden välisiä eroavaisuuksia.

Tutkielmassa analysoin aineistoon kuuluvien juttujen tekstejä, kuvia, videoita. Analyysin pääpaino on itse jutuissa, joiden lisäksi huomioin niissä olevat kommentit osana analyysiä. Aineiston jutuissa on yhteensä 3692 kommenttia, enkä analysoi niiden kaikkien kehyksiä yksitellen. Sen sijaan huomioin kommentit osana analyysiä tarkastelemalla, miten kommentit ja niiden muodostamat keskustelut asettuvat suhteessa löydettyihin

kehysiin. Kehysanalyysin ohessa tarkastelen siis, ovatko kommentit yhteneväisiä juttujen kehysten kanssa vai poikkeavatko ne juttujen kehystämistä. Huomioimalla kommentit osana analyysiä saan mukaan myös lukijoiden näkökulman ja äänen. Osana analyysiä tarkastelen myös jutuissa esiintyviä toimijoita. Toimijalla tarkoitan henkilöitä tai tahoja, joita jutuissa haastatellaan, ja joiden ääni nousee jutuissa esiin. Se kenen ääni jutuissa kuuluu ja ketä haastatellaan, vaikuttavat oleellisesti jutun kehysten muodostumiseen.

Seuraavassa pääluvussa esittelen journalismin teoreettista kenttää, johon tämä tutkielma sijoittuu. Teoreettisen viitekehysten esittelyn jälkeen taustoitan aihetta ja analyysiä avaamalla metsäteollisuuden merkitystä Suomessa. Tämän jälkeen jatkan kohti aineiston analyysiä, jossa etsin vastauksia tutkimuskysymyksiin. Lopuksi pohdin päätännössä, mitä analyysin tulosten perusteella voidaan päätellä metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta Suomessa.

2 Journalismin rakentuminen ja tutkimus

Uutismedioiden ja niiden toteuttaman journalismin kautta kansalaiset kuulevat esimerkiksi metsäteollisuudesta ja sen toiminnasta. Tässä tutkielmassa viitataan *medioilla* tai *uutismedioilla* organisaatioihin, jotka keräävät, tuottavat ja julkaisevat journalistisia sisältöjä. Yksikkömuodossa termillä *media* tarkoitan kokonaisuutta, jonka uutismediat muodostavat. Media ei suoraan kykene kertomaan ihmisille, miten heidän tulisi asioista ajatella, mutta se pystyy ohjaamaan lukijoita eri aiheiden pariin, jolloin se vaikuttaa siihen, mitä kansalaiset ajattelevat (Cohen, 2015, s. 13; Happer & Philo, 2016, s. 147). Yksi joukkoviestinnän tutkimuksen tunnetuimmista teorioista on agenda setting -teoria, jonka mukaan media saa ihmisten huomion kiinnittymään uutisoinnin kohteeksi valikoimiinsa asioihin (Johnson, 2014, s. 15). Teoria kehitettiin 1970-luvulla, ja viime vuosikymmenten aikana eri puolilla maailmaa tehdyt tutkimukset ovat tukeneet teoriaa.

Journalistin ohjeiden mukaan Journalismin toteuttajien täytyy ”pyrkiä totuudenmukaiseen tiedonvälitykseen” ja he ovat ”ennen kaikkea vastuussa yleisölleen”, jolla on ”oikeus saada tietää, mitä yhteiskunnassa tapahtuu” (Julkisen sanan neuvosto, 2025). Yhden absoluuttisen todellisuuden mukaista journalismia on kuitenkin mahdoton toteuttaa, sillä median kautta tehdyt esitykset ovat aina vain tulkinta todellisuudesta (Seppänen & Väli-verronen, 2012, luku 4). Journalismin taustalla on monimutkaisia rakentumisen prosesseja, eikä uutisointi muodostu itsekseen tai itsestään selvästi havaittavissa olevien tapahtumien tuloksena (Hansen, 2018, luku 4).

Medialla ja toimittajilla on valtaa siinä, millaisiksi jutut muodostuvat. Juttuja kirjoittaessaan toimittaja arvioi keräämäänsä tietoa ja muokkaa sitä (Heinonen, 1996, s. 230–233). Toimittaja siis asettelee tiedot jutun muotoon, ja tässä yhteydessä kehystää juttua tietyllä tavalla. Tässä pääluvussa käyn läpi journalismin rakentumista kehystämisen kautta sekä käsittelen moniäänisyyttä ja julkisoa osana journalismia. Lopuksi esittelen vielä tämän tutkielman kannalta keskeistä journalismin alalajia eli ympäristöjournalismia ja siihen liittyvää tutkimusta.

2.1 Kehykset ja niiden muodostuminen journalismissa

Kehyksen (*frame*) käsitteen luojana pidetään sosiologi Erving Goffmania (Karvonen, 2000, s. 79). Goffmanin lähtökohtana kehystämislle toimii tilannemääritelmän käsite (*definition of the situation*). Tällä tarkoitetaan sitä, miten ihminen tilanteeseen saapuessaan pyrkii saamaan selville, mitä on meneillään ja miten tilanteessa tulisi toimia. Chong ja Druckman (2007, s. 104) toteavat kehysteorian keskeiseksi lähtökohdaksi sen, että asioita voidaan tarkastella monista näkökulmista ja niiden voidaan katsoa liittyvän useisiin arvoihin tai näkökulmiin. Heidän mukaansa kehystäminen viittaa prosessiin, jossa ihmiset luovat tietyn käsitteellisen tulkinnan asiasta tai muokkaavat ajatteluaan uudelleen kyseisen asian suhteen.

Vaikka kehystämisen juuret ovat alun perin sosiologiassa, se on myöhemmin otettu käyttöön myös viestinnän ja journalismin tutkimuksessa. Entmanin (1993, s. 52, 53) mukaan kehystäminen tarkoittaa tiettyjen näkökulmien valitsemista havaitusta todellisuudesta ja näiden näkökulmien nostamista keskeiseksi viestinnässä. Kehystämisessä ja kehyksen käsitteessä on keskeistä ajatus siitä, että jokin yksittäinen asia saa merkityksensä vasta, kun se on osa jotain kokonaisuutta (Karvonen, 2000, s. 78). Tällöin asian todellinen olemus muodostuu sen suhteesta ympäristöönsä. Näin ollen kehykset sijoittuvat monelle tasolle: viestijään, tekstiin, vastaanottajaan ja kulttuuriin (Entman, 1993, s. 51, 52). Kehysten analysointi paljastaa sen, miten tiedon siirtäminen ja viestintä vaikuttavat ihmisen tietoisuuteen. Tämä kertoo viestivän tekstin vallasta. Viestinnällä on lukuisia eri lähteitä; puheet, lausunnot, kirjallisuus – tai kuten tämän tutkielman kontekstissa – uutiset.

Uutisten kontekstissa kehyksillä on oleellinen merkitys. Tulkintakehykset eli kehiöt ovat journalismissa käytössä koko ajan (Karvonen, 2000, s. 80). Kun analysoidaan journalismia, tulee tarkastella, miksi uutisissa käytetään juuri jotain tiettyä kehystä, eikä jotain toista. Uutismedian yhteydessä voidaan myös käyttää kehyksen alakäsitettä mediakehys. Se on puhuttu, kirjoitettu, graafinen tai visuaalinen viestinnän muoto, jota viestijä käyttää aiheen kontekstualisoimiseen tekstissä, joka välitetään vastaanottajille median kautta

(D'Angelo, 2017, s. 1). Journalismin yhteydessä mediakehys määrittää uutisoinnin tavaksi, joka ajan saatossa muokkaa käsitystä jostain aiheesta.

Kehyksiä voidaan paitsi analysoida uutisista, myös käyttää työkaluna uutisten tekemiseen. Yksi ensimmäisistä tutkijoista, jotka hyödynsivät kehystämistä journalismin tutkimukseen oli Gaye Tuckman, joka havaitsi, että toimittajat ovat muodostaneet vakiintuneita rutiineja, joita he hyödyntävät nopeatempoisessa työssä (Seppänen & Väliverronen, 2012, luku 4). Rutiinit helpottavat työskentelyä, mutta luovat samalla malleja, jotka voivat vaikuttaa representaatioihin eli esityksiin, jotka rakentavat todellisuutta. Kehystämällä luodaan mediassa myös jatkuvuutta, jossa yksittäiset uutiset kytkeytyvät osaksi laajempaa kokonaisuutta tai prosessia (Väliverronen, 2007, s. 52).

Kehyksen käsitettä ja kehystämistä on käytetty eri aloilla eri tavoilla, eikä kehysten tutkimiselle ole olemassa yhtä vakiintunutta tapaa tai yleispäteviä malleja, jotka sopisivat hyödynnettäväksi kaikissa tutkimuksissa (D'Angelo, 2017, s. 5; Entman, 1993, s. 51). Yksi tapa muodostaa kehyksiä on eritellä kehystämismenetelmiä (*framing devices*). D'Angelon (2017, s. 5) mukaan kehystysvälineet linkittävät yhteen kaksi asiaa: olosuhteet, joissa mediakehysiä rakennetaan ja käytetään sekä kriteerit, joilla mediakehysiä arvioidaan. Yhdistämällä nämä kaksi asiaa, saadaan luotua kehystämismenetelmiä, joiden avulla voidaan muodostaa kehyksiä.

Kehystämismenetelmien muodostaminen ei ole yksiselitteistä, ja sopivat kehystämismenetelmät riippuvat tutkimuksen aiheesta ja tavoitteesta. Tässä tutkielmassa käytettävät kehystämismenetelmät olen muodostanut tutustumalla kehysanalyysin käyttöön aiemmissa tutkimuksissa sekä tämän tutkielman aineistoon. Hyödynnän Vehkalahtien (2016, s. 99) tavoin Gamsonin ja Modiglianin viittä kehystämismenetelmää, jotka ovat *metafora*, *esimerkki*, *iskulause*, *kuvaus* ja *visuaalinen kuva*. Kehystämismenetelmien lisäksi voidaan Gamsonin ja Modiglianin mukaan eritellä järkeilyvälineitä (*reasoning devices*), jotka ovat keinoja asioiden selittämiseen ja perusteluun (Harju & Karvonen, 2016, s. 187). Järkeilyvälineitä ovat *syiden ja taustojen*, *moraalisten periaatteiden*, *seurausten ja ratkaisujen* pohdinta.

Näitä järkeilyvälineitä tukevat myös Entmanin (1993, s. 52) esittämät neljä kehystämisen funktiota: kehukset määrittelevät ongelman, diagnosoivat taustasyitä, tekevät moraalista arviointia ja ehdottavat ratkaisuja. Näitä yhdeksää kehystämisen- ja järkeilyvälinettä hyödyntämällä muodostan analyysiosiossa kehyksiä aineistosta. Selkeyden vuoksi nimitän näitä kaikkia välineitä tästä eteenpäin yhteisesti kehystämistävälineiksi. Poimin aineiston jutuista lisäksi avainsanoja, joita voin hyödyntää kehysten muodostamisessa.

Kehysanalyysissä huomionarvoista on, että viestin kirjoittajan toimesta tehdyt valinnat ja tekstin kehukset eivät välttämättä välity vastaanottajalle sellaisenaan, sillä vastaanottaja tulkitsee tekstin omasta näkökulmastaan. Kirjoittajan ja vastaanottajan näkemys asiasta voi siis olla hyvin erilainen. Tiedon keskeisyys muodostuu tekstien ja niiden vastaanottajien välisessä vuorovaikutuksessa (Entman, 1993, s. 53). Voidaankin puhua yleisökehysistä (*audience frames*), joilla tarkoitetaan yksilön mieleen painuneita, käsiteltävään aiheeseen liittyviä mielikuvia, jotka vaikuttavat tiedon käsittelyyn (D'Angelo, 2017, s. 3).

2.2 Moniäänisyys ja julkiset journalismissa

Kuten jo aiemmin mainitsin, yksi median tehtävistä on julkisuuden tarjoaminen erilaisille näkemyksille (Nordenstreng, 1996, s. 285). Demokratian periaatteiden mukaisesti yhtenä journalismin arvona pidetään moniäänisyyttä (Karppinen, 2013, s. 2, 4). Laajan määritelmän mukaan median moniäänisyydellä (*media pluralism*) tarkoitetaan näkemystä siitä, että median pitäisi nostaa esiin yhteiskunnan erilaisia ryhmiä, arvoja ja kulttuureita sekä tarjota mahdollisimman monille eri äänille pääsy julkisuuteen. Ylikosken ja Ahvan (2024, s. 109) mukaan moniäänisyyden koetaan kytkeytyvän etenkin median sisällölliseen puoleen eli aiheiden ja näkökulmien sekä lähteiden ja haastateltavien valintaan. Koska päätös haastateltavien valinnasta vaikuttaa journalismin moniäänisyyden rakentumiseen, tarkastelen tässä tutkielmassa, miten eri toimijoiden äänet jakautuvat aineistossa.

Toimittajien ja haastateltavien lisäksi kolmas merkittävä osapuoli verkkojournalismissa ovat juttujen lukijat. Sen takia olen sisällyttänyt tämän tutkielman aineistoon myös juttujen kommenttiosiot, joiden kautta lukijoiden ääni pääsee kuuluviin. Juttujen lukijat eivät ole vain passiivisia vastaanottajia, vaan osallistuvat myös itse keskusteluun aiheesta. Passiivisiin vastaanottajiin viitataan termillä yleisö (*audience*), kun taas julkisolla (*public*) tarkoitetaan julkiseen keskusteluun osallistuvaa kansalaisjoukkoa (Rautajoki, 2014, s. 56). Yleisön määritelmä pohjautuu sen suhteeseen joukkoviestimiin (Pietilä, 1999, s. 9). Joukkoviestimet mahdollistavat myös julkison muodostumisen, sillä ne nostavat aiheen ihmisten tietoisuuteen ja tarjoavat väylän, jota kautta käydä keskustelua. Diskursiivis-vuorovaikutteisen lähtökohdan mukaan viestimet itsessään eivät kuitenkaan muodosta julkisoa, sillä sen muodostuminen vaatii ihmisten välistä kanssakäymistä liittyen sen muodostavaan kysymykseen.

Tämän tutkielman yhteydessä julkison muodostama kysymys koskee raakkutuhoa, sillä analyysissä käsittelemäni julkiso koostuu raakkujuttujen kommentoijista, jotka keskustelvat raakkutuhosta. Julkisoiden sisällä käytävä keskustelu ei ole yksimielistä, vaan se on muodostunut käydäkseen kriittistä keskustelua ja siten ratkaistakseen ongelman (Pietilä, 2010, s. 384). Julkisoille luonteenomaista on niiden väliaikaisuus (Pietilä, 2010, s. 384). Tämänkin tutkielman kontekstissa raakkutuhon ympärille muodostunut julkiso on väliaikainen; se on muodostunut raakkujen yliajon noustua julkisuuteen, jatkanut keskustelun käymistä rajatun ajallisen jakson ajan ja lopulta hajonnut, kun aiheen käsittely on hiipunut. Raakkujen ympärille muodostunut julkiso voidaan nähdä osana laajempaa julkisoa, joka on syntynyt keskustelemaan metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta, ja joka kasautuu uudelleen aina, kun yhteiskunnassa tapahtuu jotain julkison muodostavaa. Julkiso siis "uinuu" piilossa, mutta kokoontuu taas yhteen, kun siihen on edellytykset.

Pietilä (1999, s. 8) tuo esiin sosiologien Herbert Blumerin ja Robert Parkin näkemyksiä siitä, miten yleinen mielipide on julkison muodostama tuote. Blumerin mukaan julkisen mielipiteen tulee päätyä "niiden näköpiiriin, – – joiden kuuluu reagoida mielipiteeseen".

Tällaisia ovat siis esimerkiksi päättäjät. Sen lisäksi, että julkiset keskustelevat eri aiheista kriittisesti, ne siis myös tuottavat toimintaa.

2.3 Ympäristöjournalismi ja sen tutkimus

Pezzullon ja Coxin (2021, luku 9) määritelmän mukaan ympäristöjournalismi on koulutettujen ammattilaisten tekemää ympäristöuutisten kirjoittamista, julkaisemista ja lähettämistä sisältäen myös taustatutkimuksen tekemisen ja tietojen vahvistamisen. Ympäristön käsite pitää sisällään sekä luonnon että rakennetun ympäristön, ja sillä kuvataan sellaista elinympäristöä, johon ihmisen toiminta vaikuttaa myönteisesti tai kielteisesti (Tilastokeskus, 2025). Tutkimuskohteeni eli raakku-uutisointi käsittelee luontoa, minkä takia puhun tässä tutkielmassa ympäristön sijaan luonnosta. Ympäristöjournalismi on kuitenkin luontojournalismia vakiintuneempi käsite, minkä takia hyödynnän sitä teoreettisen viitekehyksen luomisessa.

Monissa yhteyksissä ympäristöjournalismia ei selkeästi määritellä, mikä mahdollisesti kertoo siitä, että yksinkertaisimmillaan ympäristöjournalismi nähdään journalismin osana ja alalajina, joka käsittelee ympäristöasioita. Ympäristöteemoja ei kuitenkaan voida erottaa täysin erilliseksi aiheeksi tai journalismin osa-alueeksi, sillä ympäristöongelmat kiinnittyvät myös muihin aiheisiin, kuten talouteen, politiikkaan, teknologiaan ja kulttuuriin (Bødker & Neverla, 2012, s. 152). Kuten kaikkeen muuhunkin journalismiin, myös ympäristöjournalismiin vaikuttaa se, mistä ja minne se on kirjoitettu. Paikallisesti vallitsevat poliittiset, taloudelliset, maantieteelliset ja kulttuuriset olosuhteet vaikuttavat siihen, millaista ympäristöjournalismi on. Esimerkiksi raakku-uutisoinnin yhteydessä metsäteollisuuden asema ja historia yhteiskunnassa vaikuttavat siitä kertovaan journalismiin.

Ympäristöstä kirjoittamisella on pitkät juuret, mutta länsimaisen ympäristöliikkeen ja sen myötä ympäristöjournalismin nousun katsotaan usein alkaneen Rachel Carsonin *Äänetön kevät* -teoksen (*Silent Spring*) julkaisusta vuonna 1962 (Sachsman & Valenti, 2020, s.

2). Kirja käsittelee tuholaistorjunta-aineiden myrkyllisyyttä sekä niiden vaikutuksia luontoon ja ihmisiin. Pohjoismaissa ympäristöuutisointi alkoi saada jalansijaa 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla (Lyytimäki, 2020, s. 224, 226). 1980- ja 1990-lukujen aikana ympäristöjournalismiin keskittyviä toimituksellisia tehtäviä vakiinnutettiin, mutta sittemmin näitä lakkautettu säästösyistä. 2000-luvun alussa ilmastonmuutos nousi merkittävimmäksi aiheeksi ympäristökeskustelussa. Ympäristöjournalismin yhteydessä puhutaankin usein myös ilmastojournalismista.

2020-luvulla ympäristöongelmat ovat haastavampia, globaalimpia sekä merkittävämässä roolissa, kuin aikaisemmin (Kaul, 2017, s. 684–686, 691). Ympäristöongelmiin liittyvä tieto tulee useimmiten tutkijoilta, mutta median rooli on lisätä kansalaisten ympäristötietoisuutta ja siten myös vaikuttaa ihmisten asenteisiin. Medialla on valtaa ja sen myötä myös kasvava vastuu tuottaa kansalaisille ymmärrettävää ympäristötietoa sekä nostaa esiin väärintoimijoita. Lähemmäs 2020-lukua tultaessa tietoisuus ympäristöasioista on kasvanut niin kansalaisten kuin toimittajienkin keskuudessa. Ympäristöjournalismiin erikoistuneiden toimittajien määrä on kuitenkin vähentynyt (Lyytimäki, 2020, s. 231).

Ympäristöjournalismissa käsiteltävät aiheet ovat usein negatiivisia ja esiin tuodaan enemmän ongelmia kuin ratkaisuja (Sachsman & Valenti, 2020, s. 1). Media uutisoi usein onnettomuuksista ja ympäristöjournalismissa onnettomuusnarratiivi on ollut määrittävä tekijä erityisesti 1970- ja 1980-luvuilla (Harhu & Karvonen, 2016, s. 190). Monet ympäristöongelmat ovat hitaasti eteneviä ja vaikeita konkretisoida. Sen sijaan akuutit ympäristöongelmat, kuten onnettomuudet on helpompi käsittää ja myös tuoda esiin visuaalisin keinoin, joiden merkitys journalismissa on korostunut (Lyytimäki, 2020, s. 224).

Wollingin (2016) mukaan ympäristökriisit voidaan jakaa kahteen kategoriaan: välittömät kriisit ja piilevät kriisit. Näistä kriiseistä myös viestitään eri tavalla. Välittömissä kriiseissä ihmiset ovat vaarassa ja tilanne vaatii olemassa olevia riskejä koskevaa viestintää. Piilevät kriisit sen sijaan eivät aiheuta akuuttia vaaraa, eivätkä siksi myöskään saavuta yhtä suurta

mediahuomiota kuin välittömät kriisit. Kaikkia kriisejä ei kuitenkaan voida jaotella vain jompaankumpaan edellä mainituista kategorioista. Tässä tutkielmassa käsiteltävä raakutuhon ei myöskään asetu suoraan kumpaankaan näistä kahdesta kategoriasta. Wollingin jaottelun lähtökohtana on ihminen kriisin keskellä, mutta raakutapauksessa merkittävimmän akuutin kriisin kokivat itse raakut.

Ympäristöjournalismin tutkimuksessa on keskitytty paljon mediasisältöihin ja hyödynnetty usein esimerkiksi kehysanalyysiä tai diskurssianalyysiä (Bødker & Irene Neverla, 2012, s. 153). Wei ja muut (2014, s. 329, 330) tutkivat vesistöongelmien kehystämisen muutosta australialaisessa mediassa vuosien 1843–2011 aikana. He havaitsivat, että taloudellinen näkökulma hallitsi uutisointia vahvasti aina vuoteen 1994 saakka, jonka jälkeen ympäristön kestävydestä tuli dominoiva kehys. Kuitenkin jo ennen dominoivaa asemaa luonnonkatastrofit, kuten tulvat ja kuivuus ovat olleet toistuvia teemoja uutisoinnin historiassa.

Australialainen tutkivan journalismin ohjelma *Four Corners* kertoi laittomasta vedenotosta Murray-Darlingin jokialueella vuonna 2017. Clifford ja White (2021) tutkivat tapauksen kehystämistä kyseisessä ohjelmassa sekä mediassa ohjelman esittämisen jälkeen. Hallitsevin kehys heidän tutkimuksensa mukaan oli poliittisen konfliktin kehys. Muita kehyksiä olivat viallisen systeemin kehys sekä rikoksen ja oikeuden kehys. Yllättävää oli se, että alueen kohtaamien ympäristöhaittojen käsittely jäi aineistossa puuttumaan. Tutkijoiden mukaan kehysten puuttuminen viittaa siihen, että ympäristöhaitat hyväksytään vääjäämättömänä seurauksena teollisuustoiminnasta, joka tuottaa suurta taloudellista hyötyä.

Harju ja Karvonen (2016) tutkivat onnettomuusnarratiivia ja onnettomuuden kehystä Keivitsan ja Talvivaaran kaivoksiin liittyvissä mediakirjoituksissa. Heidän tutkimustuloksensa tukevat näkemystä siitä, että äkilliset tapahtumat korostuvat uutismediassa. Kyseisessä tutkimuksessa havaittiin, että aineiston uutisjutuissa toimittajat eivät juuri käsitelleet ympäristöongelmia laajemmin. Sen sijaan mielipidekirjoituksissa näkökulmaa oli

laajennettu esimerkiksi niin, että Talvivaaran jätevesivuotoja yhdistettiin laajempaan poliittiseen ja kulttuuriseen kontekstiin ja ympäristöpolitiikkaa ja hallintoa kohtaan esitettiin kritiikkiä. Kaiken kaikkiaan aineiston jutuissa näkyvyyttä saivat eniten asiantuntijoiden erimielisyydet, ei niinkään esimerkiksi ongelmien ratkaisukeinot.

Vehkalahti (2016) tutki Fennovoiman ydinvoimalaa koskevan uutisoinnin ilmastopuhetta vuosina 2007–2013 hyödyntämällä niin ikään kehysanalyysiä. Kyseisen tutkimuksen aineistossa käytetyt kolme merkittävää jäsentämistapaa eli kehystämisen tapaa olivat taloudellinen toiminta, poliittinen päätöksenteko ja tekninen hallinta. Kaikissa näissä kehysissä yhdistyi näkemys ilmastonmuutoksesta ongelmana ja ydinvoima mahdollisena ratkaisuna tähän ongelmaan. Vehkalahti toteaa löydettyjen kehysten vastaavan aiemmassa tutkimuksessa ja kirjallisuudessa havaittuja ilmastonmuutoksen jäsentämistapoja.

3 Metsäteollisuus suomalaisessa yhteiskunnassa

Metsäteollisuus on yksi Suomen merkittävimmistä teollisuudenaloista. Metsäteollisuudella tarkoitetaan teollisuuden alaa, jossa raaka-aineena käytetään puuta. Se jaetaan yleensä mekaaniseen ja kemialliseen metsäteollisuuteen (Mäntyranta, 2015; Opetushallitus, 2024). Mekaanisessa metsätaloudessa puuta muokataan mekaanisesti esimerkiksi sahaamalla, sorvaamalla ja taivuttamalla. Kemiallisessa metsäteollisuudessa puolestaan käsitellään puuta kemikaalien avulla toiseen muotoon, selluksi ja kemiallisiksi sivutuotteiksi.

Metsäteollisuus muodostaa yhdessä metsätalouden kanssa metsäsektorin. Metsätaloudella tarkoitetaan metsänhoitoa, puun kasvatusta, korjuuta ja myyntiä (Mäntyranta 2019). Metsäsektoria käsitellään usein kokonaisuutena, sillä metsäteollisuus ja metsätalous ovat erottamattomia toisistaan: metsäteollisuus ostaa puun ja metsätalous takaa, että raaka-ainetta riittää ostettavaksi. Näin ollen kumpikaan ei pärjää ilman toista. Metsäsektorin yläkäsitteeksi voidaan nostaa vielä metsäala, jolla tarkoitetaan laajasti kaikkea metsään liittyvää toimintaa, joita ovat metsäteollisuuden lisäksi elinkeinot, kuten puun ja metsien kasvatusta ja korjuu, metsänomistajille suunnatut palvelut, luontomatkailu ja metsäntutkimus.

Tässä pääluvussa taustoitan metsäteollisuuden merkitystä ja asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Merkittävän aseman ymmärtäminen on tärkeää tämän tutkielman kannalta, sillä se vaikuttaa oleellisesti metsäteollisuudesta käytävään keskusteluun ja uutisointiin. Avaan myös metsäteollisuuden ja luonnon välistä suhdetta sekä metsäteollisuuden mainetta ja viestintää.

3.1 Metsäteollisuuden merkitys Suomessa

Metsäteollisuus on Suomen historiassa ollut merkittävässä roolissa yhteiskunnan kehittämisen kannalta. Talvisodan jälkeen Suomen maksettavaksi tuli sotakorvauksia, joiden

maksamisessa metsäteollisuudella oli merkittävä rooli (Aunesluoma, 2007, s. 193, 198, 202). Sotakorvauksia koskevassa sopimuksessa puutavaran ja metsäteollisuuden tuotteiden osuudeksi määriteltiin 33,3 prosenttia kaikista sotakorvauksista, mikä tarkoitti tuotteita 100 miljoonan dollarin edestä. Metsäteollisuus myös auttoi muuta sotakorvausteollisuutta, sillä sen kautta saaduilla vientituloilla luotiin mahdollisuuksia tuoda muun teollisuuden tarvitsemia raaka-aineita. Vaikka sotakorvaukset olivat valta rasitus Suomen valtiolle, yrityksille liiketoiminta oli kannattavaa. Sotakorvausohjelmassa mukana olleet yritykset hyötyivät osallistumisestaan poliittisesti ja saivat tarvitsemiaan raaka-aineita ja koneita muita helpommin. Tämä auttoi metsäalan yrityksiä kasvattamaan toimintaansa.

Metsäteollisuuden kehittyminen on kulkenut käsikädessä koko suomalaisen yhteiskunnan muutoksen kanssa (Jensen-Eriksen, 2007, s. 13). Kun suomalaisesta metsäteollisuudesta kasvoi merkittävä paperi- ja kartonkimarkkinoiden toimija, Suomi itsessään kehittyi maatalousyhteiskunnasta teollisuus- ja palveluyhteiskunnaksi. Metsäteollisuuden kirkkain menestys kesti useita vuosikymmeniä (Valtioneuvoston kanslia, 2008, s. 10, 11). 2000-luvulla metsäsektori on kuitenkin ajautunut murrokseen, eikä metsäteollisuus ole enää yhtä kannattavaa. Teknologian kehitys sekä muuttunut kilpailutilanne ja kysyntä rakenne ovat muuttaneet metsäsektorin asemaa globaaleilla markkinoilla.

Metsät ovat silti edelleen Suomen tärkein luonnonvara ja metsäteollisuus on yksi Suomen merkittävimmistä vientialoista ja työllistäjistä (Metsäteollisuus, 2025). Metsäteollisuuden osuus Suomen tavaraviennin arvosta on noin 16,8 prosenttia ja vuonna 2024 metsäteollisuuden tuotteita vietiin 12,1 miljardilla eurolla. Arvonlisältään Suomen kymmenen suurimman yrityksen joukossa on kolme metsäteollisuusyhtiötä: UPM, Metsä Group ja Stora Enso (Ali-Yrkkö ja muut, 2021, s. 7, 11). Metsäteollisuudessa syntyy myös erityisen suuria kerrannaisvaikutuksia, sillä pääraaka-aineena käytettävä puu on pääosin peräisin Suomesta.

Metsäteollisuus ry:n (Metsäteollisuus, 2023) teettämässä ja EY Advisory Oy:n toteuttamassa selvityksessä on arvioitu metsäteollisuuden ja metsäsektorin suoria ja epäsuoria

vaikutuksia Suomen kansantalouteen neljällä osa-alueella, jotka ovat verokertymä, arvonmuodostus, työllistävä vaikutus ja investoinnit. Tutkimuksessa käsitellään pääosin vuoden 2021 lukuja. Selvityksen mukaan metsäteollisuuden verokertymä oli yhteensä lähes 3,1 miljardia euroa, joista 58,1 prosenttia oli suoraa verokertymää ja 41,9 prosenttia epäsuoraa verokertymää. Metsäteollisuuden Suomessa kerryttämä liikevaihto oli yhteensä noin 45 miljardia euroa ja arvonlisäys noin 10,7 miljardia euroa. Suurin osa liikevaihdosta (noin 72,9 prosenttia) muodostui metsäteollisuuden suorien vaikutusten kautta ja hieman yli viidennes (noin 27,1 prosenttia) epäsuorien vaikutusten kautta. Metsäteollisuus työllisti Suomessa vuonna 2021 yhteensä noin 82 800 henkilöä, joista 38 400 eli 46,4 prosenttia työllistyi suoraan metsäteollisuudessa ja 44 400 eli 53,6 prosenttia epäsuorasti. Kokonaisuutena metsäteollisuuden investointivaikutukset olivat Suomessa vuosina 2017–2021 keskimäärin noin 1,9 miljardia euroa vuodessa.

3.2 Metsäteollisuuden kestävyys

Metsäteollisuuden yhteydessä keskustellaan myös paljon sen vaikutuksista luontoon. Vuonna 1859 Suomeen perustettiin Metsänhoitolaitos eli nykyinen Metsähallitus, jonka tehtävänä oli valtion metsäomaisuuden hallinta ja hoito, mutta myös tulojen tuottaminen valtiolle, sahateollisuuden kasvun tukeminen ja asutuksen edistäminen (Mäntyranta, 2019; Metsähallitus, 2025). Metsähallitus ryhtyi 1900-luvun alussa ensin oma-aloitteisesti suojelemaan arvokkaiksi katsottuja metsäalueita ja lakisääteiseksi suojelu muuttui vuonna 1923. Ensimmäiset kansallispuistot perustettiin virallisesti vuonna 1938. Metsähallitus huolehtii Suomessa edelleen metsätalouden kestävydestä (Metsähallitus, 2024a). Metsähallitus jaottelee kestävyden neljään eri osaan: taloudellinen kestävyys, ekologinen kestävyys, sosiaalinen kestävyys ja kulttuurinen kestävyys.

Vuonna 1886 Suomessa tuli voimaan metsälaki, joka kielsi metsän hävittämisen ja pyrki turvaamaan uuden metsän synnyn hakkuiden jälkeen (Mäntyranta, 2019). Vuosien saatossa päivityksiä kokeneen metsälain tarkoituksena on ”edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä siten, että metsät antavat

kestävästi hyvän tuoton samalla, kun niiden biologinen monimuotoisuus säilytetään” (Metsälaki 1093/1996). Metsälain lisäksi metsäteollisuuden toimintaan vaikuttavat esimerkiksi luonnonsuojelulaki, vesilaki sekä Euroopan unionin asetukset ja direktiivit etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikan alalta (Maa- ja metsätalousministeriö, 2025; Joensuu, 2013).

Lisäksi metsäteollisuuteen voivat vaikuttaa erilaiset sertifikaatit ja suositukset, kuten tutkimustietoa ja asiantuntijapalveluita tarjoavan Tapion metsänhoidon suositukset (Tapio, 2025). Kestävyys on vahvasti näkyvä teema Kansallisessa metsästrategiassa 2035 (Maa- ja metsätalousministeriö, 2023). Strategian päämäärinä on Suomen toimiminen kilpailukykyisenä toimintaympäristönä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla, metsien aktiivinen, kestävä ja monipuolinen käyttö, metsien elinvoimaisuuden, monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn vahvistaminen sekä tiedolla johtamisen ja osaamisen vahvistaminen metsäalalla.

Suomessa katoamisvaarassa olevista lajeista suurin osa, melkein kolmannes elää metsissä (Lamminen, 2024, s. 15). Yksi syy metsien monimuotoisuuden heikkenemiseen on niiden hakkuu. Metsäkeskuksen seuranta paljastaa, että jopa yli 40 prosenttia metsistä päätehakataan aiemmin, kuin metsähoidon suositukset esittävät. Päätehakkuussa poistetaan vanha, hidaskasvuinen puusto ja luodaan näin tilaa uuden puusukupolven kasvulle (Versowood, 2025). Metsäteollisuudella on vaikutuksia monimuotoisuuden lisäksi myös ilmastoon. 2020-luvulla metsät ovat Suomessa kääntyneet päästönieluista päästölähteeksi (Luke, 2025). Yksi syy tähän on hakkuiden lisääntyminen; puuston kasvusta noin 90 prosenttia kuluu hakkuisiin ja luonnonpoistumaan, kun vielä 2010-luvun alkupuolella määrä oli 70 prosenttia. Metsien kääntymistä päästönieluista päästölähteeksi on lisännyt myös puuston kokonaisbiomassan, eli lehtien, oksien, runkojen ja juuriston kasvun pieneneminen, maaperän hiilidioksidipäästöjen kasvaminen sekä kivennäismaiden hiilivaraston kasvun pysähtyminen.

3.3 Metsäteollisuuden maine

Ympäristöliike voimistui muiden länsimaiden tapaan myös Suomessa 1960-luvulla, kun sota-aika ja jälleenrakennuskausi olivat takanapäin (Jensen-Eriksen, 2007, s. 302, 304; Virtanen, 2008, s. 339). Suomessa metsäteollisuudesta tuli yksi suurimmista kritiikin kohteista. Erityisesti kritiikkiä herätti vesistöjen saastuminen, josta oli keskusteltu jo aiempina vuosikymmeninä. Metsäteollisuuden edunvalvoja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto (nykyinen Metsäteollisuus ry) ei voinut jättää huomiotta ympäristökysymyksiä, mutta se oli kuitenkin huolissaan suojelusta aiheutuvasta kannattavuuden kärsimisestä ja kustannusten noususta.

Nyt puoli vuosisataa myöhemmin tietoisuus ympäristöongelmista ja kiinnostus niitä kohtaan ovat kasvaneet entisestään. Saarnio ja Töyrylä (2023) tutkivat suomalaisten ajatuksia metsäammattilaisista ja työn jäljestä metsässä. Tutkimukseen vastasivat sekä metsää omistavat että ei-omistavat ja aineisto painotettiin kuvaamaan metsänomistajien mielipiteitä oikeassa suhteessa. Seuraavaksi esitettävät luvut ovat prosenttiosuuksia kaikista tutkimukseen vastanneista. Tutkimuksessa 59 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei metsien hakkuita tule lisätä ja 64 prosenttia oli sitä mieltä, että metsien suojelua tulisi lisätä. Vastaajien mukaan eniten metsien käsittelyssä täytyisi lisätä vesiensuojelun huomiointia, mitä kannatti 76 prosenttia. Luontokohteiden huomioinnin parantamisen kannalla oli 66 prosenttia vastaajista.

Kysymys taloudellisen hyödyn roolista metsien hoidossa jakoi mielipiteitä: 47 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei metsiä tulisi hoitaa talouspainotteisesti. Selkeä enemmistö, 74 prosenttia, kuitenkin vastasi, että metsien talouskäyttö on suomalaisen yhteiskunnan hyvinvoinnille ensiarvoisen tärkeää. 64 prosenttia vastaajista piti Suomea yhtenä kestävänsä metsätalouden kärkimainana. Metsiin liittyvistä asioista monimuotoisuus oli tärkeää 94 prosentille ja luonnonsuojelu 92 prosentille vastaajista. Pienempi, mutta kuitenkin iso osa, 69 prosenttia vastanneista piti myös hyvinvointivaltion rahoittamista tärkeänä.

Saarnion ja Töyrylän (2023) tutkimuksen vastaajista vain 28 prosenttia kokee, että metsäammattilaiset ovat aktiivisia viestijöitä. Kolmannes on sitä mieltä, etteivät metsäammattilaiset ole tarpeeksi mukana julkisessa keskustelussa, ja heiltä kaivataan aktiivisempaa osallistumista metsäkeskusteluun. Tätä mieltä ovat myös metsäammattilaiset itse. Heistä 85 prosenttia kokee, että heidän tulisi osallistua keskusteluun enemmän (Sandqvist ja muut, 2022, s. 24). Metsäalan ammattilaisista jopa 61 prosenttia on tyytymättömiä julkiseen metsäkeskusteluun. Metsäammattilaiset kokevat, että keskustelua käydään liikaa luonnonsuojelun ehdoilla, tunnepitoisesti, metsäammattilaisia syyllistävästi ja ristiriitaisesti. Yhteiskunnallista keskustelua ei pidetä tasapuolisena tai tosiasioihin pohjautuvana.

Kasvanut kiinnostus ympäristöasioita kohtaan on lisännyt metsäteollisuuden tarvetta rakentaa ja turvata toimintansa legitimitettiin (Lähtinen ja muut, 2017, s. 174). Tätä voidaan tehdä lisäämällä tuotannon ja hallinnon läpinäkyvyyttä sekä luomalla luotettavia sidosryhmäsuhteita. Metsäteollisuus pyrkii saamaan toiminnalleen sosiaalisen toimintaluvan (*social license to operate*), jolla tarkoitetaan paikallisyhteisön hyväksyntää yhtiön suorittamaa toimintaa kohtaan (Korhonen, 2016, s. 363; Niemenmaa & Vedenkannas, 2021, s. 31). Kyseessä ei siis ole virallinen hallinnollinen lupa, vaan vuorovaikutusprosessi, jolla pyritään hakemaan hyväksyntää sekä rakentamaan ja ylläpitämään luottamusta.

Metsäsektori pyrkii ylläpitämään legitimitettiin paljolti myös viestinnän avulla (Korhonen ja muut, 2016, s. 363). Legitimiteetin ylläpitämisen kannalta on tärkeää se, kuinka kestävästi metsäsektorin toiminta koetaan niin tuotantoketjun kuin yleisön toimesta. Metsäsektori on keskittynyt yksisuuntaiseen viestintään, ja Euroopassa tehdyn kyselytutkimuksen mukaan metsäteollisuus on epäonnistunut yksinkertaisten, koordinoitujen ja tehokkaiden viestien viestimisessä (Lähtinen ja muut, 2017, s. 176). Kyselyvastauksissa ratkaisuksi viestinnän puutteisiin ehdotettiin vahvan medianäkyvyyden hyödyntämistä sekä metsäaiheiden selittämistä ymmärrettävällä tavalla.

Korhonen ja muut (2016) tutkivat neljän Euroopan maan metsäteollisuuden viestintää käyttämällä aineistona metsäyritysten ja teollisuusjärjestöjen verkkoviestintää. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että Suomessa metsäteollisuuteen liittyvä viestintä kytkeytyy useimmiten talouteen ja toiseksi yleisin teema verkkoviestinnässä oli ilmastonmuutos. Metsäteollisuudessa laajojen yleisöjen saavuttaminen koetaan vaikeaksi, vaikka toimijat kokevat, että heillä on hyvä tarina kerrottavanaan metsistä ja metsäteollisuudesta (Janse, 2007, s. 749). Metsäteollisuuden viestit ovat kielellisesti liian vaikeita ja siksi vastaanottavan yleisön on vaikea päästä niihin käsiksi. Myös informaation suuri määrä vaikeuttaa metsäteollisuuden viestien erottumista joukosta ja välittymistä yleisölle.

Lähtinen ja muut (2017) tutkivat metsäsektorin kestävyysviestintää (*sustainability communication*) Euroopassa. Kestävyyttä tutkittiin yhteiskunnallisella ja teollisella tasoilla sekä yritys- ja tuotetasolla, jolloin tutkimus tarjosi yleiskuvan kestävyysviestinnästä metsäsektorin ja sen sidosryhmien, kuten valtionjohdon, järjestöjen, rahoittajien, työntekijöiden, metsänomistajien ja yleisön kanssa. Tutkimuksen mukaan metsäsektorin viestintää pitäisi kehittää kiinnittämällä huomiota spesifeihin viestintätarpeisiin eri sidosryhmien välillä sekä viestimällä siten, että sidosryhmät hahmottavat metsäsektorin toiminnan yhteiskunnalliset hyödyt eri kestävyden tasojen näkökulmasta.

Olen tähän mennessä kuvannut journalismin teoreettista kenttää, jolle tämä tutkielma asettuu sekä taustoittanut metsäteollisuuden asemaa Suomessa, mikä auttaa hahmottamaan analyysin kohteena olevan raakku-uutisoinnin kontekstia. Seuraavaksi siirryn itse analyysin pariin.

4 Raakkukeskustelu medioissa

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, millaista kuvaa syksyn 2024 raakku-uutisointi rakentaa metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta. Tavoitteen selvittämistä tukevat tutkimuskysymykset ovat: 1. miten eri toimijoiden äänet jakoutuivat aineiston jutuissa? 2. millaisia kehyksiä aineiston jutuista voidaan tulkita? 3. Ovatko juttujen kommentit kehysten mukaisia vai vastaisia? Analysoitava aineisto on kerätty neljästä eri uutislähteestä, jotka ovat Yle Uutiset (Yle), Helsingin Sanomat (HS), Maaseudun tulevaisuus (MT) ja Kainuun Sanomat (KS). Aloitan tämän luvun katsauksella raakku-uutisointiin johtaneiden tapahtumien kulusta ja uutisoinnin etenemisestä. Tämän jälkeen käsittelen ensimmäisen tutkimuskysymyksen mukaisesti aineistossa olevia toimijoita. Seuraavaksi siirryn toiseen ja kolmanteen tutkimuskysymykseen, kun analysoin aineiston kehyksiä sekä tarkastelen julkison esittämiä kommentteja ja niiden yhdenmukaisuutta kehysten kanssa.

4.1 Raakutapauksen eteneminen

Laajaan raakku-uutisointiin johtanut tapahtumaketju käynnistyi 15. elokuuta 2024 Suomussalmella, kun raakkujen lajikartoitusta tehneet biologit todistivat metsäkoneen ajanvan Hukkajoella sijaitsevan raakkuesiintymän yli (Ruonakoski, 2024). Metsäkoneen kuljettajalle huomautettiin, että joessa elää uhanalaisia raakkuja ja kerrottiin, ettei joen ylitse saa ajaa. Kuljettaja ei kuitenkaan aluksi piitannut huomautuksesta, vaan jatkoi joen yli ajamista. Tällöin yksi paikalla olleista biologeista kuvasi tapahtuneen videolle.

Stora Enso (2024) julkaisi 19. elokuuta verkkosivuillaan tiedotteen, jossa kerrottiin ympäristövahingosta sen korjuutyömaalla. Tiedotteessa kerrotaan poliisin tutkivan tapusta. Pelastustyöt Hukkajoella aloitettiin 20. elokuuta. Poliisi (2024) julkaisi oman tiedotteensa asiasta 21. elokuuta ja kertoi tutkivansa epäiltyä törkeää luonnonsuojelurikosta. Samana päivänä myös uutismediat tarttuivat aiheeseen ja tapauksesta alettiin uutisoida laajasti. Yliajon todistanutta biologia haastateltiin medioissa ja hänen aiemmin

kuvaamansa video julkaistiin. Haastatteluissa biologi kertoi näkemyksensä tapahtumista, ja toi esiin myös metsäkoneenkuljettajan epäasiallisen käytöksen häntä kohtaan.

Pelastustöiden alettua arvioitiin, että Hukkajoella kuoli tuhansia raakkuja, osa litistyesään metsäkoneen alle ja osa tukehduttuaan jokeen levinneeseen mutaan, hiekkaan ja hakkuutähteisiin. Hukkajoella tapahtuneen ylijon seurauksena Stora Enso teki tarkastuksia myös muille työmailleen. Tarkastusten myötä paljastui, että Puolangalla sijaitsevalla hakkuutyömaalla oli niin ikään rikottu luonnonsuojelulakia ajamalla raakkujoen ylitse. Vaikka tapauksen tuhot eivät olleet yhtä laajat kuin Hukkajoella, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) teki tapauksesta tutkintopyynnön poliisille. Aineiston jutuissa viitataan myös tähän toiseen raakkujoen ylitykseen, minkä takia käsittelen myös sitä koskevaa uutisointia.

Pian tapahtuneen jälkeen julkaistuille jutuille tyypillistä oli tapahtumien kuvaaminen ja epäilyistä rikostutkimuksesta kertominen. Pelastustöiden eteneminen oli useissa uutisissa joko pääaiheena tai sivuosassa. Seuraavaksi uutisoinnissa alettiin keskittyä tapahtumien selvittämiseen sekä toimenpiteisiin, joilla tilanne voitaisiin ratkaista. Lisätietoja tapauksesta uutisoitiin sitä mukaa, kun uutta tietoa selvisi. Alkuselvitysten jälkeen mediat alkoivat kysyä mielipiteitä yhä laajemmin monilta eri toimijoilta, joita käsittelen seuraavassa alaluvussa.

4.2 Toimijoiden äänet medioissa

Uutisoinnin tutkimisessa on tärkeä kiinnittää huomiota siihen, kenen ääni nousee esiin. Sillä kuka uutisoinnissa pääsee ääneen on iso merkitys myös siihen, millainen kuva kokonaisuudesta muodostuu. Haastateltujen valinta voi vaikuttaa kehyksen muodostumiseen tahattomasti, mutta valinnoilla voidaan myös tietoisesti rakentaa tiettyä haluttua kehystä. Tämän tutkielman aineistossa esiintyi useita toimijoita. Toimijalla tarkoitan tahoa, joiden näkemyksiä jutussa kuullaan. Toimijoiden näkemyksiä on voitu kerätä haastatteleamalla tai muista lähteistä, kuten tiedotteista tai sosiaalisen median julkaisuista.

Taulukkoon 2 on koostettu aineiston juttujen toimijat sekä niiden esiintymismäärät ja prosentuaaliset osuudet jutuissa. Useimmissa jutuissa esiintyi useampia toimijoita, minkä takia lukumäärä ylittää aineiston juttujen kokonaismäärän. Aineistossa esiintyviä toimijoita olivat toimittajat ja lehti itse, Stora Enso, Stora Enson sijoittajat, urakoitsija ja aliurakoitsija, muu metsäteollisuus sisältäen metsäteollisuusyhtiöt ja niiden etujärjestön Metsäteollisuus ry:n, metsänomistajat, metsäalan työntekijät, luontojärjestöt ja -säätiöt, viranomaiset, metsähallitus, tutkijat ja asiantuntijat, yksityishenkilöt, poliitikot ja taiteilijat.

Taulukko 2. Toimijoiden määrät ja prosenttiosuudet eri medioiden jutuissa.

Toimija	Yle	Yle (%)	HS	HS (%)	MT	MT (%)	KS	KS (%)	Yht.	Yht. (%)
Toimittaja tai lehti	0	0	7	6,5	11	11,3	2	4,7	20	5,7
Stora Enso	18	17,3	22	20,4	13	13,4	9	21,0	62	17,6
Stora Enson sijoittajat	1	1,0	1	0,9	0	0	0	0	2	0,6
Urakoitsija tai Aliurakoitsija	1	1,0	0	0	1	1,0	0	0	2	0,6
Muu metsäteollisuus	4	3,6	3	2,8	5	5,3	2	4,7	14	4,0
Metsänomistajat	2	1,9	8	7,4	17	17,5	1	2,3	28	8,0
Metsäalan työntekijät	5	4,8	1	0,9	2	2,1	1	2,3	9	2,6
Luontojärjestö tai -säätiö	7	6,7	5	4,6	3	3,1	5	11,6	20	5,6
Viranomainen	14	13,5	15	14,0	10	10,3	8	18,6	47	13,4
Metsähallitus	19	18,3	18	16,7	12	12,4	8	18,6	57	16,2
Tutkija tai asiantuntija	14	13,5	14	13,0	7	7,2	4	9,3	39	11,1
Yksityishenkilö	3	2,9	3	2,8	1	1,0	0	0	7	2,0
Poliitikko	14	13,5	9	8,3	15	15,5	2	4,7	40	11,4
Taiteilija	2	1,9	2	1,9	0	0	1	2,3	5	1,4
Yhteensä	104	99,9	108	100,2	97	100,1	43	100,1	352	100,2

Toimijoista eniten ääntään kuuluviin koko aineistossa saivat Stora Enso, Metsähallitus ja viranomaiset. Stora Enson edustajia, kuten toimitusjohtajaa, metsäjohtajaa ja viestintäjohtajaa haastateltiin aineiston jutuissa paljon. Kaikista jutuista noin 18 prosenttia sisälsi Stora Enson ääntä. Myös Metsähallitukselta ääneen pääsi useampi eri henkilö, ja heidän äänensä kuului noin 16 prosentissa jutuista. Haastateltuihin tai muuten viitattuihin viranomaisiin kuuluivat poliisi, ELY-keskus, metsäkeskus, Suomen ympäristökeskus (Syke)

ja Maanmittauslaitos, joiden ääni kuului noin 13 prosentissa kaikista jutuista. Viranomaisista eniten haastateltiin Oulun poliisin ja Kainuun ELY-keskuksen edustajia.

Medioiden välillä oli eroja siinä, kenen ääntä tuotiin eniten esiin. Selkeä poikkeavuus oli esimerkiksi siinä, miten Maaseudun Tulevaisuudessa äänessä oli usein metsänomistaja tai metsänomistajia edustava taho, kuten Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK). Maaseudun Tulevaisuudessa 17,5 prosenttia jutuista sisälsivät metsänomistajan ääntä, mikä on yli puolet enemmän kuin muissa lehdissä yhteensä. Helsingin Sanomissa metsänomistajat tai heitä edustaja ääni kuului 7,5 prosentissa jutussa, Ylellä 1,9 prosentissa ja Kainuun Sanomissa 2,3 prosentissa. Toinen Maaseudun tulevaisuudessa muita medioita enemmän kuuluva ääni oli toimittajien tai lehden oma ääni. Käytännössä tällä tarkoitetaan kolumneja, analyysyjä, kommentteja ja pääkirjoituksia, jotka ovat lehden toimittajan tai toimituksen käsialaa. Muissa medioissa näiden juttutyyppeiden taustalla oli useimmin joku muu kuin lehden oma edustaja.

Helsingin Sanomien ja Kainuun Sanomien jutuissa Stora Enson ääni kuului lähes yhtä paljon, noin 20 prosentissa jutuista. Ylen jutuissa vastaava prosenttimäärä oli 17,3 ja Maaseudun Tulevaisuuden jutuista vain 13,4 prosenttia sisälsi Stora Enson ääntä. Muiden metsäalan yritysten näkyvyys oli eri medioissa melko tasainen, samoin Metsähallituksen, jonka ääni kuitenkin kuului hieman vähemmän Maaseudun Tulevaisuudessa. Metsäalan työntekijöiden – joihin on sisällytetty myös opiskelijat – ääni kuului eniten Ylellä, noin 4,8 prosentissa jutuista. Kainuun Sanomissa ja Maaseudun Tulevaisuudessa reilut 2 prosenttia jutuista sisälsivät heidän näkemyksiään ja Helsingin Sanomissa määrä oli pienin, alle yhden prosentin.

Luontojärjestöjä tai -säätiöitä haastateltiin kaikissa medioissa, mutta suhteellisesti eniten Kainuun Sanomissa, jossa 11,6 prosenttia jutuista sisälsi kyseisen toimijan ääntä. Tämä erosi selkeästi muista medioista: Helsingin Sanomissa 6,7 prosenttia, Ylellä 4,6 prosenttia ja Maaseudun Tulevaisuudessa 3,1 prosenttia jutuista sisälsivät luontojärjestöjen ääntä. Äänten esiintymiset ovat määrällisesti lähellä toisiaan, mutta Kainuun Sanomissa

juttujen kokonaismäärä on selkeästi pienempi, joten prosentuaalinen osuus kasvaa. Luontojärjestöjen osuus oli Kainuun Sanomissa muihin verrattuna suurempi, mutta sen sijaan sen jutuissa tuotiin vähemmän esiin poliitikkojen ääntä. Vain 4,7 prosenttia jutuista toi esiin poliitikkojen näkemyksiä, kun taas Helsingin Sanomilla vastaava luku oli 8,3 prosenttia, Ylellä 13,5 prosenttia ja Maaseudun Tulevaisuudessa peräti 15,5 prosenttia. Näkyvin poliitikko aineistossa oli ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen, jonka lisäksi maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah esiintyi jutuissa usein.

4.3 Kehysten muodostuminen medioissa

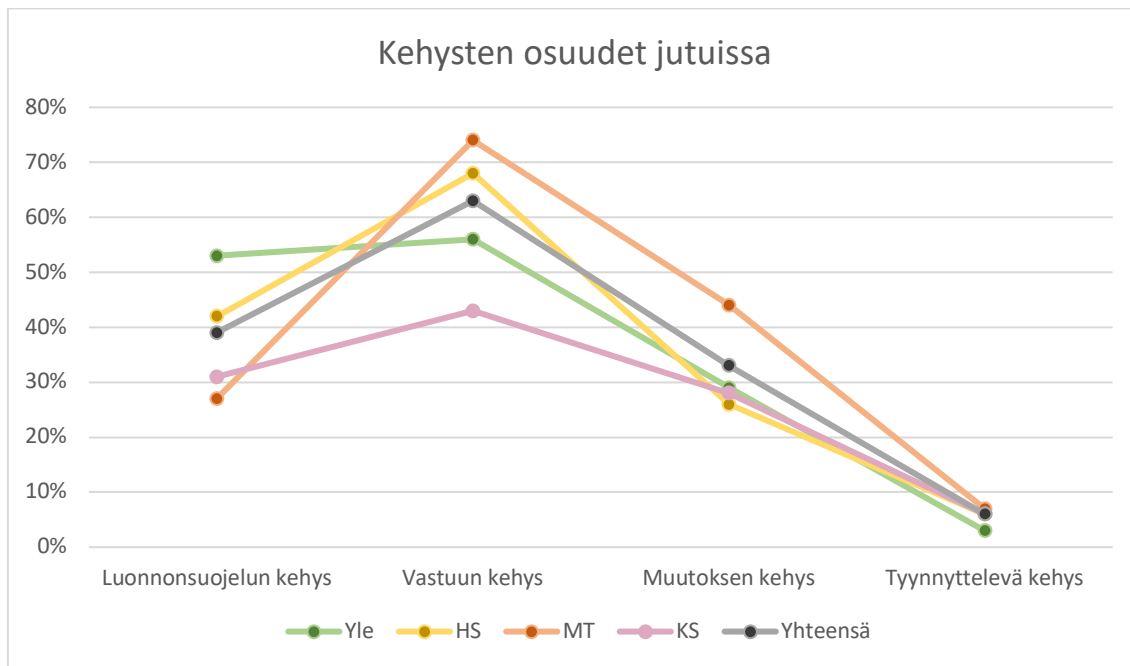
Kehysanalyysissä tulkitsin kehyksiä yhteensä neljä kappaletta, ja ne ovat luonnonsuojelun kehys, vastuun kehys, muutoksen kehys ja tynnyttelevä kehys. Lähes kaikissa aineiston jutuissa näkyi usean eri kehyksen piirteitä. Osa jutuista puolestaan ei välttämättä täsmännyt mihinkään löydetyistä kehyksistä. Näin oli etenkin sellaisten juttujen kohdalla, jotka olivat hyvin lyhyitä, ja joiden tarkoituksena oli kertoa tiiviisti tapahtumasta tai tarjota lyhyesti lisätietoa tapauksesta.

Kuvio 1 kuvaa kehysten prosentuaalisia määriä aineiston jutuissa. Määrällisesti näkyvin kehys aineistossa oli vastuun kehys, jonka piirteitä tulkitsin olevan noin 63 prosentissa jutuista. Seuraavaksi eniten aineistossa oli tulkittavissa luonnonsuojelun kehys, jota havaitsin noin 39 prosentissa jutuista sekä muutoksen kehys, joka esiintyi noin 33 prosentissa jutuista. Määrällisesti vähiten esiintyi tynnyttelevää kehystä, jonka tulkitsin noin 6 prosentista jutuista. Edellä esitetyssä jakautumisessa on huomioitu vain aineiston jutut, ei niiden yhteydessä olevia kommenttiosioita.

Eri medioiden välillä oli vain vähän eroavaisuuksia kehysten jakautumisessa. Helsingin Sanomien, Yle uutisten ja Kainuun Sanomien kohdalla kehykset jakautuvat prosentuaalisesti samassa järjestyksessä kuin edellä esitetyssä kokonaistuloksessa. Vain Maaseudun Tulevaisuus poikkesi kyseisestä järjestyksestä. Maaseudun Tulevaisuudessa vastuun kehyksen osuus oli niin ikään muita kehyksiä suurempi, sillä noin 74 prosenttia jutuista

sisälsi vastuun kehysten piirteitä. Toiseksi suurin oli kuitenkin muutoksen kehysten osuus, jota oli havaittavissa noin 44 prosentissa jutuista. Kolmantena oli luonnonsuojelun kehys noin 27 prosentilla ja viimeisenä tyynnyttelevä kehys noin 6 prosentin osuudella.

Kuvio 1. Kehysten osuudet aineiston jutuissa eri medioissa.

Taulukkoon 3 on koostettu tulkitsemäni kehukset, niiden avainsanat sekä kehystämismvälineet (KV1–KV9), joiden avulla muodostin kehukset. Kehystämismvälineitä ovat siis metaforat (KV1), esimerkit (KV2), iskulauseet (KV3), kuvaukset (KV4), visuaaliset kuvat (KV5), syyt ja taustat (KV6), seuraukset (KV7), ratkaisut (KV8) sekä moraaliset periaatteet (KV9) ja niiden pohdinta. Aineistosta pystyi tulkitsemaan kaikkien edellä mainittujen kehystämismvälineiden käyttöä, mutta eniten käsiteltiin syitä ja taustoja (KV6) sekä tapauksen seurauksia (KV7) ja ratkaisuja (KV8). Seuraavaksi esittelen tarkemmin, miten tulkitsemäni kehukset ovat muodostuneet kehystämismvälineiden avulla.

Taulukko 3. Aineiston kehukset sekä avainsanat ja kehystämismateriaalit.

	Luonnonsuojelun kehys	Vastuun kehys	Muutoksen kehys	Tyynnyttelevä kehys
Avainsanat	pelastustyöt, luonnonsuojelu	selvittäminen, korvaukset, pa-hoittelu	reagointi, ratkai-suehdotukset	selitykset, yksittäis-tapaus, leimautu-minen
Metaforat (KV1)	"uhrit"	"jäävuoren huippu", "pesi kätensä"	"kissa pöydäl-le", "hätäjarrun painaminen"	"lähti laukalle", "Ei me haluta, että metsät raiskataan"
Esimerkit (KV2)	pelastus- ja sii-voustyöt Hukkajo-ella, suojelun ta-vat	ELY-keskuksen viesti Stora En-solle, Stora En-son vaitonaisuus	lakimuutokset, suositusten päi-vittäminen, Stora Enson maine	päätös olla muutta-matta lakia, puolus-tautuminen syytök-siltä
Iskulauseet (KV3)	-	"se on vähintä, mitä me voimme tehdä"	"otetaan opiksi ja mennään eteen-päin."	"näinkö tässä uskal-taa kohta enää mi-tään tehdä"
Kuvaukset (KV4)	raakkujen voinnin ja pelastustöiden kuvaus	tapahtumaket-jun selittämi-nen, tuhojen ku-vaus	toiminta ennen vs. nyt	kuvaukset nykyi-sistä luonnonsuoje-lutoimenpiteistä
Visuaaliset kuvat (KV5)	kuvat pelastus-töistä ja raakuista	kuvat Stora En-sosta	ennen jälkeen ku-vat raakkujoesta	-
Syyt ja taustat (KV6)	suojelun historia ja nykyiset toimin-tatavat	tiedonkulun on-gelmat ja ohjei-den laimin-lyönti	raakkujen histo-ria, lainsäädäntö ja suositukset	suositusten laimin-lyönti, ympäristötu-hojen harvinaisuus, vahinko
Seuraukset (KV7)	raakkujen kuo-leva, ennakkota-pauksen muodos-tuminen	hakkuiden kes-keyttäminen, ra-halliset korvauk-set	mahdollinen laki-muutos, koulutuk-sen kehittäminen	mahdolliset lisäkus-tannukset metsän-omistajille
Ratkaisut (KV8)	pelastustyöt Huk-kajoella, suojelun kehittäminen.	tapahtumien selvittäminen, toimenpiteet	suoja-alueiden li-sääminen lakiin, valvonnan paran-taminen	ei muutostarvetta, valvonnan paranta-minen
Moraaliset periaatteet (KV9)	suhtautuminen metsiin ja luonnon omistamiseen, raakkujen ainut-laatuisuus, lasten järkyttyminen	vastuullisuus mainittu osana Stora Enson stra-tegiaa, raakku-je puolustusky-vyttömyys	-	Alan leimautumi-nen, yliajon näke-minen tahattomana tekona

4.3.1 Luonnonsuojelun kehys

Ensimmäiseksi kehukseksi tulkitsin aineistosta luonnonsuojelun kehysten. Luonnonsuojelun kehystä muodostivat viittaukset luonnonsuojeluun sekä myös sen vastaiseen toimintaan. Osaksi luonnonsuojelun kehystä kuuluu myös raakun uhanalaisuutta taustoittavat (KV6) jutut, joissa kerrotaan raakkujen määrästä ja uhanalaisuudesta Suomessa sekä aiemmasta suojelutoiminnasta. Seuraavaksi käyn läpi millä muilla tavoilla luonnonsuojelun kehys rakentui aineistossa.

Joen alajuoksulla näkyy, kuinka raakut ovat peittyneet maa-ainekseen. Yläjuoksulla tilanne on eri. Kuva: Myyri Sysivesi

Kuva 1. Tuhoutuneiden raakkujen visuaalinen kuvaus aineistossa. (Yle 26.8.2024)

Pelastustyöt. Merkittävä luonnonsuojelun kehystä muodostava asia aineistossa on etenkin sen alkupään jutut raakkujen, aineistossa metaforisesti ilmaistuna ”uhrien” (KV1) pelastustöistä. Pelastustöihin etsittiin aineistossa myös apua ja vinkkejä. Luonnonsuojelun kehystä rakennettiin kuvauksilla (KV5) ja visuaalisilla kuvilla (KV4) raakuista sekä

tuhopaikasta, sen siivoamisesta ja kunnostamisesta. Kuvassa 1 on kuvakaappaus Yle uutisten jutusta, jossa näkyy tapahtumapaikalla eli Hukkajoella olevia raakkuja. Ne ovat peittyneet maa-ainekseen eivätkä voi hyvin. Useissa jutuissa myös kuvailtiin ja kuvattiin konkreettisesti, miltä tuhoutuneet raakut näyttävät ja miten pelastustyöt Hukkajoella etenevät.

Pelastustyöt ovat hyvin konkreettinen luonnonsuojelun muoto, ja se toimii esimerkkinä (KV2) aineistossa esitetyistä käytännön teosta ja toiminnasta. Esimerkki (1) kaltainen teamus pelastustöiden etenemisestä toistui useissa aineiston jutuissa. Siinä todetaan, miten pelastustyöntekijät ovat ahkeroineet pelastaakseen raakkuja tuhopaikalla.

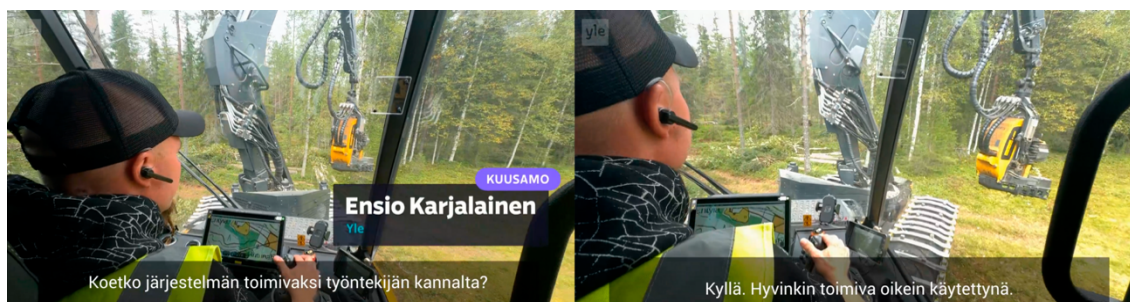
- (1) Suomussalmen Hukkajoen puhdistustöissä ovat tällä viikolla ahertaneet sekä Metsähallituksen raakunsojelijat että metsäyhtiö Stora Enson henkilökuntaa. (KS 30.8.2024)

Luonnonsuojelu metsäalalla. Esimerkki (2) kuvaa metsäalan sisäistä käsitystä siitä, että raakkujen yliajon estävät käytännöt ovat jämäkät. Haastateltu kertoo metsäalalla olevan käytössä kattavat ohjeistukset, koulutukset ja selvitykset, joilla pyritään estämään vahinkojen sattuminen riskikohteissa. Haasteltu myös toteaa, että Suomussalmen raakkutuhon kaltainen tapahtuma pitäisi olla mahdoton tapahtua. Esimerkki (2) kertoo taustoista metsäalalla (KV6) ja rakentaa käsitystä siitä, että luonnonsuojeluun suhtaudutaan metsäalalla tosissaan.

- (2) Otsamon mukaan Metsähallituksen metsissä raakkujokien yliajamisen ei pitäisi olla mahdollista. Käytössä on moninkertaiset ohjeistukset, koulutukset ja auditoinnit, joilla oikeat toimintatavat riskikohteilla varmistetaan. – Nämä asiat käydään läpi sillä tavalla, että tämänkaltaisen tapauksen ei pitäisi olla mahdollista millään tavalla. Tietenkin puhun vain Metsähallituksen osalta, mutta käsittääkseni muillakin yrityksillä ohjeistus on kunnossa, Otsamo sanoo. (Yle 30.8.2024)

Aineistossa myös kuvailtiin (KV4) metsäalan työskentelytapoja käytännön tasolla. Asiaa kysyttiin metsäalan työntekijöiltä, jotka tekevät työtä hakkuualueilla. Kuvassa 2 on kuvakaappaus videosta, jossa toimittaja kysyy metsäalalla työskentelevältä haastateltavalta,

onko työohjeet sisältävä järjestelmä toimiva työntekijän näkökulmasta. Tähän haastateltava vastaa, että järjestelmä on toimiva, jos sitä käyttää oikein. Metsäalan työntekijöiden tarjoaa näkemyksen alan sisältä ja antavaa taustatietoa (KV6) metsäalan käytännöistä.

Kuva 2. Metsäalan työntekijän näkemys järjestelmästä. (Yle 30.8.2024)

Osana luonnonsuojelun kehystä aineistossa käsiteltiin myös metsäalan koulutusta ja sitä, miten suojele huomioidaan opinnoissa. Esimerkissä (3) on ote Ylen uutisesta, jossa haastateltu opettaja kertoo, että osana metsäalan perustutkintoa on pakollisia opintoja liittyen luonnon monimuotoisuuteen ja metsien ilmastovaikutuksiin. Opintojen avaaminen taustoittaa metsäalan tilannetta ja lisää ymmärrystä siitä, millaisista lähtökohdista alalle lähdetään (KV6).

- (3) Metsäkoneen puikkoihin päätyvä tuore ammattilainen on saanut opinnoissaan vähintään noin viikon verran opetusta suojeleasioista. Näin arvioi ammattiopisto Tredun metsäalan ammattitutkinnon lehtori Tuomo Kivimäki. Kolmevuotisessa metsäalan perustutkinnossa ne kuuluvat luonnon monimuotoisuutta ja metsien ilmastovaikutuksia käsittelevään pakolliseen tutkinnon osaan. (Yle 31.8.2024)

Luonnonsuojelun tavat. Luonnonsuojelun kehystä aineistossa rakensivat esimerkit (KV2) siitä, millaisia toimenpiteitä raakkujen ja muiden uhanlaisten lajien suojelemiseksi on tehty. Samalla nämä taustoittivat (KV6) raakkutuhoa, sillä ne kertovat olosuhteista, jossa raakkujen yliajo on tapahtunut. Aineistossa käsiteltiin laajasti suojavyöhykkeitä, eli hakkuilta suojattuja alueita, joita vesistöjen ympärille jätetään. Suojavyöhykkeiden tarkoituksena on estää valumat veteen sekä suojata vesistöä lämpenemiseltä. Suojavyöhykkeet nostetaan aineistossa konkreettiseksi työkaluksi vesistöjen suojelemissa.

Suojavyöhykkeiden kohdalla käytiin keskustelua siitä, mikä on sopiva metrimäärä suoja-
vyöhykkeelle ja onko suoja-
vyöhykkeitä tarpeen kirjata lakiin. Aineistossa näkynyt keskustelu suoja-
vyöhykkeistä muodosti luonnonsuojelun kehityksen lisäksi myös muita kehityksiä,
joita käsittelemme myöhemmin tässä tutkielmassa. Toinen aineistossa usein esiin nostettu
suojelutoimenpide oli uhanalaisten lajien sijaintien salaisuus. Jutuissa tuotiin esiin lain-
säädäntöä, jonka mukaan sellaiset asiakirjat, jotka ”sisältävät tietoja uhanalaisista eläin-
tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta”, voidaan salata. Näkemys-
kiä lainsäädännöstä kysyttiin juristeilta, biologeilta ja metsäalalla työskenteleviltä.

Työkaluiksi luonnonsuojelun toteuttamiseksi aineistossa esitettiin myös sitoutumista
ympäristösertifikaatteihin, osallistumista suojeluhankkeisiin sekä suojelun huomioimista
metsäalan koulutuksessa. Esimerkissä (4) näkyy viittaus Stora Enson osallistumisesta
raakkujen suojeluohjelmaan. Lopulta yhtiö ei kuitenkaan päässyt osallistumaan hank-
keeseen, sillä se oli jo alkanut. Stora Enson halukkuus osallistua ohjelmaan kuitenkin nos-
tettiin uutisen muodossa esiin. Esimerkissä (5) puolestaan näkyy miten metsäalan opis-
kelijoiden käytössä on ajoharjoitteluratoja, joilla pyritään kehittämään tulevien kuljetta-
jien taitoja ja sen myötä välttymään ympäristövahingoilta.

- (4) Metsäyhtiö Stora Enso ei mahtunut mukaan raakkuja suojelemaan Life Re-
vives -ohjelmaan, kertoo Uutissuomalainen (USU). Stora Enson tiedot-
teessa kerrottiin 23. elokuuta yhtiön olevan mukana hankkeessa. Yhtiön
viestintäjohtaja Ingrid Peura kertoo kuitenkin USUlle, että yhtiö sai Met-
sähallitukselta jälkepäin tiedon, että Life Revives -hanke on jo käynnissä
ja rahoitettu. (Yle / STT 21.9.2024)
- (5) Metsäalan ajoharjoitteluratojen toivotaan parantavan opiskelijoiden am-
mattitaitoa korjuutyömailla. – – Valmius työskennellä erilaisilla metsäko-
netyömailla voi välttää myös ympäristövahingoilta. (Yle 2.10.2024)

Aineistossa toistui pohdinta luonnonsuojelutoimien kustannuksista ja siitä, miten ne hoi-
detaan. Esimerkissä (6) näkyy kolme ratkaisuvaihtoehtoa (KV8), jotka esitetään suoja-
vyöhykkeiden kustannusten kattamiseksi. Samalla pohditaan myös sitä kenen harteille
kustannukset tulevat, mikä liittyy myös myöhemmin käsiteltävään vastuun kehitykseen.
Kustannukset nousivat aiheeksi myös, kun aineistossa käsiteltiin mahdollisia taloudellisia

korvauksia, joita raakkujen tuhoamisesta seuraa (KV7). Esimerkissä (7) näkyy miten uhanalaisten raakkujen suuri korvaussumma nostettiin esiin aineistossa.

- (6) Vaihtoehto 1: Valtio suojelee suojavyöhykkeen ja maksaa korvauksen – – Vaihtoehto 2: Metsäyhtiö ostaa puut myös suojavyöhykkeeltä, mutta ei kaada niitä – – Vaihtoehto 3: Yksityinen ostaa suojavyöhykkeen luontoarvot metsänomistajalta (Yle 3.10.2024)
- (7) Yhden rauhoitetun raakun arvoksi on määritelty 589 euroa. Jos kuolleita simpukoita on tuhansia, maksettavaksi voisi siis tulla miljoonien eurojen korvaukset. (HS 23.8.2024)

Luonnonsuojelu laajemmassa kontekstissa. Luonnonsuojelun kehyksen sisältävissä jutuissa käsiteltiin luonnonsuojelua myös raakkuja laajemmassa kontekstissa. Esimerkki (8) havainnollistaa, miten Ylen kolumnissa raakutapauksen kuvataan heijastelevan laajemmin suhtautumista metsäalaan Suomessa. Kirjoittajan mukaan jo aiemmin kansalaiset ovat olleen tympääntyneitä metsien kohteluun, mutta nyt Suomussalmen tapaus laukaisi keskustelun laajemmin. Esimerkki (8) kuvastaa moraalista suhtautumista (KV9), joka kansalaisilla on metsiä ja niiden suojelua kohtaan. Myös Esimerkki (9) kuvaa laajempaa huolta metsäalan toiminnasta Suomessa. Haastateltu tuo esiin, että Suomessa on paljon metsiä, joissa metsäkoneet eivät toimi oikeaoppisesti. Hän myös toteaa, ettei olemassa olevia sääntöjä noudateta. Esimerkki (9) tarjoaa yhden taustasyyn (KV6) sille, miksi raakkujen yliajo on tapahtunut. Esimerkissä (10) näkyy miten myös muita uhanalaisia lajeja ja niiden tilannetta käsiteltiin aineistossa. Esimerkissä taustoitetaan (KV6) sitä, miten laki suojaa tiettyjä lajeja ja tämä täytyy huomioida metsähakkuissa. Esimerkissä siis esitetään metsähakkuiden seuraus (KV8).

- (8) Raakuissa nähdäkseni manifestoitui pinnan alla kytenyt kiukku, laaja tyytymättömyys metsien kohteluun ylipäänsä. Se, kuinka metsät runnellaan avohakkuin, vedet sotketaan ojituksin ja metsälajisto riutuu. (Yle 16.10.2024)
- (9) – Se vain on valitettavasti niin, että meillä on (Suomessa) aika paljon metsiä ja siellä metsäkoneet huseeraavat. Eihän siellä ole mitään metsäpoliisia partioimassa, että sääntöjä noudatetaan. (Yle 21.8.2024)

- (10) Metsähakkuissa tulee huomioida lailla suojellut lajit ja niiden elinpaikat, mutta käytännössä metsien lajikirjon ja lisääntyvien hakkuiden yhteensovittaminen on hyvin vaikeaa. Hakkuilla tavoitellaan monimuotoisia talousmetsiä, joissa esiintyy runsasta lajistoa sekä uhanalaisia lajeja, kertoo metsäalan asiantuntijaorganisaatio Tapion johtava asiantuntija Lauri Saaristo. – – Jos hakkuita nykytasosta edelleen lisätään, se vaikeuttaa entisestään uhanalaisen lajiston elinmahdollisuuksia Suomessa, kertoo tutkimusprofessori Matti Koivula Luonnonvarakeskuksesta. (Yle 7.9.2024)

Laajempaa kontekstia nostettiin keskusteluun myös kommentoijan mukaan ”keskitytään aivan liikaa raakkujen suojeluun kun pitäisi läsitellä [käsitellä] koko metsäsektorin välinpitämätöntä suhtautumista luontoarvoihin” ja toinen kysyy ”miksi puhutaan ’vain’ raakuista”. Myös aiheen politisoitumista kritisoitiin esimerkiksi toteamalla, että ”luonnonsuojelu on kaikkien, ei vain tiettyjen poliittisten ideologioiden, asia”.

Pettymys. Aineistossa nousi esiin ihmisten pettyneitä reaktioita tapahtuneesta. Helsingin Sanomien lasten uutisissa lapset kertoivat videohaastattelussa, että raakkujen kohdalo oli heidän mielestään ”järkyttävä”. Yle uutisten jutussa kaduilla haastatellut ihmiset kertoivat mietteitään tapahtuneesta ja pohtivat myös sitä, miksi aihe on herättänyt paljon keskustelua (KV7). Toisaalta osa haastatelluista totesi, ettei ole kuullut tapauksesta tai seurannut aktiivisesti sen käänteitä. Esimerkissä (7) näkyy, miten haastateltu ilmaisee olevansa pettynyt siihen, että raakkujen ylijon kaltainen tapaus on voinut tapahtua. Esimerkissä (8) haastateltu pohtii syytä (KV6) sille, että aihe on herättänyt huomiota. Hänen toteaa, että Stora Enson luoma kuva itsestään eettisenä toimijana on ristiriidassa sen kanssa, että raakkujen yli on ajettu toistuvasti.

- (11) Ite oon tosi pettynyt kyseiseen aiheeseen, että sellaista on ja tehdään, ja että tällaista on päässyt tapahtumaan – –. (Yle 21.9.2024)
- (12) Siinä on varmaan myös se kaksinaismoralistinen näkökulma, siitä että Stora Enso on kuitenkin saanut paljon tukea ja luonut tämmöstä imagoa itsestään, että se pitää huolta siitä, että hommat tehdään eettisesti ja sitten käykin ilmi, että on ajeltu jollain metsäkoneella simpukoitten yli ihan mennen, tullen ja palatessa. (Yle 21.9.2024)

Juttujen kommentteissa nostettiin esiin ja kyseenalaistettiin mahdollisuus luonnon omistamiseen. Tätä ei käsitelty juuri lainkaan itse jutuissa. Kommentteissa esimerkiksi todettiin, miten metsää ei voi ”sen enempää voi omistaa kuin ilmaa tai vettä”, ”pitäisi erottaa toisistaan maanomistus ja luonto” ja ”ei maata voi oikeastaan omistaa”. Kommentteissa myös kuvattiin ihmisten asettavan itsensä liiaksi luonnon yläpuolelle, kuten esimerkissä (13) näkyy. Toisaalta kommentteissa esitettiin kritiikkiä myös luonnonsuojelijoille käyttämällä perusteluina erityisesti taloudellisia syitä, mikä näkyy esimerkissä (14). Joidenkin kommenttoijien mielestä luonnonsuojelijat eivät ymmärrä, miten paljon taloudellisia resursseja se vaatii.

- (13) Ihminen on kummallinen otus. Se pyrkii ajattelemaan koko maailman oman rotunsa alisteiseksi. Millään muulla ei ole merkitystä kuin ihmisellä. Olemme kaikkivoipaisuudessamme lopulta aika typeriä. (Kommentti HS 29.8.2024).
- (14) Minun suositukseni on, että suojelijat ryhtyvät ostamaan niitä alueita, jotka he suodittavat [suosittavat] jätettäväksi metsätaloudessa käyttämättä. Mutta kun se on vain suositus, he eivät tietenkään tee niin. Jos se olisi [olisi] kirjattu lakiin heidän olodi [olisi] pakko käyttää omaa rahaa omien duoditudyensa [suositustensa] toteuttamiseen. (Kommentti HS 6.9.2024)

Suojelun seuraukset. Luonnonsuojelua käsiteltiin aineistossa etenkin siitä näkökulmasta, miten se käytännössä toteutuu ja kenen toimesta. Näiden lisäksi esiin tuotiin myös suojelun seurauksia (KV7). Ilmiselvimpänä on tietysti lajeille parempi elinympäristö. Tämän lisäksi myös suojelun kustannukset nostettiin esiin aineistossa. Esimerkissä (7) näkyy miten Yle uutisissa on juttu, jossa on laskettu metsänomistajien tulonmenetyksiä, jos suositusta 45 metrin suojavyöhykkeestä noudatetaan.

- (15) Tässä jutussa laskemme esimerkin avulla, kuinka paljon suojavyöhykkeiden noudattamisen vuoksi metsää jäisi käyttämättä, ja kuinka paljon tämä maksaa metsänomistajalle. – – Alla olevasta taulukosta voit tarkistaa, kuinka paljon yksityisen metsänomistajan metsästään saama vuotuinen nettotuotto alenee, jos hän noudattaa 45 metrin suojavyöhykesuosituksia. (Yle 10.9.2024)

4.3.2 Vastuun kehys

Toinen kehys, jonka tulkitisin aineistosta on vastuun kehys. Aineistossa käsiteltiin vastuuta tapauksesta, pelastustöistä, muutoksesta, luonnonsuojelusta sekä siitä, ettei vastaavanlaista tapahtuisi enää uudestaan. Vastuun käsittely voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään: ensinnäkin vastuuseen siitä, miksi raakkutuhon tapahtui, ja toiseksi vastuuseen raakkutuhon jälkeisistä toimenpiteistä. Seuraavaksi esittelen, miten vastuun kehystä rakennettiin näiden kahden ryhmän mukaisesti.

Selvittäminen. Useissa jutuissa käsiteltiin, pohdittiin tai selvitettiin raakkutuhon johtaneita toimintatapoja ja toimintaketjun eri kohdissa tapahtuneita virheitä. Näin pyrittiin selvittämään, miksi raakkujen yliajo tapahtui. Esimerkissä (16) näkyy, miten Helsingin Sanomien mukaan raakkujen yliajo tapahtui suunnitelman mukaisesti. Lehden mukaan hakkuusuunnitelmassa ajoreitti on piirretty Hukkajoen yli, ja metsäkoneen kuljettaja on noudattanut ohjetta. Hakkuusuunnitelma on todiste, joka osoittaa syyn (KV6) metsäkoneen kulkureitille. Esimerkissä (17) tuodaan puolestaan esiin se, miten laissa ei määrätä suojavyöhykkeestä, vaan kyseessä on suositus, jota ei noudateta. Myös tätä voidaan pitää syynä (KV6) tapahtuneelle. Syiksi tapahtuneelle nostettiin aineistossa myös ennakkosuunnittelun ja valvonnan pettäminen. Myös ratkaisuja ja toimintatapoja (KV8), joilla tapaus olisi voitu estää käytiin läpi aineiston jutuissa. Tällainen oli esimerkiksi vaihtoehtoinen puiden kuljetusreitti, jolloin Hukkajokea ei olisi tarvinnut ylittää. Aineistossa myös tuotiin esiin, että raakkutuhon laajuus on harvinainen, eikä ”tämän kokoluokan vahinkojen ei pitäisi olla mahdollisia”.

- (16) Suomussalmen törkeänä luonnonsuojelurikoksena tutkittu raakkujoen yliajo tapahtui suunnitelman mukaan. Metsäkoneen kuljettaja noudatti saamia ohjeita joen ylityspaikasta ja puiden varastointipaikasta, osoittaa HS:n näkemä hakkuusuunnitelma. HS:n näkemä suunnitelma viittaa siihen, että kyse ei ollut vain yksittäisen metsäkonekuskin huonosta valinnasta. (HS 9.9.2024)
- (17) Tällä hetkellä suojavyöhykkeestä on vain ely-keskuksen suositus. Sitä ei kuitenkaan noudateta: viikonloppuna selvisi, että Metsähallituksen hakasi kymmenen metrin päässä jokihelmisimpukoista. (Yle 10.9.2024)

Pyrkimys tapauksen selvittämiseen näkyy myös kuvassa 3. Kuvakaappaus Helsingin Sanomien jutusta havainnollistaa, miten media pyrkii selvittämään tapaukseen johtaneita olosuhteita sekä sitä, kenen vastuulla päätöstenteko on ollut.

Kuka teki Hukkajoen hakkuusuunnitelman?

”Ymmärtääkseni hakkuusuunnitelman ja puukaupan teki meidän metsäasiantuntija ja ymmärtääkseni hän teki puukaupan yhteydessä normaalin hakkuusuunnitelman. Muilta osin tämä suunnitteluprosessi on osa sitä selvitystyötä, jota parhaillaan tehdään”, sanoi Partanen.

Oliko urakoitsija Stora Enson vai maanomistajan palkkaama?

”Tämä oli Stora Enson työmaa ja Stora Enson urakoitsija”, Partanen sanoi.

Kuka kävi urakoitsijan kanssa hakkuusuunnitelman läpi ja miten?

”Se on osa sitä selvitystä, miten se läpikäynti on tapahtunut”, Partanen totesi.

Minkä levyinen suojakaista Hukkajoella oli, ja mihin kohtaan joen ylitys metsätyökoneilla oli suunniteltu?

”Myös tämä on osa selvitystyötä. Tämä käydään nyt läpi, miten nämä on suunniteltu”, vastasi Partanen.

Raakkujokien varteen jätettävän 50 metrin suojavyöhykkeen käyttöön Stora Enso kertoi sitoutuneensa jo aiemmin. Hukkajoen tapauksessa ohjetta suojavyöhykkeestä ei ilmeisesti noudatettu.

Kuva 3. Raakkutuhon syiden selvittäminen. (HS 26.8.2024)

Aineiston jutuissa käytiin läpi mitä toimijoita tapahtuman ympärille liittyy, ja mikä on kenenkin vastuu. Sen lisäksi, että tapahtumalle etsittiin vastuunottajaa, etsittiin myös syyllistä raakkutuhoon. Tulkitsen vastuullisen etsimisen liittyvän etenkin tapahtuman seurausten korvaamiseen (KV8), kun taas syyllisen etsimisen viittaa enemmän moraaliseen periaatteeseen (KV9) ja rangaistukseen, joka syyllisille annetaan ja tai tulisi antaa.

Syällisen ja vastuullisen pohdintaan liittyvää keskustelua käytiin myös hyvin paljon juttujen kommentteissa.

Vastuun kehykseen liittyy oleellisesti kritiikin esittäminen. Aineistossa vaadittiin vastuunottoa eri toimijoilta, mutta samalla myös kritisoitiin heitä. Kritiikin kohteeksi aineiston jutuissa joutuivat Stora Enso ja sen sijoittajat, muut metsäyhtiöt, metsäalan työntekijät ja päättäjät. Kritiikkiä esitettiin raakkutuhosta ja sen mahdollistaneista toimintatavoista, mutta myös laajemmin metsänhoidosta Suomessa. Kritiikin esittämisessä media toimii välikätenä, jonka kautta eri toimijat voivat esittää näkemyksensä. Aineistossa eri toimijoita kritisoivat järjestöt, poliitikot, metsänomistajat ja kansalaiset. Toimittajat myös itse esittivät kritiikkiä mielipidekirjoitusten kautta. Käyn nyt esimerkkien avulla läpi, miten vastuuta vaadittiin eri toimijoilta ja miten heitä kritisoitiin.

Stora Enso. Odotetusti eniten vastuuta vaadittiin Stora Ensolta, jota myös kritisoitiin laajasti aineiston jutuissa. Esimerkissä (18) kritisoidaan Stora Ensoa siitä, että sen valvonta ei ole toiminut tarvittavalla tavalla. Valvonnan pettämistä pidetään siis keskeisenä syynä (KV6) raakkutuhon tapahtumiselle. Esimerkki (19) on peräisin Helsingin Sanomien jutusta, jossa käsitellään Stora Enson saamaa kritiikkiä. Kuten esimerkissä näkyy, juuri Stora Enson mainittiin olevan voimakkaimman kritiikin kohteena.

(18) – Miten on mahdollista, että valvonta pettää tällä tavalla? Järjestelmän pitäisi olla sellainen, että tällaista ei voi tapahtua. (YLE 25.8.2024)

(19) Raakut ovat saattaneet kuolla metsätyökoneiden ajettua niiden yli Stora Enson korjuutyömaalla. Voimakkain sosiaalisessa mediassa esitetty kritiikki onkin kohdistunut yhtiön toimintaan. (HS 23.8.2024)

Stora Ensoa kritisoitiin aineiston jutuissa erityisesti raakkutuhon aiheuttamisesta, mutta myös yhtiön aiempaa toimintaa ja siihen liittyviä epäkohtia tuotiin esiin. Esimerkiksi Helsingin Sanomissa on julkaistu juttu otsikolla ”Raakkujen kohtalo on traaginen, eivätkä epäillyt ole syytetyn penkillä ensimmäistä kertaa”. Jutussa tuotiin esiin arvostelua, jota

yhtiö on kohdannut toiminnastaan Brasiliassa. Raakkutuhon ulkopuolisten epäkohtien nostaminen jutussa on yhdenlainen taustoitus (KV6) yhtiön aiemmasta toiminnasta.

Arvioiden mukaan Hukkajoessa on kuollut tuhansia erittäin uhanalaisia jokihelmisimpukoita eli raakkuja, kun joen yli ajettiin metsätyökoneella ja metsätraktorilla satoja kertoja. Kuva: Mikko Stig / Lehtikuva

Kuva 4. Tyytymättömyyden ilmaisun visuaalinen kuva. (Yle 25.8.2024)

Kuva 4 on mielenilmauksesta, jossa yksityishenkilöt halusivat osoittaa näkemyksensä tapahtuneesta. Kuvassa on hautakiven tyyliin tehty lakana, johon on kirjattu kuolleeksi raakut, niiden syntymä- ja kuolinaika sekä kuolinsyyksi ahneus. Kuva lakanasta on esimerkki visuaalisesta kuvasta (KV4), joka rakentaa vastuun kehystä ilmaisemalla tyytymättömyyttä ihmisen toimintaa kohtaan.

Kritiikille ja vastuulle myös esitettiin aineistossa perusteluita. Esimerkissä (20) näkyy osa Helsingin Sanomien pääkirjoitusta, jonka otsikossa teon kuvattiin olevan ”törkeä teko kaikilla mittareilla”. Esimerkissä näkyy, miten pääkirjoituksessa tuodaan esiin

lainsäädäntöä, jossa raakkujen elinpaikkojen tuhoamista käytetään esimerkkinä törkeää luonnonsuojelurikosta koskevassa rangaistussäännössä.

- (20) Vuoden 2015 laki ei juuri jätä tulkinnanvaraa siihen, oliko teko törkeä. Kuin sattumalta hallituksen esitykseen on kirjattu esimerkki: ”Tunnusmerkistön voisi siten täyttää esimerkiksi yksittäisen saimaannorpan surmaaminen, edellyttäen kuitenkin että rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Myös erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan yhdenkin esiintymispaikan tahallinen hävittäminen esimerkiksi ruoppaamalla tai rakentamalla voisi täyttää tunnusmerkistön.” (HS 24.8.2024)

Aineistossa käsiteltiin myös Stora Enson reagointia tapaukseen ja sen kommentointia tapauksesta. Eräässä kommentissa todettiin, miten ”ylimielisyys, vähättely ja siilipuolustus olisivat pahinta, mitä tässä tilanteessa voisi tehdä”. Kuten esimerkissä (21) näkyy, Ylen uutisessa tuodaan esiin se, miten Stora Enso on kommentoinut tapausta laajalti Suomessa, mutta kansainvälisille sijoittajille ei niinkään. Jutussa tuodaan siis esiin, ettei Stora Enso ole nostanut aihetta esiin kaikissa yhteyksissä ja kaikille sidosryhmille. Esimerkissä (22) näkyy, miten Stora Ensoa kritisoidaan sen vaitonaisuudesta tapaukseen liittyen.

- (21) Metsäjätti Stora Enson kansainvälisille sijoittajille netissä pitämässä webcastissa Suomessa kuumana käynyttä raakkutuhokeskustelua ei sivuttu lainkaan. – – Upouudessa pääkonttorissa Helsingin Katajanokalla pidetyssä lehdistötilaisuudessa se oli kuitenkin kärkiaihe. (YLE 24.10.2024)
- (22) ”Ylimmän johdon vaikeneminen ei tämäntyyppisessä tilanteessa ole oikea tapa edetä, koska kyseessä on sekä ympäristörikoksena että metsäalan maineen kannalta fundamentaalinen asia”, hän kertoo. (HS 23.8.2024)

Helsingin Sanomat on myös julkaissut jutun otsikolla ”Stora Enso: Yhtiö 'ei voi' kommentoida raakkutuhoa tutkinnan vuoksi – Lain mukaan tosin voi”, jossa tuodaan esiin, ettei yhtiön ole pakko olla kommentoimatta asiaa, mutta se on valinnut tehdä sellaisen ratkaisun (KV8). Tällaisen näkökulman valinta jutussa viittaa siihen, että media on halunnut tehdä selväksi sen, että halutessaan Stora Enso voisi kommentoida tapausta ja ehkä osoittaa myös vastuuta enemmän.

Merkittävä osa vastuun kehystä oli Stora Enson pahoittelut ja vakuuttelut siitä, että se kantaa vastuun tapahtuneesta. Useissa aineiston jutussa toistui Stora Enson edustajien vakuuttelut siitä, että ”yhtiö kantaa Suomussalmen raakkutuhossa sille kuuluvan taloudellisen ja ympäristöön liittyvän vastuun”. Vastuunotto voidaan nähdä ratkaisuna tapahtuneelle (KV8) ja hyvityksenä tuhon aiheuttamisesta. Vastuunottoa painotettiin kertomalla esimerkkejä (KV2) siitä, millaisia toimenpiteitä yritys aikoo tehdä. Näitä muutoksia käsittelemme tarkemmin luvussa 4.1.3 Muutoksen kehys. Stora Enson ilmaisut siitä, että juttu tullaan selvittämään perinpohjaisesti toistui useassa jutussa. Esimerkissä (23) kuvataan, miten Stora Enso kertoo selvittävänsä viestien kulkua eri vaiheissa ja sitä, missä vaiheessa virhe on tapahtunut. Tapahtuman selvittäminen on niin ikään yksi tilanteen ratkaisuun (KV8). Esimerkissä (24) todetaan, että Stora Ensolla on korkeat vastuullisuusvaatimukset. Yhtiö pahoittelee tapahtunutta ja vakuuttaa, ettei se kuvasta sen arvoja tai toimintatapoja. Tällä tavoin tuotiin esiin yhtiön moraalisia perusteluja (KV9).

(23) – Me olemme nyt selvittämässä tätä kommunikointiketjua ja sitä, mitä on tapahtunut. Siihen palataan sen jälkeen, kun se on saatu selvitettyä. Tietysti myös poliisi ja viranomaiset tekevät omaa työtä tämän osalta. (YLE 22.8.2024)

(24) – Stora Ensolla on erittäin korkeat vastuullisuusvaatimukset. Olemme todella, todella pahoillamme, että näin on päässyt käymään. Tämä on täysin meidän arvojemme, toimintatapojemme ja ohjeidemme vastaista. (YLE 22.8.2024)

Metsäalan toimijat. Myös aliurakoitsijan, metsäkoneen kuljettajan ja muiden metsäalan työntekijöiden vastuuta kyseissä raakkutapauksessa sekä laajemmin metsäalalla pohdittiin aineistossa. Media oli tavoittanut aliurakoitsijan, joka suoritti hakkuut Hukkajoen ympäristössä. Yrittäjältä saatiin vain niukasti kommentteja, mutta se ilmaisi, että ”Stora Enso on ilmoittanut vastaavansa tapahtumasta”. Aliurakoitsijan vastuuta ei käsitelty aineistossa kovinkaan laajasti, mutta esiin tuotiin, miten ”vastuu on yksinomaan hakkuu-oikeuden haltijalla”, joka tässä tapauksessa on Stora Enso. Asian kuvattiin olevan ”yksiselitteinen”. Aliurakoitsijayritystä ei mainita aineistossa nimeltä.

Metsäkoneenkuljettajan käyttäytyminen tuhopaikalla nostettiin aineistossa esiin etenkin alkupään uutisoinnissa, jossa käytiin läpi raakkutuhon paljastumista. Koneenkuljettajan kerrottiin sivuuttaneen ohjeet ja esittäneen tilanteessa seksistisiä kommentteja biologille, joka pyysi kuljettajaa keskeyttämään joen yli ajamisen. Kuljettajan suhtautuminen oli ollut ”ylimielinen” ja ”asenne luokkaa ei kiinnosta”. Hän oli todennut tutkijalle, että ”voisit ottaa rintaliivit pois ennen kuin tulet minulle puhumaan”. Vaikka kuljettajan käytös nostettiin esiin aineistossa useamman kerran, sitä ei juurikaan sen enempää aineiston jutuissa kommentoitu. Esimerkissä (25) näkyy kuitenkin, miten juttutyypiltään kommenttimuotoisessa jutussa huomautettiin metsäkoneen kuljettajan kommenttien kertovan valta-asemasta, joka yhteiskunnassa edelleen vallitsee. Aineistossa näkyi myös Stora Enson osoittamat pahoittelut kuljettajan toiminnasta. Kommenttiosioissa aihetta puitiin enemmän kuin itse jutuissa, ja käytöstä kuvattiin ”pöyristyttäväksi” ja ”seksistiseksi”.

- (25) Raakkututkijan osakseen kokema asiaton kommentti on yksittäisen konekuskien älytön möläytys, eikä välttämättä osoitus sen suuremmasta naisviastusta. Se kuitenkin kuvastaa perinteistä valta-asemaa, jossa nainen on alavastaja ja hänelle voi puhua miten tahansa. (MT 26.8.2024)

Kuljettajan vastuusta ja velvollisuudesta Suomussalmen raakkutuhossa esitettiin näkemyksiä kumpaankin suuntaan. Esimerkissä (26) nostetaan esiin, ettei kuljettaja olisi itse tehnyt päätöksiä kuljetukseen liittyen, vaan ohjeet ovat tulleet muualta. Esimerkissä (27) puolestaan näkyy, miten haastateltu toteaa, että metsäkoneenkuljettajalla on kuitenkin velvollisuus kyseenalaistaa ohjeita, mikäli siihen on tarvetta.

- (26) Metsäkoneyrittäjiä edustavan Koneyrittäjien varatoimitusjohtaja Simo Jaakkola pitää lähes mahdottomana, että yksittäinen kuski olisi päättänyt omin päin, mihin tukit viedään. ”Se on päivän selvä asia, että jonkun on pitänyt määritellä, missä se varastopaikka on”, hän sanoo. (HS 6.9.2024)
- (27) Seppäsen mukaan luonto- ja ympäristöasioiden huomioiminen kuuluu oleellisesti metsäalan ammattilaisten osaamiseen ja koulutukseen. Jos esimerkiksi ohjeen mukaan pitäisikin ajaa kielletystä kohdasta, metsäkoneenkuljettajalla on velvollisuus pysäyttää kone ja selvittää, mistä on kyse. (Yle 23.8.2024)

Jutuissa metsäkoneen kuljettajan roolia tapauksessa käsiteltiin hienotunteisesti, mutta kommenttiketjuissa näkemyksiä tuotiin esiin melko kärkkäästi. Moni oli sitä mieltä, että kuljettaja on täysin vastuussa tapahtuneesta, ja että hänelle tulisi antaa rangaistus. Tätä näkemystä edustaa esimerkki (28).

- (28) Ja konekuskiko syytön? Kyllä ajokortin omistavan ja metsätöitä tekevän henkilön tulee tietää mitä tekee. Konekuljettaja on keskeisessä osassa. Ei StoraEnso voi olla jokaista kuskia valvoa TIETENKÄÄN. Naurettavia juttuja yllä. Kuskille kunnan rangaistus niin näemme että rikokset taatusti vähe-nee kun sana kiertää. (Kommentti, HS 21.8.2024)

Metsähallituksen työntekijän Eero Moilasan kesällä 2014 ottamassa kuvassa näkyy tämän elokuun uutisista tuttu paikka Hukkajoella. Kuva osoittaa, että joen yli on ajettu samasta kohtaa metsäkoneella aiemminkin. Kuva: Eero Moilanen / Metsähallitus

Kuva 5. Visuaalinen kuvaus ja taustoitus, jolla esitetään kritiikkiä. (HS 29.8.2024)

Vastuunottoa vaadittiin Stora Enson lisäksi myös muilta metsäyhtiöiltä, mikä näkyy esimerkissä (29). Aineistossa toistui ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäsen metsäalalle esittämä vaatimus tai pyyntö 50 metrin suojavyöhykesuositukseen sitoutumisesta.

Suojavyöhykkeiden sitoutumista ehdotetaan siis ratkaisuksi (KV8) vesistöjen suojelulle. Aineistossa ratkaisuksi ehdotetaan myös muiden suositusten, kuten Tapion Hyvän metsänhoidon suositusten noudattamista. Kritiikkiä metsäalalle osoitettiin myös tuomalla esiin aiempia rikkomuksia raakkujokialueilla, mikä taustoitti (KV6) syksyn 2024 tapahtumia. Helsingin Sanomissa julkaistiin juttu otsikolla ”Ei ollut ensimmäinen kerta”, jossa tuotiin esiin hukkaajoella aiemmin tapahtunut ylitys käyttäen kuvassa 5 näkyvää visuaalista kuvaa (KV5) havainnollistuksena.

- (29) – On suurien metsäyhtiöiden vastuulla, että kaikki heidän laskuunsa työskentelevät noudattavat viimeisen päälle suurta ympäristövastuuta ja Suomen lainsäädäntöä. (Yle 26.8.2024)

Myös Metsähallitusta kohtaan esitettiin kritiikkiä. Esimerkissä (30) näkyy, miten Greenpeacen metsäasiantuntija kritisoi Metsähallitusta siitä, että sen käyttämät suojavyöhykkeet ovat alittaneet 45 metriä, joka on suositusmitta. Metsäasiantuntijan mukaan Metsähallitus siis toimii sääntöjen vastaisesti. Samassa jutussa Metsähallitus perustelee toimintansa sillä, että metrimääriä tärkeämpää on toimia jokaisessa kohteessa sen vaatimalla tavalla. Toisin sanoen tarvittavan suojavyöhykkeen laajuus Metsähallituksen mukaan riippuu kohteesta. Aineistossa nostettiin esiin suojavyöhykesuositukseen liittyviä epäselvyyksiä ja eriäviä mielipiteitä sekä esitetään esimerkkejä (KV2) siitä, miten niiden noudattaminen käytännössä toteutuu. Saman jutun kommenttikentässä ihmeteltiin myös Metsähallituksen toimintaa, jota kuvaillaan ”ristiriitaiseksi” ja käytöstä ”vastuunpaikoiluksi”. Myös suositusten riittämättömyyttä suojelussa perustellaan sillä, että edes metsähallitus ei niitä noudata.

- (30) – Suomussalmen Hukkajoki ei ollut yksittäistapaus. Samalla viikolla kun siitä kohistiin, valtion Metsähallitus avohakkasi puolen kilometrin verran toisen kainuulaisen raakkujoen vartta. 45 metrin suojavyöhykkeestä ei ole tietoaakaan, Greenpeacen metsäasiantuntija Matti Liimatainen kirjoittaa X:ssä. (Yle 7.9.2024)

Metsänomistajat. Näkemykset metsänomistajan vastuusta jakautuivat voimakkaasti aineistossa. Aineistossa käsiteltiin metsänomistajan roolia ja vastuuta Hukkajoen

raakkutapauksessa, mutta iso osa keskustelua koski metsänomistajien vastuuta metsäalalla ylipäättään. Paljon vääntöä käytiin liittyen suojavyöhykkeisiin, niiden kustannuksiin sekä siihen pitäisikö metsänomistajan saada korvaus suojavyöhykkeiden aiheuttamista tulon menetyksistä. Maaseudun tulevaisuuden jutuissa metsänomistajien näkökulmaa korostui, muissa medioissa tätä näkökulmaa oli jonkin verran, mutta selkeästi vähemmän. Kommenttiosioissa esitettiin niin ikään näkemyksiä kummaltakin kantilta. Esimerkissä (31) näkyy, miten metsänomistajien kanta asiaan tulisi kommentoijan mukaan myös huomioida. Esimerkissä (32) puolestaan ihmetellään, miksi metsänomistajilla tulisi olisi erityisoikeus saada korvauksia siitä, ettei aiheuta haittaa luonnolle.

- (31) Miksi ei kysytty mitään metsänomistajilta, jotka jo nyt maksavat suojelusta usein korvauksetta. Hyvä on yhden ja toisen vaatia lisää sääntöjä, kun ei vain itse joudu maksamaan. (Kommentti, Yle 10.9.2024)
- (32) Hassu ajatus, että jollekin pitäisi maksaa korvaus jotta ei tuhoaisi luontoa saadakseen omaa hyötyä! Suomessa on luonnon ennallistaminen aina luonnonvarojen hyötykäytössä vaatimuksena ja kaivosalueillakin vaaditaan suojaetäisyyksiä vesistöihin ja esteitä valumien estämiseksi ympäriväähän luontoon! (Kommentti, Yle 10.9.2024)

Metsänomistajien kohdalla keskustelun ytimeen nousi omistamisen ja omistusoikeuden käsitteet. Osa koki, että metsänomistajan oikeuksia loukataan, osa taas näki, että oikeuden mukana tulee myös vastuu metsien suojelusta. Tämä näkyy esimerkissä (33).

- (33) Kommentoija 1: Maanomistajia saattaa ärsyttää, että jonkun simpukan takia heidän omistusoikeutta loukataan.

Kommentoija 2: Siinähan ärsyttää. Myös raakkuja saattaa ärsyttää se, että jonkin metsätalouden takia niiden henget ovat uhattuja. (Kommentit, HS 29.8.2024)

Päättäjät ja lainsäädäntö. Kritiikin kohteeksi joutuivat myös päättäjät sekä lainsäädäntö, johon vaadittiin muutosta. Lainsäädäntöä kritisoitiin puutteelliseksi ja aineistossa todetaan esimerkiksi, että ”yritysten oma valvonta ja metsäsertifikaatit eivät aina riitä

esimerkiksi suojavyöhykkeiden noudattamiseen”. Sanktioita kuvataan niin mata-
liksi, ”että niillä ei ole pelotevaikutusta”.

Kritiikkiä esittivät poliitikot toisiaan kohtaan, mutta myös metsäalan asiantuntijat ja jär-
jestöjen edustajat. Aineiston jutuissa esiteltiin erilaisia ratkaisuja siihen, ettei Suomus-
salmen raakkutuhon kaltaista tapausta tapahtuisi enää tulevaisuudessa. Esimerkissä (34)
näkyvät, miten vastaavanlaisten tapausten ehkäisemiseksi esitetään ratkaisuksi (KV8) yri-
tystukien ja ympäristövastuun kytkemistä toisiinsa. Ympäristövaliokunnan puheenjohta-
jan ja kansanedustaja Jenni Pitkon mukaan metsäyhtiöiden yritystuen vaatimuksena tu-
lisi olla vastuullinen toiminta, eikä tukia tulisi saada, jos toiminta rikkoo ympäristöarvoja.
Ratkaisun lisäksi viitataan siis myös moraaliseen periaatteeseen (KV9). Toisaalta lainsää-
dännön muutoksia myös vastustettiin ja vastuuta ohjattiin enemmän metsäyhtiöiden
suuntaan. Käsittelen tätä tarkemmin seuraavassa luvussa 4.1.3, jossa käsittelen muutok-
sen kehystä.

- (34) Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Jenni Pitko (vihr.)
olisikin valmis kytkemään yritystuet ja ympäristövastuun toisiinsa. Hänen
mukaansa minimivaatimus Stora Enson kaltaisen metsäyhtiön yritystuella
tulisi olla se, että toiminta on lainmukaista ja vastuullista. – Ei voi olla täl-
laista vapaata rahaa, jota saa rikkomalla ympäristöarvoja. (Yle 23.8.2024)

Päättäjien suhtautumista raakkutapaukseen käsiteltiin myös Helsingin Sanomien paki-
nassa, jossa esitetään poliitikkojen kuvitteellisia kommentteja raakuista ja niiden yli-
ajosta. Kommentit ovat keksittyjä ja perustuvat mielikuviin ja stereotypioihin poliitikoista
ja heidän puolueistaan. Valinta kytkeä poliitikot raakkutuhon kommentointiin edes ku-
vitteellisella tasolla kuitenkin rakentaa kuvaa siitä, että poliitikot ovat yksi ryhmä, joka
raakkujen ympärillä käytävään keskusteluun kytkeytyy.

Myös kommentteissa kritisoitiin kovasti poliitikkoja ja puolueita, jotka esiintyivät jutuissa.
Etenkin ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäsen toimintaa kommentoitiin ahkerasti.
Hän oli myös hyvin näkyvä hahmo uutisoinnissa. Mykkäsen korvausvaatimusta Stora En-
sonne kuvailtiin ”moraaliposeerukseksi” ja useampi kommentoija piti vaatimuksia

äänten kalasteluna tulevia Espoon kaupunginjohtajan vaaleja ajatellen. Vaatimuksia kritisoitiin myös siksi, että korvauksista tulisi päättää oikeuslaitoksen, ei ministerin.

ELY-keskus. Viranomaiset, etenkin poliisi ja ELY-keskus olivat näkyvästi esillä uutisoinnissa, mutta jutuissa niitä ei juurikaan kritisoitu. Sen sijaan kommenttiosioissa ELY-keskusta kohtaan esitettiin hieman kritiikkiä ja huomautettiin, että sen ”toiminta on pantava mikroskoopin alle”. Esimerkissä (35) näkyy miten kommentoija kokee, että ELY-keskus on tehnyt virheen, sillä se ei ole valvonut ohjeiden noudattamista. ELY-keskusta kritisoitiin myös siitä, että se ei ohjeistanut tarpeeksi selkeästi, miten Hukkajoen ylityksessä olisi pitänyt toimia.

- (35) Massiivisten tuhojen tekijät tiedetään mutta yksi taho on päässyt kuin koira veräjstä; ELY-keskus. Ko. laitos oli luvittanut ja ohjeistanut alueen toimintasuunnitelman. Kuitenkin valvonta on jäänyt kokonaan tekemättä, luotettu vain että tehdään kuten on ohjeistettu. Parantamisen varaa on ely-keskuksen toiminnassa, vai onko sielläkin ”oma mies” lupia jakamassa. (Kommentti, HS 6.9.2024)

Yhteinen vastuu. Kritiikkiä esitettiin myös yleisellä tasolla niin, ettei sitä kohdistettu erityisesti mihinkään tiettyyn toimijaan. Aineistossa todettiin, että ”jokin moka prosessissa puukaupasta hakkuuseen on tapahtunut” ja tapahtumaa kuvattiin virheeksi, jota ei olisi tapahtunut, ”jos asiassa olisi toimittu oikein”. Syyllistä tai vastuullista ei siis välttämättä eroteltu kaikissa yhteyksissä tarkemmin. Tämä näkyi erityisesti alkupään uutisoinnissa, jolloin tapahtumaketju oli vielä epäselvä. Esimerkki (36) havainnollistaa sitä, miten aineistossa esitettiin kritiikkiä laajasti koko alaan. Kyseissä esimerkissä Suomussalmen tapauksen arvellaan olevan metaforisesti ilmaistuna vain jäävuoden huippu (KV1), eli vastaavanlaista laiminlyöntiä uskotaan tapahtuvan myös laajemmin. Yhdeksi syyksi (KV6) esitetään kehnoa tiedonkulkua eri toimijoiden välillä sekä ohjeiden noudattamatta jättämistä. Raakutapausta kuvataan esimerkkinä luontokadon vauhdittamisesta (KV2). Aineistossa ratkaisuksi (KV8) nostettiin myös yhteistyön tekeminen eri toimijoiden välillä. Tämä näkyy esimerkissä (37).

- (36) Suomussalmen Hukkajoella sattumalta ilmi tullut Stora Enson metsätaloustoimien aiheuttama massiivinen raakkutuhon lienee vain jäävuoren huippu. Tiedonkulku viranomaisten ja metsätaloustoimijoiden välillä ei näytä toimivan eikä raakun suojelemiseksi laadittuja ohjeita noudateta. Tämä on konkreettinen esimerkki luontokadon vauhdittamisesta, Luonnonsuojeluliiton puheenjohtaja Hanna Halmeenpää sanoo tiedotteessa. (KS 22.8.2024)
- (37) Raakun tapauksessa lajin huomioiminen vaatii katkeamatonta tiedonkulkua Metsäkeskuksen, ely-keskuksen ja metsäyhtiön sekä urakoitsijan välillä. (Yle 7.9.2024)

Aineiston jutuissa esitettiin myös kritiikkiä siitä, ettei ongelmiin ole puututtu aiemmin. Esimerkissä (38) näkyy, miten haastateltava toteaa, että metsäalan aiheuttamat haitat vesistöille ovat olleet tiedossa jo pitkään, mutta asialle ei ole tehty mitään. Haastatellun kommentti tarjoaa jälleen taustatietoa ja mahdollisen syyn (KV6) sille, miksi raakkutuhon on voinut tapahtua.

- (38) ”Vesistöhaittojen hallinta on ollut suomalaisen metsätalouden sokea piste jo pitkään. Siihen on kiinnitetty todella vähän huomiota.” – – ”Tutkijat ovat käytännössä huutaneet viimeiset kymmenen vuotta, että metsätalouden vesistöhaittoihin pitää puuttua. Nyt tämä Stora Enson perustelu tuntuu pikemminkin lapselliselta ja naiivilta. Ikään kuin näistä vesistöhaittoista ei olisi tiedetty jo pitkään”, Halme toteaa. (HS 30.8.2024)

Vastuutyypit. Pohdittaessa vastuuta voidaan toimijoiden lisäksi tarkastella asiaa myös siltä kantilta, missä muodossa vastuuta tulisi ottaa. Aineistossa merkittävin vastuunkantamisen käsittelyn tapa oli odotetusti pohdinta taloudellisista seurauksista. Taloudellisiin korvauksiin kuuluu pelastustöiden korvaaminen, mutta myös korvaukset raakkujen tuhoamisesta. Useissa uutisissa tuotiin esiin se, että rahalliset korvaukset tapauksesta voivat nousta jopa miljooniin euroihin. Iso korvaussumma näkyy esimerkiksi (39), jossa tuodaan esiin kuolleen raakun korvaussumma, joka on 589 euroa. Esimerkissä myös todetaan, että näin ollen kokonaiskorvaussumma voi kasvaa isoksi. Korvaussumma on esimerkki raakkutuhon seurauksista (KV7) sekä ratkaisusta (KV8), jolla tapahtunutta hyvitetään.

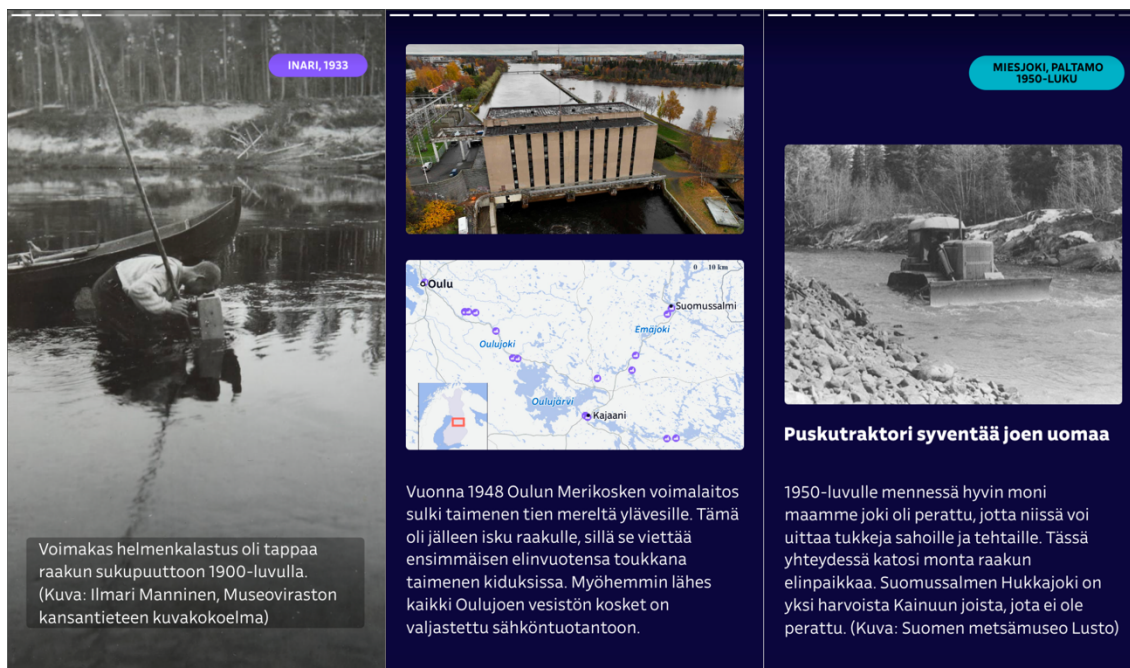
- (39) Tälle ajelulle saattaa tulla jopa miljoonien eurojen hintalappu. – – Jopa tuhansia raakkuja on Metsähallituksen mukaan kuollut, ja koska yhden raakun arvoksi on määritelty 589 euroa korvaussumma voi kasvaa tosi korkeaksi – –. (Yle 22.8.2024)

4.3.3 Muutoksen kehys

Kolmas aineistosta tulkitsemani kehys oli muutoksen kehys, joka näkyi jutuissa useilla eri tavoilla. Muutosta kuvattiin raakkujen voinnissa Hukkajoella ja laajemmin Suomessa, Stora Enson ja koko metsäalan toimintatavoissa, lainsäädännössä ja ihmisten suhtautumisessa raakkuihin ja metsäalaan. Aineistossa myös esitettiin toiveita tai vaatimuksia muutoksesta tai pohdittiin mahdollista muutosta. Muutoksesta puhuttiin siis myös ajatuksen tasolla ilman, että sitä todellisuudessa olisi tapahtunut tai tapahtuisi. Muutoksen kehysten yhteydessä esitettiin paljon ratkaisuja (KV8) erityisesti siihen, ettei Suomussalmen raakkutuhon kaltaista ympäristötuhoa enää tulevaisuudessa tapahtuisi. Muutoksen kehys ja vastuun kehys ovat osittain päällekkäisiä, sillä useissa tapauksissa vastuussa olevia toimijoita vaaditaan tekemään muutoksia. Seuraavaksi käyn läpi, miten muutoksen kehystä rakennettiin aineistossa.

Muutokset raakuissa ja niiden elinolosuhteissa. Konkreettinen seuraus raakkutuhossa on raakkujen määrän väheneminen Hukkajoessa, mikä tuotiin esiin aineistossa useita kertoja. Menetettyjen raakkujen määräksi arvioitiin ”tuhansia”, joka toistui jutuissa. Aineisto sisälsi myös juttuja raakuista eri puolilta Suomea. Esimerkiksi Yle uutisissa on juttu Ähtävänjoen alueen raakuista ja siellä tehdystä suojelutyöstä ja onnistuneesta istutuksesta. Lisäksi aineiston jutuissa kerrottiin myös raakkukannan kehittymisestä vuosien aikana ja nostettiin esiin raakkujokien vähäistä määrää.

Kuvassa 6 on kuvakaappauksia Yle uutisten mobiilitarinasta, jossa kerrotaan raakkujen kohtaamista haasteista. Ensimmäisessä kuvassa näkyy helmenkalastus, toisessa joen pantoaminen ja kolmannessa joen perkaaminen. Kertomalla raakkujen historiasta taustoitettiin (KV6) Suomussalmen raakkutuhon ja tehtiin selvemmäksi sitä, millainen haavoittuvainen asema raakulla on ollut myös historiassa.

Kuva 6. Visuaalinen kuvaus muutoksesta. (Yle 1.9.2024)

Muutoksen kehystä rakennettiin myös taustoittamalla (KV6) raakun merkitystä koko ekosysteemille. Tämä näkyy esimerkissä (40), jossa haastateltu toteaa, miten raakkujen tuhoutumisella on seurauksia (KV7) ihmisiin ja eliöihin. Aineistossa tuotiin esiin raakun asemaa avainlajina, eli se edesauttaa muiden lajien menestymistä puhdistamalla vettä. Jos raakku häviäisi, muuttuisi ekosysteemin myös laajemmin.

- (40) – Vähän näkymättömissä veden alla elävän eliön kohtalo koskettaa ihmisiä. Ihmiset alkavat ymmärtää tämän ison palapelin ajatuksen, että jos sieltä puuttuu ratkaisevia paloja, se voi olla aika huono juttu meille kaikille. (Yle 24.8.)

Suhtautuminen. Muutosta voidaan tulkita tapahtuneen myös aiheeseen suhtautumisessa ja sen kiinnostavuudessa. Esimerkissä (40) haastateltu toteaa, miten ihmiset ovat nykyisin kiinnostuneita raakuista ja niiden hyvinvoinnista sekä alkavat ymmärtää ekosysteemin laajana kokonaisuutena, joka vaikuttaa kaikkeen. Esimerkissä (41) todetaan, että raakkutuhon on tapahtunut aikana, jolloin yhteiskunnassa ollaan laajasti turhautuneita metsäpolitiikkaan. Tapahtuma-aika ja yhteiskunnallinen konteksti esitetään siis taustasyiksi (KV6) sille, miksi kiinnostus tapausta kohtaan on korkea. Aineistossa myös

kuvataan suomalaisten luontosuhteen olevan raakkukeskustelun seurauksena (KV7) ”lähes kansallinen puheenaihe”, mikä viittaa siihen, että aihe kiinnostaa ihmisiä.

- (41) – Vaikuttaa siltä, että tämä on osunut siinä mielessä otolliseen aikaan, että monet ihmiset ovat tosi turhautuneita nykyhallituksen metsäpolitiikkaan. Vaikkapa nämä vanhojen metsien luokittelut ja muut. (Yle 11.9.2024)

Toisaalta aineistossa esiintyi myös skeptisempää suhtautumista asiaan. Esimerkissä (42) näkyy miten haastateltu kokee, ettei luonnonsuojelua pidetä yhtään tärkeämpänä kuin aiemmin, vaan päinvastoin piittaamattomuus luonnonsuojelua kohtaan on yleisempää. Skeptisyyttä oli havaittavissa myös kommenttien puolella. Esimerkissä (43) näkyy, miten muutokseen ei uskota, vaan asioiden oletetaan jatkuvan samaan malliin myös tulevaisuudessa.

- (42) ”En ole sillä tavalla toiveikas, että odottaisin suurta muutosta ihmisten asenteissa. Vaadittaisiin todella iso asennemuutos, eikä sitä ole tällä hetkellä näkyvissä. Mielestäni näissä asioissa on menty taaksepäin.” (HS 23.8.2024)
- (43) Eli konekuski saanee muutaman kuukauden ehdollista vankeutta ja Stora Enso saa pienet sakot. Sitten voidaankin jatkaa entiseen malliin. Raakkujokeen voi seuraavaksi mennä kaivelemaan vaikkapa joku monikansallinen kaivosyhtiö. Kehitysmaassa kehitysmaan tavalla. (Kommentti, HS 24.8.2024)

Stora Enson muutokset. Useissa aineiston jutuissa tuotiin esiin Stora Enson vakuutteluja siitä, että he muuttavat toimintatapojaan. Vakuuttelun vankentamiseksi yhtiö toi esiin lukuisia muutoksia, joita se aikoo toteuttaa. Stora Enson tarjoamiksi ratkaisuiksi (KV8) aineistossa nostettiin tarkastukset muilla hakkuualueilla, lisäkoulutus sekä lisäresurssit hakkuiden suunnitteluun ja toteutukseen. Muutoksen kehystä muodosti mediassa myös pohdinta Stora Enson maineen muutoksesta. Aineistossa todetaan miten ”jokihelmisimpukoiden kohtalo jättää tahrان Stora Enson maineeseen” ja, että ”tapahtuma on aiheuttanut jo merkittävää vahinkoa myös Stora Enson maineelle”. Myös Stora Enson osakkeiden suunta pörssissä raakkukohun jälkeen nostettiin esiin aineistossa.

Metsäalan muutokset. Myös muiden yhtiöiden, koko metsäalan sekä näiden toimintatapojen muutosta tai muuttumattomuutta käsiteltiin aineistossa. Aineistossa kuvattiin, miten tapaus on johtanut tilanteeseen, jossa ”jokainen metsäalan organisaatio miettii nyt toimintatapojaan”. Suomussalmen raakkutuhoa kuvattiin ”herätyksenä” ja ”opetuksena”, jonka seurauksena (KV7) metsäteollisuuden vaikutuksia luontoon pohditaan tulevaisuudessa tarkemmin. Esimerkissä (44) todetaan, että koko metsäsektori on tapauksen jälkeen tarkkailun alla. Ratkaisuksi (KV8) ehdotetaan valvonnan tehostamista. Esimerkissä (45) haastateltu olettaa, että Suomussalmen raakkutuholla on vaikutuksia eri alojen yhtiöiden toimintaan tulevaisuudessa. Raakkutuholla odotetaan siis olevan seurauksia (KV7) toimintatapoihin. Esimerkissä (46) ratkaisuksi (KV8) nostetaan metsäalan palveluiden tavoitteellinen kehittäminen.

- (44) – Mutta kyllä minun mielestä on syytä arvioida, miten esimerkiksi valvontaa voitaisiin parantaa. Tässä varmasti koko metsäsektori on tietyllä tavalla nyt luupin alla. (Yle 29.8.2024)
- (45) Moilanen arvioi, että tapaus tulee vaikuttamaan monen alan yhtiön toimintaan. Hakkuiden suunnittelua ja ohjeita arvioidaan nyt tarkasti hänen mukaansa myös Metsähallituksen tytäryhtiö Metsätaloudessa. (Yle 26.8.2024)
- (46) Tulevaisuuden kannalta Nissinen pitää erityisen tärkeänä, että metsäalan palveluita tullaan tavoitteellisesti kehittämään luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. (MT 23.8.2024)

Muutoksen kehystä muodosti myös vertailu metsäalan entisten ja nykyisten toimintatapojen välillä. Esimerkissä (47) haastateltavat toteavat uskovansa alan muuttuvan raakkutuhon seurauksena, mutta myös huomanneensa jo aiemmin tapahtuneen muutoksen alalla. Heidän mukaansa luonto huomioidaan aiempaa paremmin ja asenteet metsäalalla ovat muuttuneet. Aineistossa tuotiin myös esiin vaikutukset metsäalan opintoihin. Suomussalmen raakkutuhon ja sitä seurannut kohu ovat aineiston mukaan ”pistäneet vauhtia metsäammattilaisten koulutusremonttiin”. Opintojen kehittämistä voi aineiston perusteella pitää ainakin osittain raakkutuhon seurauksena (KV7) sekä ratkaisuna (KV8) vastaavien tapausten ehkäisemiseen tulevaisuudessa.

- (47) Lehtori Tuomo Kivimäki ja koulutuspäällikkö Mari Nieminen uskovat, että raakkutapaus uudistaa väistämättä metsäalan koulutusta. Sillä on vaikutusta myös alan vetovoimaan. – – Kummankin mielestä ala on muuttunut hurjasti parissakymmenessä vuodessa. Tänä aikana tieto luontoarvoista on kasvanut ja asenne monimuotoisuutta kohtaan muuttunut sekä metsässä työskentelevillä että metsänomistajilla. (Yle 31.8.2024)

Aineistosta löytyy myös ehdotuksia uusista toimintatavoista metsäalalla. Tämä näkyy esimerkiksi (48), jossa haastateltu kertoo ehdottaneensa erilaista suojakaistojen piirtotapaa, joka tekisi suojakaistat näkyvämmiksi ja siten pienentäisi todennäköisyyttä suoja-alueen päätymistä hakkuualueeksi. Muutosehdotusten lisäksi aineistossa tuotiin esiin vaihtoehtoisia toimintatapoja. Esimerkissä (49) näkyy toimintatapa, jota hakkuualueella työskennellessä olisi voitu käyttää. Toisin sanoen tämä olisi ratkaisu (KV8) vastaavanlaisen tuhojen estämiseen. Kyseessä ei ole varsinainen muutosehdotus, sillä kyseinen toimintatapa hakkuualueilla on ollut käytössä Suomussalmen raakkutuhon aikaan, mutta ei kyseisellä työmaalla. Myös valvonnan kehittämistä ehdotettiin ratkaisuksi. Esimerkissä (50) näkyy, miten raakkutuhon seurauksena (KV7) käytäntöjä on jo muutettu niin, että jo suunnitteluvaiheessa työntekijä näkee, onko metsänomistajan mailla raakkuja.

- (48) Maanmittauslaitoksen metsätalousinsinööri Heikki Ala-aho kertoo ehdottaneensa Metsäkeskukselle jo vuosia sitten, että raakkujokien suojakaistat piirrettäisiin karttapohjaan omiksi kuvioikseen, jolloin niiden päätyminen vahingossa hakkuisiin olisi epätodennäköisempää. (HS 6.9.2024)
- (49) Hakkuuseen olisi ollut mahdollista suunnitella tukkien kuljetusreitti, joka ei mene joen yli lainkaan. Se olisi kulkenut hakkuun laidalta noin 400 metrin matkan maastossa Metsähallituksen tielle, joka on joen eteläpuolella. (HS 6.9.2024)
- (50) Metsänhoitoyhdistykset saavat kuukauden kuluessa käyttöönsä tarkat tiedot siitä, missä kaikkialla Suomessa on raakkuja eli jokihelmisimpukoita. – – Vastedes metsänhoitoyhdistyksen työntekijä näkee tietokoneeltaan tai kännykästään heti suunnittelun alussa, osuuko metsänomistajan maille raakkuja. (HS 8.10.2024)

Muutokset suosituksiin ja lainsäädäntöön. Suomussalmen tapahtumien seurauksena (KV7) uutisoitiin selvityksistä, tapaamisista ja kuulemisista, joissa tarkastellaan

metsäalan tilannetta ja tarvetta muutosten tekemiseen. Aineistossa nostettiin esiin mahdollisuudet rikosseuraamusten koventamiseen, luontovahinkojen määritelmän laajentamiseen sekä lainsäädännön muutoksiin. Yhdeksi merkittäväksi ratkaisuksi (KV8) ympäristötuhojen estämiselle ehdotettiin muutoksia metsäalan suosituksiin ja lainsäädäntöön koskien suojavyöhykkeitä. Näkemykset lainsäädännön muuttamistarpeesta jakoutuivat puolesta ja vastaan ja kumpaakin näkemystä tuotiin esille aineiston jutuissa. Esimerkit (51) ja (52) osoittavat miten, aineistossa näkyy vaatimukset ja mahdollisuudet lainsäädännön muutoksesta. Esimerkissä (51) todetaan etteivät suositukset suojavyöhykkeistä riitä pitämään metsäalan toimintaa tarpeeksi vastuullisena, vaan tilanteen ratkaisemiseksi (KV8) asiasta täytyisi turvata lainsäädännöllä ja sen noudattamisen seuraamisella. Esimerkissä (52) perustellaan, miksi pelkät suositukset suojavyöhykkeistä ovat riittämättömät. Jutun mukaan myös Hukkajoen tilanteessa suositukset oli annettu, mutta ne eivät riittäneet estämään tuhoa.

- (51) – Suositukset eivät vain riitä. Vaikka ympäristöministeri sanoo, että eikös me nyt voitaisi noudattaa suosituksia, niin ei se ole tähänkään mennessä riittänyt. Asia pitää saada lailla ja seurannalla turvattua, että tällaista ei pääsisi tapahtumaan. (Yle 11.9.2024)
- (52) Myös yleinen ohje ja suositus on jättää raakkualueille vesistön reunaan vähintään 45 metrin suojavyöhyke. Viittaus ohjeeseen lähtee Metsäkeskuksesta maanomistajalle, kun tämä tekee raakkualueelle hakkuuilmoituksen. Sen jälkeen paikallinen Ely-keskus tarkistaa hakkuuilmoituksen ja antaa lausunnon. Lausunnossa Ely tarvittaessa ohjeistaa suojakaistoista, jos niitä ei ole hakkuuilmoituksessa huomioitu. Näin tapahtui myös Hukkajoella. Silti kävi miten kävi. Suositus ei ole sama asia kuin velvoittava lainsäädäntö. (HS 28.8.2024)

Lakimuutosten tekemiselle esitettiin aineistossa myös vastustusta. Aineistossa näkyi miten osa pitää suosituksia ja sitoutumisvaatimusta niihin riittävänä toimenpiteenä. Esimerkissä (53) näkyy miten haastateltu kokee, ettei lakimuutokselle ole tarvetta, sillä tapauksessa suosituksia ei noudatettu. Haastatellun mukaan suositukset siis riittävät, kunhan niitä noudatetaan. Sen sijaan hänen mukaansa valvonnan lisääminen voisi olla ratkaisu (KV8). Esimerkissä (54) näkyy, miten lainsäädännön pitämistä entisellään perustellaan sillä, että se jo nykyisellään suojelee tarpeeksi hyvin raakkujen elinpaikkoja.

Esimerkissä (55) näkyy miten saman vastustuksen taustalla on huoli metsänomistajien aseman heikkenemisestä metsiä myydessä. Myös Maaseudun tulevaisuuden kolumneissa huomautetaan, miten ”metsien tulevaisuudesta keskustellaan taas sujuvasti ilman muistikuvaa siitä, kenen omaisuudesta puhutaan”.

- (53) Perussuomalaisten valiokuntavastaava Petri Huru ei näe mitään syytä kirjata suojavyöhykettä lakiin. – Lakia ei noudatettu. Ajettiin ylitse ja se oli lähinnä, että ei noudatettu sääntöjä tai suosituksia. Siihen ei tarvita tiukempaa lakia vaan ehkä jopa valvontaa. (Yle 10.9.2024)
- (54) Maa- ja Metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK:n mukaan raakkujen suojelemiseksi ei tarvita uutta lainsäädäntöä. Liiton mukaan erityisen suojeltujen raakkujen elinpaikat ovat suojeltavissa jo nykyllä lainsäädännöllä. (HS 10.9.2024)
- (55) MTK:n huolena on, että kustannukset 50 metrin suojavyöhykkeestä valuvat kannettavaksi metsänomistajille, jotka eivät voi myydä suojavyöhykkeellä sijaitsevaa metsää. (HS 10.9.2024)

Aineiston perusteella mahdollinen syy (KV6) raakkutuhon tapahtumiselle oli ongelmat tiedonkulussa, ja toinen aineistossa selkeästi näkyvä lakimuutoskeskustelu koski julkisuuslakia. Julkisuuslaki määrää, että tiettyjen uhanalaisten lajien sijaintitiedot on pidettävä salassa, jotta lajien annetaan olla rauhassa. Myös raakkujen sijainnit ovat julkisuuslailla salattua tietoa, mikä tarkoittaa, että metsänomistaja tai puunostaja eivät välttämättä tiedä uhanalaisten lajien olemassaolosta hakkuualueella.

- (56) ”Tässä voidaan pohtia, kumpi on vaarallisempaa. Se että metsänomistaja tietää omassa metsässään olevasta uhanalaisen lajin esiintymästä vai se, että hän suunnittelee metsänsä käsittelyä ilman tuota tietoa”, toteaa metsälainsäädännön johtava asiantuntija Janne Uitamo Metsäkeskuksesta. (MT 3.9.2024)
- (57) Tieto jokihelmisimpukan elinpaikoista pitäisi olla nykyistä paremmin saatavilla, sanoo sahayhtiö Kuhmo Oy:n toimitusjohtaja Tommi Ruha. – Ruha haluaisi, että raakusta tulisi tieto heti, kun puunostaja saa tarjouspyynnön hakkuukohteesta. Silloin erittäin uhanalainen laji voitaisiin ottaa huomioon puun ostotarjouksessa ja metsänomistajan taloussuunnittelussa. (Yle 7.10.2024)

Esimerkissä (56) näkyy pohdintaa julkisuuslaista ja siitä, auttaako se suojelemaan raakkuja vai vaikeuttamaan niiden suojelua. Julkisuuslain muutoksen tarvetta perustellaan aineistossa sillä, että sen myötä metsänomistajilla olisi parempi käsitys siitä, mitä uhanalaisia lajeja heidän omistamillaan mailla on, ja he osaisivat huomioida ne paremmin. Esimerkissä (57) haastateltu toivoo, että tieto suojeltavista lajeista voitaisiin toimittaa nopeammin. Muutos olisi ratkaisu (KV8) taloussuunnittelun helpottamiseen, mutta kyseisessä jutussa ei pohdita, millaisia vaikutuksia tällä olisi lajien suojelun kannalta.

Yhteistyön parantaminen. Muutoksen kehyksessä nostettiin esiin myös yhteistyön tärkeyttä. Tämä näkyy esimerkissä (58), jossa ratkaisuksi (KV8) kestävyyden parantamiseksi ehdotetaan lainsäädännön, valvonnan ja toimintatapojen muutoksen lisäksi yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

- (58) Metsätalouden kestävyyden parantamiseksi tarvitaan sekä lainsäädäntöä, valvontaa, uusia toimintatapoja että yhteistyötä niin tutkijoiden, viranomaisten, metsänomistajien, luonnonsuojelijoiden kuin poliitikkojenkin kesken. (KS 27.9.2024)

4.3.4 Tyynnyttelevä kehys

Neljäs ja viimeinen kehys, jonka tulkitisin aineistosta on tyynnyttelevä kehys. Tällä viitataan kehykseen, jossa raakkutuhon vakavuutta kyseenalaistetaan tai vähätellään tai tuodaan esiin kohun paisuneen tarpeettoman suureksi. Tyynnyttelevä kehys rakentuu paitsi itse raakkutuhon, myös sitä seuraavien toimenpiteiden ympärille. Kehykseen kuuluu lepyttelevä puhe, jossa pyydetään esimerkiksi ”rauhottumaan” ja välttämään ”socialismin tielle” lähtemistä jälkitoimenpiteiden suhteen. Eräs haastateltu myös toteaa, miten ”raakut tuntuvan toisinaan olevan ihmisiä merkittävämpiä”. Samaan aikaan tällaisten toteamusten yhteydessä kuitenkin painotettiin nopeasti sitä, ettei raakkujen yliajoa hyväksytä.

Aineistossa tuotiin esiin se, että joidenkin silmissä raakkutuhosta puhutaan liikaa. Esimerkissä (59) näkyy, miten Ylen jutussa todetaan, että kaikki eivät ymmärrä raakkutuhon saamaa suurta huomiota. Joidenkin mielestä tapauksen jälkipuinti on kasvanut

hysteriaksi, ja aiheesta ”vouhotetaan” liikaa (KV7). Esimerkissä (60) näkyy, miten yhden näkemyksen mukaan suojakaistojen suhteen on ylireagoitu.

- (59) Toisaalta osa ihmisistä myös sai nopeasti tarpeekseen aiheesta. Esimerkiksi Suomen Luonnonsuojeluliitto on jakanut Instagramissa kommentteja, joissa ihmiset kutsuvat keskustelua ”raakkuhysteriaksi” ja ”käsittämättömäksi vouhotukseksi joistain helvetin nilviäisistä”. (Yle 21.9.2024)
- (60) ”Ministeri Mykkäsen ylireagointi raakkupurojen suojakaistoissa ja diili metsäyhtiöiden kanssa rikkoi hallitusohjelman henkeä”, Tirola sanoi torstaina metsävaltuuskunnassa pitämässään puheessa. (HS 31.10.2024)

Esimerkissä (61) näkyy niin ikään, miten haastateltava toteaa tapauksen saaneen liikaa huomiota. Hän ymmärtää, että tapauksesta uutisoidaan, mutta tässä tapauksessa sitä on hänen mielestään tehty liikaa. Haastateltu myös esittää, että uutisoinnin takia metsäalan maine kärsii, ja hän kritisoi mediaa aiheen liiallisesta esiin nostamisesta. Metsäalan maine huolettaa myös esimerkiksi (62), jossa haastateltu toteaa, ettei Hukkajoen yliajajaminen ollut oikein, mutta ei ymmärrä miksi asiasta puhutaan niin paljon. Hän on huolissaan mahdollisista lisäkustannuksista, joita metsänomistajille voisi mahdollisista lakimuutoksista koitua. Eräässä aineiston jutussa haastateltava muistutti, että ”jatkotoimet kannattaa valmistella huolella, eikä liiallisen kiihkon vallassa”.

- (61) ”Totta kai se uutisoida pitää, mutta onko se monien päivien ykkösaihe?” Mäkelän mielestä ne, joilla on jo valmiiksi kielteinen asenne metsätaloutta kohtaan, hyödyntävät tapausta koko alaa vastaan hyökkäämiseen. Hänestä mediamyllytys tukee tätä pyrkimystä. (HS 25.8.2024)
- (62) Raakkukohu on saanut suomussalmelaisen Mhy Kainuun hallituksen puheenjohtaja Heikki Moilasan mukaan käsittämättömät mittasuhteet, vaikka hän ei pidäkään siitä, että puron yli ajettiin niin kuin ajettiin. – – Moilanen pelkää, että hälyn keskellä paniikissa ryhdytään tekemään uutta lainsäädäntöä esimerkiksi suojakaistojen suhteen. Jos määräys suojakaistoista viedään lakiin, täytyy valtion olla valmis korvaamaan. (KS 16.9.2024)

Juttujen kommenttiosioissa suurin osa suhtautui raakkutuhon tuomitsevasti. Joukossa oli kuitenkin myös kommentteja, joissa tuotiin esiin toisenlainen kanta asiaan. Kommentteissa esimerkiksi kyseltiin ”miksi niitä raakkuja pitää noin kamalasti suojella?” sekä

todettiin raakkukeskustelun menevän ”liiallisuuksiin” ja ”yli ymmärryksen” sekä ”lähteen laukalle” (KV1). Oman osansa kritiikistä sai myös media. Esimerkissä (63) näkyy, miten mediaa kritisoidaan aiheen liiallisesta uutisoinnista. Esimerkissä (64) kommentoija syyttää mediaa kritiikkittömyydestä. Voidaan tulkita, että kommentoija kokee raakku-uutisoinnin taustalla olevan jonkinlainen suunnitelma siitä, että tapaukselle saataisiin paljon medianäkyvyyttä.

- (63) Tietysti korjuuorganisaatio tunaroi jokeen ajaessaan, mutta paljon suurempi tunarointi on siinä, kun media pyörittää tätä uutista viikon. (Kommentti, HS 26.8.2024)
- (64) Tähän kohuun valjastettiin taitavasti kaikki valtamediat, jotka nieli syötin koukkuineen päivineen, yleensäkin kaikkeen vihreyteen suhtaudutaan mediassa ilman mitään lähdekritiikkiä. (Kommentti, MT 12.9.2024)

Aineistossa nostettiin myös esiin haastateltujen näkemyksiä siitä, miten raakutapaus on harvinainen yksittäistapaus. Esimerkissä (65) haastateltu toteaa pitävänsä tapausta poikkeuksellisenä. Myös esimerkiksi (66) haastateltu sanoo, ettei raakutuhon kaltaisia tapauksia tule esiin kovinkaan usein. Suomussalmen raakutuhojen poikkeavuutta ja ympäristötuhojen harvinaisuutta käytetään taustoittamaan (KV6) sitä, että kyseisestä tapauksesta ei kannata huolestua liikaa. Tulkitsen, että korostamalla tapahtuman harvinaisuutta luodaan samalla myös mielikuvaa siitä, että metsäalalla toimitaan yleensä moraalisesti oikein (KV9).

- (65) ”Edelleen pidän Hukkajoen tapahtumia mittasuhteiltaan ja toimintatavoiltaan poikkeuksellisenä”, Lehtomäki sanoi maanantaina. (HS 9.9.2024)
- (66) ”Ei tällaisia tapauksia tule päivittäin, viikoittain tai kuukausittain esiin”, hän [Stora Enson maajohtaja Seppo Parvi] sanoo. (HS 22.8.2024)

Raakutapaukseen suhtauduttiin aineistossa myös ymmärtäväisesti, koska kyseessä ajateltiin olevan vahinko. Ymmärrystä osoitettiin etenkin metsäkoneen kuljettajaa kohtaan. Esimerkissä (67) haastateltu tuo esiin, kuinka metsäkoneen kuljettajien työ on kiireistä, mikä voi johtaa virheisiin. Asiaa on siis lähestytty moraalisesti (KV9) niin, että

metsäkoneenkuljettajan ei uskota tehneen tarkoituksellisesti väärin. Tämä näkyy myös esimerkissä (68), jossa haastatellut kertovat uskovansa kyseessä olevan inhimillinen erehdys, joka voisi sattua kenelle tahansa. He eivät usko, että kukaan tekisi vastaavaa tahallaan.

- (67) Niillä [metsäkoneenkuljettajilla] on kiire. Yötä päivää tekevät työtä. Kyllähän niilläkin on kovat paineet siinä asiassa. (Yle 22.8.2024)
- (68) Metsäalan ihmiset eivät halua syyttää yhtä metsäalan toimijaa, ei konekuskia tai hakkuusuunnitelman tekijää. – Tuo olisi voinut sattua melkein kenelle tahansa, Piironen sanoo. – Tuskin kukaan tuota tahallaan tekee. Siinä on tapahtunut vahinko, sanoo Tuomo Mikkonen. (KS 16.9.2024)

4.4 Analyysin yhteenveto

Tämän tutkielman aineisto kerättiin neljästä eri uutislähteestä, jotka olivat Yle Uutiset, Helsingin Sanomat, Maaseudun tulevaisuus ja Kainuun Sanomat. Aineistoon kuului yhteensä 253 juttua, jotka edustivat eri juttutyyppejä. Otin analyysissä huomioon myös juttujen kommenttikentät. Analyysin avulla etsin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: 1. Miten eri toimijoiden äänet jakautuivat aineiston jutuissa? 2. Millaisia kehyksiä aineiston jutuista voidaan tulkita? 3. Ovatko juttujen kommentit kehysten mukaisia vai vastaisia?

Aineistossa eniten ääntään esiin saaneet toimijat olivat Stora Enso, Metsähallitus ja viranomaiset. Raakkutuhon tapahtuessa Stora Enson työmaalla siltä odotetusti vaadittiin paljon vastauksia. Stora Enson rooli näkyi varsinkin vastuun kehystä rakennettaessa, kun siltä tiedusteltiin syitä ja ratkaisuja tilanteeseen. Metsähallituksen eri edustajia haasteltiin asiantuntijoina, ja heiltä kysyttiin esimerkiksi pelastustöiden etenemisestä sekä raakuista ja niiden huomioinnista yleisemmin. Viranomaisilta puolestaan tiedusteltiin ylijon syitä ja seurauksia.

Toimijoiden äänten jakautumisessa oli eroja eri medioiden välillä. Maaseudun Tulevaisuudessa käsiteltiin raakkutapausta selkeästi muita medioita enemmän metsänomistajien näkökulmasta. Tyynnyttelevää kehystä rakentaen lehden jutuissa tuotiin esiin huolta siitä, että raakkutuhon seurauksena tehtävät muutokset esimerkiksi suojavyöhykkeissä aiheuttaisivat lisäkustannuksia metsänomistajille. Metsänomistajat ja heidän etuansa ajava Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto (MTK) olivat myös kuuluvin ääni Maaseudun Tulevaisuuden jutuissa. Tämä ei ole yllättävää sillä MTK omistaa Maaseudun Tulevaisuutta julkaisevan Viestimedia Oy:n ja Maaseudun Tulevaisuus on liiton pää-äänenkannattaja. Myös muiden medioiden taustat ja asema vaikuttivat niiden sisältöihin. Helsingin Sanomat ja Yle Uutiset valtakunnallisesti merkittävänä medioina käsittelivät aiheetta laajana kokonaisuutena ja käsittelivät paljon esimerkiksi politiikkaa tapahtuneen ympärillä sekä haastattelivat tutkijoita tai asiantuntijoita enemmän kuin kaksi muuta mediaa. Kainuun Sanomissa tapahtumaan oli paikallinen näkökulma, mikä näkyi esimerkiksi kainuulaisten toimijoiden haastatteluina.

Kehysanalyysissä tulkitsin aineistosta neljä kehystä, jotka olivat luonnonsuojelunkehys, vastuun kehys, muutoksen kehys ja tyynnyttelevä kehys. Kehykset asettuivat monissa kohdin päällekkäin, ja niillä oli keskenään yhteisiä muodostavia tekijöitä. Luonnonsuojelun kehystä rakensivat uutisointi pelastustöistä, metsäalan luonnonsuojelusta, luonnonsuojelun tavoista sekä suojelun laajemmasta kontekstista ja sen seurauksista. Lisäksi uutisoinnissa nostettiin esiin ihmisten pettyneitä reaktioita tapaukseen, mikä kertoo toiveesta ja halusta luonnon suojelemiseen.

Vastuun kehys oli aineiston näkyvin kehys. Jutuissa käsiteltiin laajasti sitä, mitkä toimintatavat johtivat tapahtuneeseen ja kenen syytä raakkujen yliajo oli. Lisäksi uutisoinnissa suunnattiin katse tulevaisuuteen ja esitettiin eri vaihtoehtoja sille, kenen vastuulla on huolehtia, ettei vastaavaa tapahtuisi enää uudestaan. Osaksi vastuunottoa liitettiin vahvasti kritiikki eri toimijoita kohtaan. Vastuunottoa ja kritiikkiä kohdistettiin useille tapaukseen liittyville toimijoille: Stora Ensolle, muille metsäyhtiöille ja metsäalan toimijoille,

metsänomistajille ja päättäjille. Eniten kritisoitiin oletetusti Stora Ensoa, joka oli isossa roolissa koko uutisoinnissa.

Kolmas tulkitsemani kehys eli muutoksen kehys rakentui uutisoinnissa esitetyistä muutosten kuvauksista sekä muutoksen toiveen ja vaatimuksen esittämisestä. Uutisoinnissa käsiteltiin raakkujen ja niiden elinolosuhteiden muutoksia sekä muutoksia ihmisten suhtautumisessa raakkuihin ja luonnonsuojeluun. Lisäksi muutoksen kehystä rakensivat kuvaukset ja pohdinta metsäalan toiminnan ja lainsäädännön muutostarpeesta. Näkemyksiä muutostarpeelle esitettiin sekä puolesta että vastaan. Laajasti kiistelty aihe oli suoja-
vyöhykkeet ja niiden lisääminen osaksi lainsäädäntöä. Suojavyöhykkeiden lisäämistä lainsäädäntöön perusteltiin sillä, ettei nykyisin käytössä olevia suosituksia noudateta eli ne ovat riittämättömät. Toisaalta tilanteen pitämistä ennallaan perusteltiin niin ikään sillä, että raakkutapauksessa suosituksia ei noudatettu. Tällöin ratkaisuksi ehdotettiin lakimuutoksen sijaan tiukempaa valvontaa. Myös pelko metsänomistajille lankeavista lisäkustannuksista esitettiin aineistossa perusteena lakimuutoksen vastustamiselle.

Viimeinen ja pienimmässä roolissa esiintynyt kehys aineistossa oli tynnyttelevä kehys. Raakkuihin ja niiden tuhoutumiseen suhtauduttiin aineistossa pääosin vakavasti, eikä suoranaista vähättelyä ollut havaittavissa yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Aineistossa kuitenkin esiintyi jonkin verran puhetta, jolla kyseenalaistettiin tarvetta tehdä aiheesta niin iso numero. Tynnyttelevän kehysten mukaisessa puheessa korostettiin sitä, ettei raakkuja tai niiden kärsimystä haluta vähätellä, mutta kuitenkin pidettiin ylijosta seurannutta kohua liiallisena sekä pelättiin, että tapauksen seurauksena tehdään hätiköityjä päätöksiä ja muutoksia.

Huomioin analyysissä myös aineiston juttujen kommenttiosiot. Kommentointi oli usein kehysten mukaista siinä mielessä, että keskustelu rakentui pääosin jutuissa esitettyjen aiheiden ympärille. Kommenttikentissä käyty keskustelu oli kuitenkin uutisointia värikkäämpää ja kärkkäämpää. Esimerkiksi vastuuseen liittyvässä keskustelussa esitettiin voimakkaammin ja laajemmin kritiikkiä, jota myös kohdistettiin sellaisiin toimijoihin, jotka

uutisoinnissa sivuutettiin. Kommenttipalstoilla raakkujoen ylittäneen metsäkoneen kuljettajan toimintaa ihmeteltiin ja hänen toimintansa tuomittiin voimakkaasti. Osa taas puolusti kuljettajaa. Uutisoinnissa metsäkoneenkuljettaja jäi selkeästi hyvin pieneen rooliin. Jutuissa ei kritisoitu myöskään ELY-keskusta, jonka toimintaa kuitenkin kritisoitiin juttujen kommentteissa.

Joiltain osin kommentointi myös poikkesi juttujen kehystämisestä, mikä viittaa siihen, että yleisö ja julkiso voivat tulkita tapahtumia uutisoinnista poikkeavalla tavalla omassa mielessä muodostettujen yleisökehysten (*audience frames*) kautta. Yksi selkeä poikkeama uutisoinnin ja kommenttien välillä liittyy tynnyttelevään kehykseen. Raakkujen vähättelyä näkyi uutisoinnissa hyvin vähän, mutta kommentteissa välinpitämättömyyttä esiintyi jonkin verran. Silti valtaosa kommentoijista suhtautui tapahtuneeseen vakavasti ja tuomitsi teon. Välillä kommenttiosioissa käyty keskustelu siirtyi raakuista johonkin muuhun, esimerkiksi politiikkaan. Poliitikot olivat raaku-uutisoinnissa näkyviä hahmoja, joten heihin ja heidän toimintaansa oli helppo tarttua myös kommentteissa. Poliittista keskustelua käytiin yksittäisten poliitikkojen lisäksi myös puolueista.

5 Päätäntö

Tämän tutkielman tavoitteena oli selvittää, millaista kuvaa syksyn 2024 raakku-uutisointi rakentaa metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta Suomessa. Nordenstreng (1996, s. 285) toteaa medialla olevan kolme eri tehtävää, jotka kaikki toteutuvat syksyn 2024 raakku-uutisoinnissa; media on kertonut tapauksesta kansalaisille ja selvittänyt sen yksityiskohtia, nostanut näkyville raakkutuhosta vastaavia tahoja sekä tarjonnut eri toimijoille tilaa kertoa näkökulmansa asiaan. Tutkimustuloksena löydetty kehukset eli luonnonsuojelu, vastuu, muutos ja tynnyttely kertovat tavasta, jolla aihetta käsitellään mediassa. Analyysissä käyttämistäni kehystämismallineista etenkin syiden ja taustojen sekä ratkaisujen pohdinta korostuivat aineistossa. Tästä voidaan päätellä, että uutisoinnissa on haluttu selvittää, millaiset toimintatavat ja olosuhteet johtivat raakkujen tuhoutumiseen ja miten vastaava voitaisiin tulevaisuudessa estää.

Lähdekirjallisuuden perusteella yksi merkittävimmistä ympäristöjournalismin yhteydessä käsiteltävistä teemoista on talous. Vaikka tässä tutkielmassa en tulkinut taloutta omaksi kehukseksi, nousi se silti selkeästi esiin osana tulkitsemiani kehyksiä. Esimerkiksi luonnonsuojelun kehysten yhteydessä käsiteltiin luonnonsuojelun taloudellisia vaikutuksia ja vastuun kehystessä nostettiin esiin taloudellista vastuunottoa sekä raakkutuhosta että luonnonsuojelusta. Talous voidaan myös nähdä syynä, jolla tynnyttelevän kehysten jutuissa perusteltiin tarvetta rauhoittumiselle raakkutuhon jälkipuinnissa. Voidaan siis sanoa, että tämän tutkielman perusteella talous on hyvin läpileikkaava tema, kun keskustellaan metsäteollisuuden ja luonnon välisestä suhteesta.

Tärkeä tema metsäkeskustelussa näytti olevan myös omistaminen ja yksityisomistukseen liittyvät oikeudet. Raakkutuhon nosti esiin kysymyksen siitä, kenellä on oikeus metsien hyödyntämiseen ja toisaalta myös vastuu niiden suojelusta. Kommentteissa pohdittiin filosofisesti sitä, voiko luontoa ylipäättään omistaa, mutta uutisoinnissa aihetta käsiteltiin poliittisesti, etenkin vastuun ja muutoksen kehysten yhteydessä. Poliitiikka ja lainsäädäntö nostettiin jutuissa syyksi raakkutuhon tapahtumiselle, mutta niistä haettiin myös ratkaisua vastaavanlaisten tapausten ehkäisemiseen tulevaisuudessa. Analyysin

pohjalta voidaan sanoa, että uutisointia ja koko keskustelua raakkutuhon ympärillä käytiin mahdollisuutena poliittisiin kannanottoihin. Poliittisten toimijoiden yhteinen näkemys oli se, että raakkutuhon oli huono juttu ja että luonnosta pitää huolehtia. Kuitenkin näkemykset käytännön ratkaisuksista luonnon hyvinvoinnin takaamiseksi ja edistämiseksi vaihtelivat, ja eri puolueilla ja niiden edustajilla oli eroavia näkemyksiä siitä, millaisia toimenpiteitä raakkutuhon seurauksena tulisi tehdä. Nämä eri ratkaisuehdotukset osaltaan rakensivat analyysissä havaittuja kehyksiä.

Raakkutuhon uutisointi ja sen kommentointi paljastavat useampia vastakkainasetteluja aiheen ympäriltä. Merkittävimpänä on luonnon ja taloudellisen hyödyn välinen tasapaino; kuinka paljon luontoa voidaan hyödyntää taloudellisen hyödyn tavoittelussa ja missä kulkee raja tämän suhteen. Suomussalmen raakkutuhossa avuton raakku taistelee isoa metsäkonetta vastaan, joka vaivatta ajaa sen yli. Tapahtuneen voidaan nähdä symboloivan koko luonnon hyvinvoinnin ja metsäteollisuuden suhdetta. Raakkutuhon ympärillä käyty keskustelu myös havainnollisti näkemyseroja siitä, tulisiko luonnon suojelemisen olla valtion, yritysten vai yksityisten ihmisten harteilla. Vastakkain aineistossa asetettiin myös yksityiset metsänomistajat ja isot metsäyhtiöt. Lisäksi aineistossa käsiteltiin sukupuolten välistä tasa-arvoa, kun metsäkoneen kuljettajan tökeröt kommentit biologille nostettiin esiin mediassa. Tämä jäi kuitenkin sivurooliin uutisoinnin keskittyessä enemmän tapauksen muihin yksityiskohtiin.

Tutkielman perusteella voi todeta, että Suomessa luonnon hyvinvointiin suhtaudutaan vakavasti ainakin silloin, kun luontoa kohtaan toimitaan väärin. Laaja, selvityksen täyteinen ja metsäteollisuutta haastava uutisointi kertoo, ettei luonnon hyvinvoinnin laiminlyöntiin suhtauduta olkia kohauttamalla. Tätä vahvistaa tapauksen ympärille muodostuneen julkisen esittämä kriittinen kommentointi, jossa näkyi myös epäilevä suhtautuminen metsäteollisuuteen sekä sen vastuullisuuteen ja kestävyys. Vaikka suomalaiset suhtautuvat luonnon hyvinvointiin enimmäkseen vakavasti, luonnon hyvinvoinnin asettamiseen ykkösprioriteetiksi ei kuitenkaan tunnu olevan valmiita. Tulkitsin aineistosta tynnyttelevän kehyksen, mutta suoranaista vähättelevää suhtautumista raakkuihin tai

muihin uhanalaisiin lajeihin ei juurikaan ollut havaittavissa jutuissa ja kommentteissakin melko vähän. Tyynnyttelevää kehystä muodostivat siis ennemminkin näkemykset siitä, että suojelu on jo nykyisellään riittävällä tasolla, ei niinkään siitä, ettei sitä tulisi tehdä. Tästä voi päätellä, että ihmiset haluavat saada metsäteollisuuden tarjoamat taloudelliset hyödyt, mutta samaan aikaan pitää huolta luonnon hyvinvoinnista. Tyynnyttelevä kehys kertoo siitä, että näiden yhtäaikaisen toteutumisen myös uskotaan olevan mahdollista.

Aineiston perusteella raakku tuntui olevan monille tuntematon eläin ennen syksyn 2024 tapahtumia. Uutisointi kuitenkin nosti pienen nilviäisen ja sen uhanalaisuuden parrasvaloihin, ainakin hetkellisesti. Tässä vaiheessa on vaikea sanoa, miten tapahtuma ja sen ympärillä käyty keskustelu vaikuttavat uhanalaisten lajien suojeluun jatkossa. Myös vaikutuksia metsäteollisuuden toimintaan ja sen maineeseen pidemmällä aikavälillä voidaan vain arvailla. Tutkielma kuitenkin osoittaa, että mahdollisista muutoksista ainakin keskustellaan.

Raakku-uutisointi on siinä mielessä tyypillinen esimerkki ympäristöjournalismista, että se keskittyy äkilliseen ja negatiiviseen tapahtumaan. Suomussalmen raakkutuhon laajuisia ympäristörikoksia nousee Suomessa harvoin julkisuuteen, mikä todennäköisesti vaikutti uutisoinnin aktiivisuuteen pian tapahtuneen jälkeen. Informaatiotulvan aikakaudelle tyypillisesti aiheen käsittely myös hiljeni melko pian. Hetkellinen aktiivinen keskustelu raakkujen ympärillä kuitenkin kertoo suomalaisten kiinnostuksesta sekä luontoa että metsäteollisuutta kohtaan. Ristiriita metsäteollisuuden ja luonnon hyvinvoinnin välillä selkeästi tiedostetaan ja aihe herättää tunteita sekä jakaa mielipiteitä.

Ympäristö- ja ilmastoasioiden ollessa jatkuvasti yhä ajankohtaisempia teemoja, myös aiheen ympärillä toteutetun journalismin ja viestinnän tutkiminen on tärkeää. Tämä tutkielma keskittyi yhteen tapahtumaan metsäteollisuudessa, mutta tutkimusta voitaisiin tehdä myös metsäteollisuutta koskevasta journalismista pidemmällä aikavälillä, jolloin saataisiin selvyyttä siihen, miten metsäteollisuutta kuvataan muulloin, kuin kriisien keskellä. Raakkutuhon ympärillä käytyä keskustelua voisi tutkia lisää keräämällä aineistoa

esimerkiksi sosiaalisesta mediasta. Sosiaalisen median tai uutisjuttujen kommenttiosoiden lähemmällä tarkastelulla, voitaisiin saada parempi kuva siitä, miten kansalaiset suhtautuvat metsäteollisuuteen ja sen ympäristövaikutuksiin. 2020-luvulla vastuullisuus on osa monien yritysten, myös metsäteollisuusyritysten, strategiaa, ja ne pyrkivät viestinnällään edistämään mainetta vastuullisena toimijana. Näin ollen olisi myös arvokasta tutkia, miten yritykset viestivät vastuullisuudestaan tasapainotellen teollisuuden ja luonnon haastavan suhteen keskellä.

Lähteet

- Ali-Yrkkö J., Ylhäinen, I., Pajarinen, M. & Kuusi, T. (2021). *Suurimpien yritysten rooli Suomen kansantaloudessa*. Etla. Noudettu 5.3.2024 osoitteesta <https://www.etla.fi/julkaisut/suurimpien-yritysten-rooli-suomen-kansantaloudessa/>
- Aunesluoma, J. (2007). *Metsäteollisuuden maa: 3, Paperipatruunat : metsäteollisuus sodassa ja jälleenrakentamisessa 1939-1950*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Bødker, H., & Neverla, I. (2012). Introduction: Environmental Journalism. *Journalism studies*, 13(2), 152–156. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2011.646394>
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2007). Framing theory. *Annual review of political science*, 10, 103–126. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>
- Clifford, K., & White, R. (2021). News media framing of the Murray–Darling Basin ‘water theft’ controversy. *Journal of criminology*, 54(3), 365–382. <https://doi.org/10.1177/00048658211000094>
- Cohen, B. (2015). *Press and Foreign Policy*. Princeton University Press.
- D'Angelo, P. (2002). News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman. *Journal of communication*, 52(4), 870–888. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>
- D'Angelo, P. (2017). Framing: Media Frames. Teoksessa P. Roessler, C. A. Hoffner, & L. van Zoonen (toim.), *The International Encyclopedia of Media Effects* (s. 1–10). New York: Wiley. DOI:10.1002/9781118783764.wbieme0048
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of A Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. DOI:10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Eva. (2025, 25. maaliskuuta). *Mainettaan parempi – Suomalaiset luottavat kotimaiseen mediaan aiempaa enemmän*. Noudettu 27.3.2025 osoitteesta <https://www.eva.fi/blog/2025/03/25/mainettaan-parempi-suomalaiset-luottavat-kotimaiseen-mediaan-aiempaa-enemman/>
- Hansen, A. (2018). *Environment, Media and Communication*. Routledge.
- Heinonen, A. (1996). Journalistit sananvapauden portinvartijoina. Teoksessa Nordenstrenng, K. (toim.), *Sananvapaus* (223–242). WSOY.

- Hilla Group. (2024). *Hilla julkaisut*. Noudettu 20.11.2024 osoitteesta <https://hillagroup.fi/palvelumme/hilla-julkaisut/#kainuu-ja-koillismaa>
- Happer, C. & Philo, G. (2016). New approaches to understanding the role of the news media in the formation of public attitudes and behaviours on climate change. *European Journal of Communication*, 31(2), 136–151. <https://doi.org/10.1177/0267323115612213>
- Harju, A., & Karvonen, E. (2016). Lipeä yllätti Talvivaaran: Onnettomuuden narratiivi ja onnettomuuskehys kaivoskirjoittelussa. *Media & viestintä*, 39(3), 184–208. <https://doi.org/10.23983/mv.61420>
- Janse, G. (2007). Characteristics and Challenges of Forest Sector Communication in the EU. *Silva Fennica*, 41(4), 731–753. <https://doi.org/10.14214/sf.279>
- Jensen-Eriksen, N. (2007). *Metsäteollisuuden maa: 4, Lämpimurto : metsäteollisuus kasvun, integraation ja kylmän sodan Euroopassa 1950-1973*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Joensuu, S. (2013). Vesilaki uudistui - Miten se näkyy metsätaloudessa? *Metsätieteen aikakauskirja*, 2023(2), 155–158. <https://doi.org/10.14214/ma.6883>
- Johnson, T. J. (2014). *Agenda Setting in a 2.0 World: New Agendas in Communication*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203735879>
- Julkisen sanan neuvosto. (2025). *Journalistin ohjeet*. Noudettu 30.3.2025 osoitteesta <https://jsn.fi/journalistin-ohjeet/>
- Utismedian liitto. (2025, 11. helmikuuta). *Juttutyypit*. Noudettu 11.2.2025 osoitteesta <https://juttutyypit.fi/juttutyypit/>
- Kaul, V. (2017). Environmental Crisis and the Role of Media. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 1(4), 684–697. <https://doi.org/10.31142/ijtsrd2217>
- Karppinen, K. (2013). *Rethinking Media Pluralism*. Fordham University Press.
- Karvonen, E. (2000). Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & viestintä*, 23(2). Noudettu 7.10.2024 osoitteesta <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529>

- Korhonen, E., Toppinen, A., Lähtinen, K., Ranacher, L., Werner, A., Stern, T. & Kutnar, A. (2016). Communicating Forest Sector Sustainability: Results from Four European Countries. *Forest Products Journal*, 66(5-6), 362–370. DOI: 10.13073/FPJ-D-15-00046
- Lamminen, K. (2024). *Metsien monimuotoisuus*. Tapio Palvelut Oy.
- Luke. (2025, 25. tammikuuta). *Kasvihuonekaasuinventaarion ennakkotiedot 2023: Metsät ovat kääntyneet päästölähteeksi, koska puuston nielu ei enää riitä kattamaan metsien maaperän päästöjä*. Noudettu 28.2.2025 osoitteesta <https://www.luke.fi/fi/uutiset/kasvihuonekaasuinventaarion-ennakkotiedot-2023-metsat-ovat-kaantyneet-paastolahteeksi-koska-puuston-nielu-ei-enaariita-kattamaan-metsien-maaperan-paastoja>
- Lähtinen, K., Toppinen, A., Suojanen, H., Stern, T., Ranacher, L., Burnard, M. & Kuzman, M. (2017). Forest Sector Sustainability Communication in Europe: a Systematic Literature Review on the Contents and Gaps. *Current Forestry Reports*, 3, 173–187. <https://doi.org/10.1007/s40725-017-0063-2>
- Lyytimäki, J. (2020). Environmental journalism in the Nordic countries. Teoksessa David B. Sachsman, D. B. & Valenti, J. M. (toim.), *Routledge handbook of environmental journalism*, (s. 221–233). Routledge.
- Maa- ja metsätalousministeriö. (2023). *Kansallinen metsästrategia 2035*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-740-2>
- Maa- ja metsätalousministeriö. (2024). *Suomen metsävarat*. Noudettu 9.12.2024 osoitteesta <https://mmm.fi/metsat/suomen-metsavarat>
- Maa- ja metsätalousministeriö. (2025). *Metsät EU:n ilmasto- ja energiapolitiikassa*. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://mmm.fi/metsat/kv-eu/eu-energia-ja-ilmastopolitiikka>
- Media Metrics Finland. (2024, 19. syyskuuta). *Tilastot*. Noudettu 31.3.2025 osoitteesta <https://mediaauditfinland.fi/tilastot/>
- Media Metrics Finland. (2025). *Terminologia*. Noudettu 25.2.2025 osoitteesta <https://mediametrics.fi/terminologia/>

- Metsähallitus. (2024a). *Kestävä metsätalous on työtä tulevaisuuden eteen*. Metsähallitus. Noudettu 7.10.2024 osoitteesta <https://www.metsa.fi/vastuullinen-liiketoiminta/metsatalous/>
- Metsähallitus. (2024b). *Raakku eli jokihelmisimpukka*. Metsähallitus. Noudettu 7.10.2024 osoitteesta <https://www.metsa.fi/luonto-ja-kulttuuriperinto/lajien-suojelu/raakku/>
- Metsähallitus. (2025). *Yli 160 vuotta Metsähallituksen historiaa*. Noudettu 28.3.2025 osoitteesta <https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/historia/>
- Metsälaki* 1093/1996. Finlex. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/1996/1093/ajantasa/2023-04-21/fin>
- Metsäteollisuus (2023, 6. marraskuuta). *Metsäteollisuuden taloudelliset vaikutukset Suomessa 2021*. Noudettu 26.11.2024 osoitteesta <https://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/metsateollisuuden-taloudelliset-vaikutukset-suomessa-2021>
- Metsäteollisuus. (2025, 13. maaliskuuta). *Metsäteollisuus numeroina*. Noudettu 28.3.2025 osoitteesta <https://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/metsateollisuus-numeroina>
- Mäntyranta, H. (2015, 28. huhtikuuta). *Metsäteollisuus (forest industry)*. Forest. Noudettu 6.3.2025 osoitteesta <https://forest.fi/fi/sanasto/metsateollisuus-forest-industry/>
- Mäntyranta, H. (2019, 12. kesäkuuta). *Metsäala Suomessa*. Forest. Noudettu 28.11.2024 osoitteesta <https://forest.fi/fi/faktat/metsaala-suomessa/>
- Niemenmaa, V. & Vedenkannas, M. (2021). *Näkökulmia kestävään kaivostoimintaan Suomessa*. Valtiontalouden tarkastusvirasto. <http://urn.fi/urn:isbn:978-952-499-504-7>
- Nordenstreng, K. (1996). Katsomosta areenalle : Kansalaisen paluu sananvapauden haltijaksi. Teoksessa Nordenstreng, K. (toim.), *Sananvapaus* (s. 272–288). WSOY.
- Opetushallitus. (2024). *Metsäteollisuus*. Noudettu 28.11.2024 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/luovasti-luonnonvaroista/luonnonvarojen-kayttajia/metsateollisuus>

- Pietilä, V. (1999). Julkiso ja yleisö. *Media & viestintä*, 22(3), 4–13.
<https://doi.org/10.23983/mv.62812>
- Pietilä, V. (2010). Pohdintoja julkisesta keskustelusta joukkoviestimissä. Teoksessa Pietilä, V. (toim.), *Julkisot, yleisöt ja media : suomennoksia ja kirjoituksia julkisista vuorovaikutus- ja toimintamuodoista* (s. 373–396). Tampere University Press.
- Pezzullo, P. C. & Cox, R. (2021). *Environmental communication and the public sphere*. Sage Publications.
- Poliisi. (2024, 21. elokuuta). *Poliisi tutkii törkeää luonnonsuojelurikosta Suomussalmella*. Poliisi.fi. Noudettu 7.10.2024 osoitteesta <https://poliisi.fi/-/poliisi-tutkii-torkeaa-luonnonsuojelurikosta-suomussalmella>
- Rautajoki, H. (2014). Kasvokkain julkison kanssa: vastaanottajan multimodaalinen muotoilu televisiokeskustelun aloituksissa. *Media & viestintä*, 37(3), 56–74.
<https://doi.org/10.23983/mv.63045>
- Retriever. 2020. *Analyysi: Poliitikka peittoaa tieteen ilmastouutisoinnissa*. Noudettu 5.3.2025 osoitteesta <https://www.retrievergroup.com/fi/blog/analyysi-poliitikka-peittoaa-tieteen-ilmastouutisoinnissa>.
- Ruonakoski, E. (2024, 21. elokuuta). *Uhanalaisia raakkuja kuoli, kun Stora Enson metsäkoneet jyristelivät joen yli – poliisi tutkii törkeänä luonnonsuojelurikoksena*. Yle. Noudettu osoitteesta 20.11.2024 <https://yle.fi/a/74-20106354>
- Saarnio, T. & Töyrylä, K. (2023). *Mielipiteet metsäammattilaisista ja työn jäljestä metsässä*. Metsämiesten Säätiö. Taloustutkimus Oy. Noudettu 28.2.2025 osoitteesta <https://www.mmsaatio.fi/rahoituksen-tuloksia/2023/taloustutkimus-tutki-suomalaiset-jakaantuneet-metsia-koskevassa-tiedossa-ja-asenteissa.html>
- Sachsman, D. B. & Valenti, J. M. (2020). Introduction. Teoksessa Sachsman, D. B., JoAnn Myer Valenti, & Valenti, J. M. (toim.), *Routledge handbook of environmental journalism* (s. 1–15). Routledge.
- Sandqvist, S., Turja, T. & Westinen, J. (2022). *Kyselytutkimus metsäkeskustelusta metsäalan ammattilaisille*. Metsämiesten säätiö. Taloustutkimus Oy. Noudettu 28.2.2025 osoitteesta

<https://www.mmsaatio.fi/ajankohtaista/2022/metsaammattilaiset-tyytymattomia-julkiseen-metsakeskusteluun-pitavat-ammattilaisten-osallistumista-tarkeana-mutta-valtaosa-tyonantajista-ei-tue-heita.html>

Seppänen, J., & Väliverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Vastapaino.

Sihvonen, P. (2021, 25. marraskuuta). *Joka yhdeksäs laji on Suomessa uhanalainen – mutta keinot luontokadon hillitsemiseen ovat tiedossa*. Noudettu 6.3.2025 osoitteesta <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/luontokato/joka-yhdeksas-laji-suomessa-uhanalainen-mutta-keinot-luontokadon-hillitsemiseen-ovat-tiedossa>

Stora Enso. (2024, 19. elokuuta). *Stora Enson korjuutyömaalla ympäristövahinko*. Noudettu 28.3.2025 osoitteesta <https://www.storaensometsa.fi/stora-enson-korjuutyomaalla-ymparistovahinko/>

Tapio. (2025). *Tietoa Tapiosta*. Noudettu 27.2.2025 osoitteesta <https://tapio.fi/tietoa-tapiosta/>

Tilastokeskus. (2025). *Käsitteet: Ympäristö*. Noudettu 10.4.2025 osoitteesta <https://stat.fi/meta/kas/ymparisto.html>

Valtioneuvoston kanslia. (2008). *Metsäteollisuuden ja metsäsektorin toimintaedellytystyöryhmä*. Valtioneuvosto. Noudettu 10.10.2024 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=VNK021:00/2007>

Virtanen, S. (2008). Metsät ja ympäristö: pitkä linja. Teoksessa Kuisma, S. (toim.), *Kriisi ja kumous: Metsäteollisuus ja maailmantalouden murros 1973–2008* (s. 304–343). Suomen kirjallisuuden seura.

Vehkalahti, P. (2016). Ilmastomuutoksen ydinasiat: Ilmastokonsensus Fennovoima-kirjoittelussa 2007-2013. *Media & viestintä*, 39(2), 93–116. <https://doi.org/10.23983/mv.61428>

Versowood. (2025). *Puu- ja metsäsanasto*. Noudettu 28.2.2025 osoitteesta <https://www.versowood.fi/fi/puukauppa/puu-ja-metsasanasto/paatehakkuu>

Viestimedia. (2024). *Viestimedien tuoteperhe*. Noudettu 20.11.2024 osoitteesta <https://viestimedia.fi/tuotteet/>

Väliverronen, E. (2007). *Geenipuheen lupaus : biotekniikan tarinat mediassa*. Helda. <http://hdl.handle.net/10138/14636>

- Wei, J., Wei, Y., Western, A., Skinner, D., & Lyle, C. (2015). Evolution of newspaper coverage of water issues in Australia during 1843–2011. *Ambio*, 44(4), 319–331. <https://doi.org/10.1007/s13280-014-0571-2>
- Wolling, J. (2016). Environmental Crises and the Public: Media Audiences in the Context of Environmental and Natural Threats and Disasters. Teoksessa Schwarz, A., Seeger, M. W. & Auer, C. (toim.), *The Handbook of International Crisis Communication Research* (s. 333–348) <https://doi.org/10.1002/9781118516812.ch22>
- WWF. (2024). *Suomen metsät*. Noudettu 10.10.2024 osoitteesta <https://wwf.fi/elinymparistot/suomen-metsat/>
- Ylikoski, M., & Ahva, L. (2024). Journalismin moniäänisyys osana median monimuotoisuuden ilmiötä. *Media & viestintä*, 47(4), 105–129. <https://doi.org/10.23983/mv.148569>
- Ympäristö. (2024). *Luonnon monimuotoisuus turvaa elämän edellytykset maapallolla*. Ympäristö.fi. Noudettu 7.10.2024 osoitteesta <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/lajien-monimuotoisuus>

Liitteet

Liite 1. Aineistoesimerkkien jutut

Nimeltä mainitut kirjoittajat ovat toimittajia, ellei toisin mainita.

Esimerkin numero	Kirjoittaja(t)	Otsikko
(1)	Sirkku Rautio	Hukkajoella siirretty 5 500 raakkua puhtaaseen veteen – ”Jos simpukat nousevat jaloilleen, se on elon merkki”
(2)	Henna Korkala, Ensio Karjalainen	Metsäalan suu lokahti auki raakkutuhoista, kuvailee asiantuntija – metsäkoneyrittäjä pitää korjuuohjeita riittävinä
(3), (47)	Riika Raitio, Katri Tapola	Raakkujen tuho muuttaa metsäkonekuskiensa koulutusta – opiskelija: ”En ollut ikinä kuullutkaan, että joessa on semmoisia”
(4)	STT	USU: Stora Enso ei mahtunut mukaan raakkujen suojelemaan
(5)	Maaria Haikola	Näin toimii metsäkoneiden ajoharjoittelurata: opiskelijat pääsevät maastoon tositoimiin
(6)	Ville Kinnunen, Samppa Kalliorinne	Erittäin uhanalainen raakku tarvitsee suojavyöhykkeensä, mutta kuka sen maksaa? Tässä kolme vaihtoehtoa
(7)	Hanna Freyborg	Miten Suomen raakkujen arvo voi olla 1,3 miljardia?
(8)	Juha Kauppinen (kirjailija, biologi)	Juha Kauppinen kolumni: Hukkajoen raakkujen kohtelu nosti pintaan tukahdutetun vihan koko metsienkäyttöä kohtaan
(9)	Eetu Ruonakoski	Biologi todisti, kun metsäkone jyräsi uhanalaisten simpukoiden yli: ”Kuljettaja totesi, että voisit ottaa rintaliivit pois”
(10), (37)	Maaria Haikola, Antti Tauriainen, Asmo Raimoaho, Ilkka Kemppinen, Rami Moilanen	Metsää kaadetaan koko ajan uhanalaisten lajien elinalueella – laitoimme raakkuhavainnot ja hakkuut samalle kartalle
(11), (12), (55)	Anna Polo	Raakkutuho tiivistä monen huolen metsistä ja se on vain yksi syy siihen, miksi siitä nousi niin iso haloo
(13), (33)	Matti Huuskonen / kommentoijat	Biologin mielestä raakkujen sijainnin salaaminen on perusteltua: ”Ihmiset ovat osoittaneet olevansa tässä mielessä ihan sairaita”
(14)	Petja Pelli	Metsähallitus teki avohakkuun raakkujoen rantaan kunnostettuaan ensin jokea koko kesän: ”Jonkin verran järkytyin”
(15)	Samppa Kalliorinne, Ville Kinnunen	Katso paljonko metsänomistaja menettää rahaa, jos raakkujen suojavyöhykkeitä noudatetaan
(16)	Petja Pelli, Tuomas Niskakangas	Suunnitelma paljastaa: Metsäkonekuskia ohjeistettiin ajamaan raakkujoen yli
(17), (31), (32), (53)	Kristiina Tolkki / kommentoijat	Ehdotus 50 metrin suoja-alueista raakuille jakaa hallituspuolueita – perussuomalaiset vastustaa

Esimerkin numero	Kirjoittaja(t)	Otsikko
(18)	Simo Kymäläinen	”Tämä oli jotain niin törkeää, että oli pakko tehdä jotain” – raakkujen surusaatto vaelsi Stora Enson pääkonttorille
(19), (22), (42)	Hanna Freyborg	Stora Enso murskakritiikin kohteena
(20), (43)	Helsingin Sanomat	Raakkujen murskaaminen oli törkeä teko kaikilla mittareilla
(21)	Jarmo Koponen	Stora Enson toimitusjohtaja raakkutuhosta: Tämä ei ikinä voi tapahtua uudestaan
(23), (24)	Henna Korkala, Laura Kangas	Nyt puhuu Stora Enso: tieto vahingosta tuli ely-keskukselta, urakoitsijan kanssa ei ole keskusteltu
(25)	Suvi Jylhänlehto	Pahinta on piittaamattomuus – raakkujoen pohjamudista paljastui myös synkkä, perinteinen valta-asetelma
(26), (35), (48), (49)	Petja Pelli / kommentoijat	Stora Enso ilmoitti raakut tappaneen hakkuun rantaan asti eikä kysynyt lupaa laillisen tien käyttöön
(27)	Elina Nissinen	Metsäkoneen pitäisi hälyttää kuljettajaa ennen ympäristökohteita, kertoo opettaja
(28)	Kommentoija	Metsäkone jyräsi simpukoiden yli, vaikka niistä tiedettiin: ”Suu lokshti auki”
(29)	Reeta Hytönen, Olli-Pekka Toivonen, Kalle Schönberg	Vihreiden eduskuntaryhmän uusi puheenjohtaja Oras Tynkkynen vaatii hallitusta puuttumaan Suomussalmen raakkutuhoihin
(30)	Ville Kinnunen, Antti Heikinmatti, Henna Korkala	Metsähallituskin hakkasi jopa 10 metrin päästä raakkujoesta – perustelee, miksi
(34)	Päivi Lakka, Salla Jantunen	Ympäristöministeri Kai Mykkänen Ylelle: Vaadin Stora Ensoa korvaamaan kaikki raakkutuhot
(36)	Sirkku Rautio	Suomen luonnonsuojeluliitto: Jokihelmisimpukalle vahvempi suoja ja nollatoleranssi ympäristöririkoksiin
(38)	Rasmus Ekström	Yliopisto-tutkija arvostelee Stora Enson selvitystä: ”Ei riitä”
(39)	Jari Valtee	Raakkujen jyräämisestä voi tulla miljoonalasku
	Eetu Ruonakoski	Raakkutuhojen hinta voi nousta miljooniin – Stora Enso ei halua ottaa kantaa siihen, kuka maksaa
(40)	Varpu Kiviranta	Palkitun raakkuromaanin kirjoittanut Anni Kytömäki Suomussalmen tuhoista: ”Kuvittelin meidän jo päässeen ihmiskuntana eteenpäin”
(41), (47), (51)	Juha Hintsala, Henna Korkala	Video raakkujokea ylittävästä metsäkoneesta oli kuin ”savuvaava ase”, mutta seuraukset yllättivät kuvaajan
(44)	Jari Tynkkynen	Essayah: Hakkuutyömaita voidaan valvoa satelliiteilla raakkutuhojen vuoksi
(45)	Iiris Korttesniemi, Arto Loukasmäki	Kymmenet Stora Enson työntekijät saapuivat siivoamaan raakkujokea käsivoimin – edes voimakas pumppu ei tehoa sotkuun
(46)	Eino Haase	Kainuun raakkutuhon ei olisi pitänyt olla lähtökohtaisesti edes mahdollinen – asiantuntija avaa hakkuiden suunnittelua
(50)	Matti Huuskonen	”Hukkajoki vauhditti”: Metsäammattilaiset saavat käyttöönsä tarkat raakkutiedot

Esimerkin numero	Kirjoittaja(t)	Otsikko
(52)	Piia Elonen	Yksi kuva näyttää, miksi suositukset suojakaistoista eivät toimi
(54)	STT	MTK: "Ilman sitoutumista korvauksiin yksityismaat sosialisoi- taisiin yhteiseksi hyväksi"
(55)	Joona Aaltonen	Sekä MTK että Luonnonsuojeluliitto kritisoivat Mykkäsen ja metsäyhtiöiden tapaamista ja sen tuloksia
(56)	Jarmo Palokallio	Metsänomistajien luottamus koetuksella – viranomaiset panttaavat tietoa uhanalaisista lajeista
(57)	Ville Kinnunen	Jos raakkujen elinpaikat olisivat tiedossa jo puukaupan tar- jousvaiheessa, hyötyisi siitä myös metsänomistaja
(58)	Anni Heikkinen ja Anni Manninen (Metsäliike Kai- nuu)	Lukijan mielipide: Päätäjilläkin syytä raakkua
(59)	Anna Polo	Raakkutuho tiivistä monen huolen metsistä ja se on vain yksi syy siihen, miksi siitä nousi niin iso haloo
(60)	HS	"Tätä ei voi hyväksyä" – MTK syyttää Mykkästä ylireagoinnista raakkutuhoon ja liiallisesta metsiensuojelusta
(61)	Anni Keski-Heik- kilä	Perussuomalaisten Mäkelä: Raakuista on uutisoitu liikaa
(62), (68)	Marjatta Kurvi- nen	Raakkukohu oli metsäalalle herätys ja säikähdys – "näinkö tässä uskaltaa kohta enää mitään tehdä"
(63)	Kommentoija	"Näytti pahalta, todellakin pahalta", sanoo Hukkajoella vie- raillut Stora Enson toimitusjohtaja
(64)	Kommentoija	Kun kohu on päällä, Mykkänen iskee – rytäkässä metsänomis- tajat sysättiin tylästi syrjään
(65)	Marko Junkkari	Edelleen pidän Hukka-joen tapahtumia poikkeuksellisina, sa- noo Metsäteollisuuden Lehtomäki
(66)	Kaisa Hietalahti	Stora Enson johtaja: Tärkeää on nyt rajata vahingot, vastuuta ja korvauksia arvioitava myöhemmin
(67)	Tanja Heikkonen, Nuutti Roukan- gas, Arto Loukas- mäki	Näin raakkuja yritetään pelastaa Suomussalmella – Paikalli- nen asukas: "Toivottavasti vahinko, ihan oikeasti"